CIPRU

Evoluții politice și diplomatice

Președintele Ciprului, arhiepiscopul Makarios, pe aeroportul din Belgrad, împreună cu vicepreședintele R.S.F. Iugoslavia, Petar Stambolici. Cu prilejul vizitei la Belgrad, el a avut convorbiri cu președintele Iosip Broz Tito asupra situației din Cipru

Observatorii politici sînt unanimi în a aprecia că înscrierea situației din Cipru pe agenda celei de-a 29-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. marchează începutul unei internaționalizări de facto a problemei cipriote sau, cu alte cuvinte, depășirea cadrelor mai restrînse în care a fost discutată pînă acum și plasarea ei în atenția întregii comunități internaționale. Cauzele care au determinat o asemenea hotărîre sînt, desigur, ușor de bănuit : eșecul celei de a doua faze a conferinței de la Geneva asupra Ciprului (8-13 august), cu consecințele binecunoscute, neaplicarea rezoluțiilor Consiliului de Securitate (în special a rezoluției 353, din 20 iulie) și, cel puțin pentru moment, absența unor semne persistente de progres pe plan diplomatic.

Obiectivele urmărite de guvernul de la Nicosia prin înscrierea problemei cipriote pe ordinea de zi a Adunării Generale sînt cele proclamate și reafirmate cu consecvență în ultimele luni : salvgardarea independenței, suveranității și integrității teritoriale a Ciprului, sprijinirea revendicărilor privind retragerea tuturor trupelor străine de pe teritoriul țării, precum și a revendicărilor privind întoarcerea celor peste 200 000 de refugiați la căminele lor. Totodată (după cum se arată într-un memoriu care însoțește cererea de înscriere), guvernul cipriot solicită Adunării Generale „crearea condițiilor propice negocierilor, în vederea realizării unor aranjamente constituționale susceptibile să ducă la normalizarea situației și să permită Republicii Cipru să-și păstreze suveranitatea, unitatea și integritatea teritorială, să-și mențină politica de nealiniere, în interesul celor două comunități din insulă, precum și al comunității internaționale".

Este, desigur, un program care întrunește adeziunea unui mare număr de state membre ale O.N.U., precum și asentimentul opiniei publice internaționale. Dar, după cum subliniază observatorii, dincolo de rezoluția ce va fi adoptată de Adunarea Generală, se impun, în continuare, depunerea unor eforturi susținute de către părțile implicate, căutarea soluțiilor concrete care să permită o reglementare rapidă a crizei.

Multe din acțiunile diplomatice inițiate sau desfășurate în ultimul timp au avut ca scop pregătirea dezbaterilor din Adunarea Generală asupra crizei cipriote. Este, între altele, principala semnificație care se atribuie turneului președintelui Makarios în Algeria, Egipt și Iugoslavia, precum și misiunii cu care au fost investite delegațiile trimise de guvernul cipriot la Moscova, în țările scandinave, în Italia și Austria, în Egipt, Siria și Libia. După întrevederea cu Makarios, președintele Houari Boumediene, care este și președinte în exercițiu al grupului țărilor nealiniate, sublinia sprijinul hotărît al Algeriei pentru suveranitatea, independența și integritatea teritorială a Ciprului și se pronunța pentru retragerea trupelor străine din această țară. Celelalte două țări vizitate de președintele Makarios sînt cunoscute, de asemenea, ca deținînd un rol important în cadrul mișcării nealiniaților și, deci, ca sprijinind ferm politica de nealiniere a Ciprului, precum și independența, suveranitatea și integritatea teritorială a acestui stat. Recent, președintele Tito sublinia că demersurile Iugoslaviei în legătură cu criza cipriotă au pornit de la considerentul că Ciprul trebuie să fie pe deplin independent și nealiniat, că ambele comunități — de origine greacă și turcă — trebuie să se bucure de deplină egalitate în drepturi, iar țara să rămînă unitară, cu un guvern central. La rîndul lor, președintele Anwar Sadat și alți conducători egipteni s-au declarat, încă de la începutul crizei, pentru apărarea drepturilor fundamentale ale poporului cipriot, atrăgînd, totodată, atenția asupra pericolului reprezentat pentru situația din Mediterana orientală de schimbarea prin forță a opțiunilor politice ale Ciprului.

Toate aceste declarații și expuneri de poziție sînt menite, potrivit observatorilor, să confere un suport real declarației prin care președintele Makarios arăta că scopul turneului său l-a constituit realizarea unui front comun al țărilor nealiniate în perspectiva dezbaterilor din Adunarea Generală a O.N.U. asupra problemei cipriote. De asemenea, ele reflectă hotărîrea țărilor nealiniate înseși de a juca un rol activ și dinamic în soluționarea crizei cipriote, conform dezideratului exprimat la capătul unei recente reuniuni a Biroului de coordonare al grupului nealiniaților.

Paralel cu aceste demersuri, agenda politico-diplomatică cipriotă a înregistrat, în ultimul timp, vizitele adjunctului ministrului afacerilor externe al U.R.S.S., Leonid Iliciov, la Ankara, Atena și Nicosia, convorbirile avute la Moscova de Ezekias Papaioanhou, secretar general al Partidului Progresist al Oamenilor Muncii din Cipru (AKEL), diferite precizări de poziții și noua întîlnire Clerides-Denktaș, de la 20 septembrie, soldată cu acordul privind realizarea unui schimb general al tuturor militarilor luați prizonieri cu prilejul recentelor ostilități din insulă.

La sfîrșitul întrevederii cu adjunctul ministrului de externe sovietic, președintele interimar al Ciprului, Glafkos Clerides, declara că relațiile dintre cele două țări sînt „amicale și în continuu progres", adăugînd că atît U.R.S.S. cît și guvernul de la Nicosia sînt favorabile independenței și integrității teritoriale a insulei. Totodată, Clerides a reafirmat sprijinul guvernului său față de propunerea sovietică de convocare, în cadrul O.N.U., a unei conferințe internaționale asupra Ciprului. Potrivit agenției T.A.S.S., Iliciov a avut un schimb util de păreri și cu vicepreședintele Rauf Denktaș, liderul comunității turcești din insulă.

Dintre celelalte acțiuni și evoluții menționate, este de relevat reafirmarea hotărîrii președintelui Makarios de a reveni în Cipru, la puțin timp după dezbaterile din Adunarea Generală a O.N.U.

Exprimîndu-și îngrijorarea profundă față de situația creată în Cipru și față de marele pericol reprezentat de ea la adresa păcii în zonă, în Balcani, în Europa și în lume, România s-a pronunțat, de la început, în spiritul principiilor care animă întreaga ei politică externă, pentru o soluționare pașnică a crizei, pentru retragerea trupelor străine din insulă, pentru respectarea independenței, suveranității și integrității teritoriale a Republicii Cipru. Totodată, România a considerat și consi-

Adjunctul ministrului afacerilor externe al U.R.S.S., Leonid Iliciov, în dreapta, la încheierea întrevederii cu președintele interimar al Ciprului, Glafkos Clerides

deră că este necesară crearea unor condiții prin care să fie asigurată convieţuirea paşnică între cele două comunităţi din Cipru, deplina egalitate în drepturi a tuturor cetăţenilor din această ţară, fără deosebire de naţionalitate. Recent, reafirmînd poziţia constructivă a României, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** sublinia : **„Sîntem deosebit de preocupaţi de faptul că în Cipru situaţia creată constituie un grav pericol pentru pacea în Balcani, în Europa, cu implicaţii grave în întreaga lume. De aceea, ne pronunţăm cu hotărîre pentru o soluţie paşnică, rapidă a conflictului, asigurîndu-se independenţa şi integritatea Ciprului, condiţii de convieţuire paşnică între cele două comunităţi şi, pe această bază, întărirea colaborării între toate ţările din Balcani. Aceasta corespunde intereselor tuturor popoarelor din Balcani şi din Europa. Vom face totul pentru a contribui la soluţionarea cît mai rapidă, în acest spirit, a conflictului din Cipru“.**

Ion Madoşa

ADDIS ABEBA

Noi precizări

În dimineaţa zilei de 14 septembrie, la Addis Abeba viaţa decurgea normal. Era menţinut numai un redus dispozitiv de securitate, doar cîteva vehicule blindate mai staţionau în împrejurimile campusului universităţii, interdicţia de circulaţie fusese restînsă cu două ore, în timp ce în toate cele 14 provincii ale ţării nu se dovedea nici un semn de încordare. Aeroportul internaţional din Addis Abeba fusese deschis. Posturile de radio difuzau continuu muzică militară, întreruptă doar de lectura mesajelor de sprijin pe care guvernul militar provizoriu le primea din toată ţara. Zewde Gebre Selassie, ministrul etiopian al afacerilor externe, aflat la Khartum, în drum spre New York, declara că guvernul militar provizoriu este stăpîn pe situaţie.

La rîndul ei, presa etiopiană analiza, din punctul de vedere al situaţiei inedite create, căile evoluţiei pe traiectul căreia structura economică, politică şi socială a ţării urmează să se profileze. „Este un lung drum care începe, — scria cotidianul de limbă franceză «Addis Soir» — o înaintare pe calea construcţiei unei societăţi libere şi drepte, o societate în care omul şi promovarea sa vor fi preocupările dominante“. „Ethiopian Herald“, cotidian de limbă engleză, arăta că reforma agrară, lupta împotriva corupţiei şi pentru dreptate socială vor trebui să fie noile priorităţi ale Etiopiei.

Sîmbătă, 15 septembrie, Comitetul de coordonare al forţelor armate (denumit ulterior Consiliu al forţelor armate) a anunţat, într-un comunicat radiodifuzat, că îşi va asuma funcţiile şefului statului pînă ce regele desemnat, prinţul moştenitor Merid Asfa Wossen, va reveni în Etiopia. Într-un al doilea comunicat, s-a amintit că încoronarea va avea loc îndată după întoarcerea acestuia, subliniindu-se, în acest fel, intenţia comitetului de a menţine monarhia, ca un simbol al unităţii ţării. Se precizează, de asemenea, că generalul Michael Aman Andom va primi oaspeţii şi ambasadorii în numele comitetului şi că el va semna orice acord şi tratat internaţional, după ce va fi primit aprobarea comitetului. Un alt comunicat afirmă că, deşi militarii au fost nevoiţi să-şi asume provizoriu responsabilităţile guvernului, ei nu se vor dedica pentru totdeauna politicii, fapt pentru care vor alege cîţiva civili experimentaţi în calitate de consilieri. Dar membrii comitetului nu se vor întoarce la posturile lor decît „după ce situaţia ţării va deveni foarte clară“. De aceea, continuă comunicatul, comitetul are nevoie de deplina colaborare a poporului.

După acest moment, în care militarii şi-au exprimat, cu mai multă limpezime, intenţiile privind poziţia lor la conducerea ţării, cursul evenimentelor a luat însă o nouă traiectorie. Revendicările cele mai susţinute au venit, îndeosebi, din partea a trei organizaţii aflate la originea mişcării începute în februarie 1974 : cea a studenţilor, Asociaţia cadrelor didactice etiopiene şi Confederaţia sindicatelor etiopiene.

Generalul Michael Aman Andom, preşedintele Consiliului forţelor armate etiopiene şi al guvernului militar provizoriu

Primele semne de tensiune au apărut la începutul săptămînii trecute. Luni dimineaţa, numeroase afişe răspîndite în capitală anunţau, pentru ora 14,30, o adunare extraordinară a studenţilor de la Universitatea Haile Selassie. Tot oraşul a fost împînzit cu patrule militare, iar în punctele strategice au fost plasate maşini de pompieri. Cu toate că, în aceste condiţii, adunarea a fost amînată, după-amiază, mii de studenţi şi liceeni se îndreptau către piaţa „Harat Kilo“ (unde trebuia să aibă loc mitingul revocat) scandînd : „Vrem un guvern civil“. La cererea demonstranţilor, patru ofiţeri reprezentanţi ai Comitetului de coordonare militar au participat la adunarea lor. Luînd cuvîntul, aceştia au arătat că armata are nevoie de timp pentru a-şi îndeplini hotărîrile, că prezenţa ei la putere este necesară pentru statornicirea unei guvernări democratice şi că este în intenţia militarilor ca un guvern civil să fie reinstaurat. Prezenţa ofiţerilor, care au refuzat să-şi spună numele, a fost remarcată ca prima apariţie publică a unor membri ai comitetului, rămas pînă acum anonim.

A doua zi, au avut loc ciocniri între militari şi un mare grup de şomeri care manifestau în faţa sediului Comitetului de coordonare militar. Confederaţia sindicatelor etiopiene a adoptat, la 16 septembrie, în cursul unei adunări generale, o rezoluţie cerînd ca actualul guvern să fie înlocuit printr-un „guvern civil popular“ care să reprezinte largi medii sociale şi să fie respectate dreptul la grevă, libertatea expresiei şi a presei. Rezoluţia afirma că etapa în care se află Etiopia este rezultatul luptei muncitorilor, studenţilor şi ţăranilor şi nu numai a militarilor. Ea reclama, de asemenea, abolirea monarhiei. Acest text revendicativ al sindicatelor a primit şi acordul studenţilor.

Într-un comunicat difuzat la radio şi publicat în cotidianul „Addis Zemen“, Consiliul forţelor armate a criticat sever atitudinea Confederaţiei sindicatelor etiopiene şi, în special, rezoluţia ei. Avînd în vedere aceste divergenţe de principiu, reprezentanţii sindicatelor şi ai militarilor s-au întîlnit în aceeaşi zi, ajungînd la o înţelegere în ceea ce priveşte necesitatea de a „conlucra pentru eliminarea tuturor semnelor vechiului regim“. De remarcat că sindicaliştii au obţinut asigurarea că dreptul la reuniune le va fi respectat şi că guvernul militar îi va sprijini pe muncitori în conflictele lor cu patronii.

Joia trecută, în faţa cartierului general al celei de a patra divizii s-a petrecut, însă, o violentă ciocnire, prima de acest fel de la înlăturarea împăratului, între studenţi şi militari.

La sfîrşitul săptămînii, generalul Aman Andom, preşedintele guvernului militar provizoriu, a ţinut prima sa conferinţă de presă. Cu acest prilej, el a precizat că, pentru moment, Consiliul forţelor armate, alcătuit din 120 de membri, controlează guvernul şi că, atunci cînd aristocraţia va fi în totalitate sub controlul acestuia, toate libertăţile vor fi restabilite. El a anunţat, de asemenea, că personalităţile aflate în prezent sub stare de arest vor fi judecate de o curte marţială.

Luni, la Geneva, prinţul Asfa Wossen, în cea dintîi declaraţie pe care a făcut-o după 12 septembrie, şi-a anunţat dorinţa de a se întoarce în ţară „pentru a-şi servi poporul în calitate de monarh constituţional“. Textul declaraţiei a fost comunicat guvernului militar provizoriu etiopian.

Marcel Negreanu

Purtînd costum naţional, regele triburilor „aşanti“ din Ghana, care a făcut o vizită în Italia, a fost primit de preşedintele Giovanni Leone

MAREA BRITANIE

Harold Wilson speră să obțină majoritatea de 318 mandate

Alegeri anticipate

E aproape imposibil să nu se remarce evidentele caracteristici ale momentului politic actual britanic. Din 1886, Marea Britanie n-a mai cunoscut un interval atît de redus între două chemări la urne. Parlamentul dizolvat vineri a funcționat cel mai puțin în acest secol, între cele două alegeri aflîndu-se doar șapte luni și zece zile (inclusiv vacanța). Pe de altă parte, „suspensul" n-a fost niciînd mai fragil, inexistent aproape, ca de această dată, întrucît nici anunțul alegerilor și nici ziua aleasă nu constituiau pentru nimeni o surpriză. De fapt, aceia care, la începutul lui martie, întrevedeau altă chemare la urne, în scurtă vreme, nu se înșelau deloc, iar cele șapte luni n-au fost, într-un fel, decît o pregătire a actualei campanii.

Motivele — pentru supozițiile de atunci și pentru campania de acum — sînt limpezi: laburiștii nu reușiseră să obțină majoritatea necesară la 28 februarie și, după cîteva zile de zadarnice tatonări ale fostului guvern conservator, au format un guvern minoritar. Or, fiind unanim recunoscute dificultățile cărora Marea Britanie trebuie să le facă față în această perioadă, numai un guvern care ar dispune de o majoritate sigură ar putea să-și impună politica și, în perspectivă, să soluționeze dificultățile în care se află, în prezent, țara. Conservatorii aflați în opoziție promiseseră sprijin dar, cum era de așteptat, s-au împotrivit de foarte multe ori proiectelor discutate în Camera Comunelor. Pe de altă parte, Harold Wilson n-a ascuns niciodată faptul că va încerca să remedieze această situație cît mai curînd posibil și, încă din vară, 3 sau 10 octombrie erau deja socotite drept posibile date electorale.

ȘAPTE LUNI DE GUVERNARE. Ceea ce trebuie să se admită în legătură cu modul de a acționa al acestui prim guvern minoritar, de după 1931, este că premierul a reușit, în ciuda dificultăților, să-și îndeplinească sarcinile și o parte a promisiunilor. Înainte de toate, după preluarea puterii, în mai puțin de o săptămînă a pus capăt grevei minerilor și Marea Britanie a revenit, după două luni de criză, la săptămîna de lucru normală. Bugetul prezentat la sfîrșitul lunii martie (s-a afirmat că avea un caracter „preelectoral", ceea ce, în parte, este adevărat) prevedea o blocare a chiriilor, o sporire a pensiilor, subvenții pentru unele produse alimentare de bază și scutiri de taxe pentru cei cu venituri mici. Se înțelege că o parte din marile proiecte existente în programul electoral — în primul rînd naționalizarea — a trebuit amînată, întrucît șansele unui vot ostil în Camera Comunelor erau evidente. Dar nu e mai puțin adevărat că, din martie pînă acum, Parlamentul a votat 35 de legi și — spune François Chatel de la „France Presse" — „care guvern a făcut mai mult pentru această țară într-un interval de șase luni?" Mai mult: în ultimele săptămîni, alte proiecte au fost publicate — o cartă privind ameliorarea condiției femeii, un plan de întărire a garanțiilor financiare ale salariaților licențiați, o cartă vizînd largă autonomie în Scoția și Țara Galilor ș.a.

Dar, cel mai important act întreprins de guvernul laburist minoritar a fost abolirea legii Carr, în luna mai, și introducerea unei alte legi sindicale, la sfîrșitul lunii iulie, prin care sînt restabilite drepturile sindicatelor. Nu trebuie uitat, de altfel, că premierul Wilson anunța iminența alegerilor generale la congresul T.U.C., desfășurat la Brighton, la începutul lui septembrie, la numai 24 de ore după ce delegații aprobaseră, în cvasiunanimitate, „contractul social" cu guvernul. În baza acestui acord de principiu, sindicatele acceptă limitarea revendicărilor lor privind remunerarea, punct aflat în programul laburist de luptă împotriva inflației. Or, în aceste momente de grave și recunoscute dificultăți economice — inflația galopantă, deficitul balanței de plăți etc. — acordul și cooperarea sindicatelor devin majore, chiar inevitabile, în depășirea lor. Pentru că, spre deosebire de alte țări vest-europene, sindicatele britanice, cu uriașa lor masă de aderenți (peste 10 milioane), constituie o forță reală în viața politică britanică și — fapt dovedit, de altfel — rolul lor a sporit permanent, în timpul din urmă, în rezolvarea aproape a tuturor problemelor economice. Wilson însuși declara în alocuțiunea televizată de după anunțarea alegerilor că amintitul „contract social" nu e numai un acord privind salariile, ci „o alianță între toți cei care aduc o contribuție utilă în economia țării".

PROGRAMELE PARTIDELOR. „În situația actuală — scrie «The Times» — există solide argumente în favoarea menținerii la putere a unui guvern laburist, chiar și minoritar. În punctul în care se află inflația, sprijinul sindicatelor este indispensabil oricărei politici destinate să o limiteze și care să fie acceptabilă la scară națională. De altfel, sprijinul pe care îl oferă sindicatele partidului laburist nu este, poate, suficient, dar e mai mult decît ar oferi ele oricărui alt partid. Electorii britanici ar trebui să aleagă partidul care va fi cel mai capabil să prevină un dezastru". Așadar, opinii cum sînt cele ale acestui ziar, precum și multe din sondaje înclină să-i declare pe laburiști mai apți de a depăși dificultățile momentului. Ce oferă, însă, cele trei principale partide în programele lor?

Pentru a combate „cea mai gravă criză de după război pe care o cunoaște Marea Britanie", manifestul laburist — intitulat „Marea Britanie va cîștiga cu laburiștii" — propune un plan de „reconstrucție industrială și socială", etalat pe cinci ani și care ar urma să fie pus în aplicare printr-o totală colaborare cu sindicatele. („Contractul social — se spune — se află în miezul acestui manifest și al programului nostru de salvare a țării; el nu se ocupă numai sau în mod esențial de sa-

În timpul campaniei, liderul conservator Edward Heath vorbind la Sidcup...

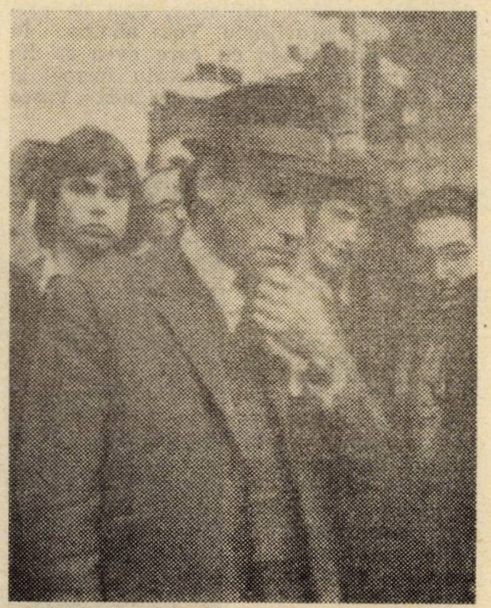

...și liderul liberal Jeremy Thorpe, la Edinburgh

● **Textul comunicatului anunțat de guvern miercuri 18 septembrie :**

„Primul ministru a cerut Maiestății Sale regina să proclame dizolvarea Parlamentului. Maiestatea Sa a acceptat cu bunăvoință cererea. Parlamentul va fi dizolvat vineri 20 septembrie. Alegerile vor avea loc joi 10 octombrie. Noul Parlament va fi convocat marți 22 octombrie cu primă însărcinare de a alege speakerul (președintele) și a presta jurămîntul.

Noul parlament își va începe lucrările marți 29 octombrie".

● **Componența Parlamentului — cu durata cea mai mică din acest secol — în momentul dizolvării sale : laburiști — 298 ; conservatori — 296 ; liberali — 15 ; unioniști nord-irlandezi (protestanți opuși creării unui Consiliu al întregii Irlande) — 10 ; naționaliști scoțieni — 7 ; naționaliști galezi —2 ; cîte un laburist independent, laburist democratic, protestant unionist, laburist-social democratic din Ulster (catolic) ; 2 locuri vacante ; speakerul.**

larii, ci acoperă întregul cîmp al politicii naționale"). Principalele puncte ale programului, majoritatea cunoscute, sînt: naționalizarea mai multor industrii, între care aeronautica, porturile, șantierele navale, și crearea unui „oficiu național al întreprinderilor" ; o lege asupra industriei care să instituie un sistem de acorduri contractuale între guvern și întreprinderile-cheie ale țării, „în așa fel încît obiectivele de producție ale acestora să se armonizeze cu nevoile națiunii" ; guvernul își mai rezervă dreptul de a utiliza părți din capitalul întreprinderilor pe care le subvenționează; crearea unei „corporații naționale a carburanților" însărcinată cu administrarea participațiilor majoritare pe care statul le va avea în toate viitoarele exploatări ale petrolului din Marea Nordului; o lege care va spori drepturile salariaților, în special ale celor pasibili de a fi licențiați; un impozit sporit pe veniturile mai mari de o sută de mii de lire anual; o cartă asupra condiției femeii prin care li se acordă aceleași posibilități de lucru și remunerare cu ale bărbaților; crearea unor adunări regionale alese în Scoția și Țara Galilor, ale căror atribuții vor fi ulterior precizate; „o formă de împărțire a puterii" între cele două comunități nord-irlandeze, indispensabilă rezolvării crizei.

Așadar, un plan care, ocupîndu-se de toate problemele importante ale vieții economice, sociale și politice, și etalîndu-se pe o întreagă perioadă de guvernare (cinci ani), recunoaște că dificultățile nu vor putea fi înlăturate decît în timp, cu încetul, dar că există posibilitatea ca, prin acea dorită „unitate națională", Marea Britanie să depășească criza. Între altele, ambiția laburiștilor este de a se menține la putere pînă cînd petrolul Mării Nordului — de la care, se pare, pe drept, se așteaptă adevărate miracole — va reda Marii Britanii ritmul de dezvoltare pierdut.

Principalul partid al opoziției — conservator — a intrat în campania electorală oarecum fără voia sa și dezavantajat. Printr-o încă neexplicată întîmplare, principalele puncte ale programului au fost publicate de unele ziare la 10 septembrie (cînd Heath se afla într-o vizită în S.U.A.), înaintea anunțării alegerilor, obligînd partidul să-l publice imediat în întregime. Faptul era supărător, întrucît campania electorală nefiind încă declanșată oficial, celelalte partide aveau posibilitatea să combată relativ ușor ideile manifestului conservator. Programul acesta — „Putting Britain first" (să ne ocupăm mai întîi de Marea Britanie) — diferă de precedentul manifest doar prin aceea că acordă un loc mai modest promisiunilor electorale. Recunoscînd gravitatea crizei, conservatorii au în vedere ameliorări în domeniile locuințelor, pensiilor, producției agricole; consideră lupta împotriva inflației o problemă majoră, dar evită să înfrunte sindicatele; solicită o „unitate națională", dar susțin ideea unor creșteri de impozite; iar în problema regionalizării, oferă Scoției „un fond de dezvoltare" și o adunare cu drept de decizie asupra repartizării „părții ce revine Scoției din bugetul Regatului Unit", pe cînd Țării Galilor, doar un consiliu local. În mare, un manifest mai bun decît se așteptau unii dar, scria „The Times", „nu manifestele cîștigă alegerile". Conștienți, se pare, de dificultatea obținerii unei victorii nete, conservatorii se străduiesc, în primul rînd, să-i recucerească pe alegătorii care, îndepărtîndu-se de acest partid, au votat în februarie pentru liberali.

Cel de-al treilea partid, liberal, se prezintă, și de această dată, invocînd inegalitatea care-l lovește datorită sistemului politic britanic. Cu ceva mai mult de șase milioane de voturi, ei au cîștigat, în februarie, doar 14 mandate, în timp ce, dacă alegerile s-ar fi desfășurat după sistemul proporțional, ar fi obținut 122. Motive suficiente pentru ca atît liberalii, cît și mulți alegători care doresc o schimbare, fără a ști precis în ce mod și în ce direcție să se îndrepte aceasta, se întreabă dacă noua consultare electorală nu va însemna și sfîrșitul sistemului bipartizan. Dilemele acestui partid (care și-a ținut, recent, și lucrările anuale la Brighton) sînt multiple, întrucît, cu toate că prezintă 600 de candidați (deci în aproape toate circumscripțiile), au puține șanse de a ieși învingători. Opinia majoritară este că pot împiedica mai mult fie pe laburiști, fie pe conservatori să iasă net învingători. Or, indiferent de numărul de mandate pe care le-ar obține, ideea coaliției cu laburiștii este respinsă categoric de aceștia, în timp ce o coaliție cu conservatorii nu pare să aibă șanse de succes. Manifestul liberal, menținîndu-se, în general, în limitele ideilor liberale cunoscute de la alegerile anterioare, ține cont de toate aceste date.

În toate circumscripțiile electorale britanice se desfășoară o febrilă activitate. La numai cîteva zile după lansarea campaniei e greu de făcut pronosticuri; chiar și sondajele de opinie diferă între ele. Dar, cum afirma „The Financial Times", consultarea aceasta „va pune capăt atmosferei de campanie electorală care dăinuie în Marea Britanie din luna martie". Ori, cel puțin, se speră.

Stelian Țurlea

PORTUGALIA

După 150 de zile

Speranțele portughezilor în înlăturarea definitivă a practicilor odioasei dictaturi fasciste și în înscrierea țării în mod ferm pe calea nouă a perspectivelor democratice au fost confirmate la Lisabona de aceste cinci luni ale „evenimentelor vertiginoase". Cinci luni în care au fost inițiate o serie de măsuri menite să urgenteze înlăturarea vechilor structuri, să consolideze cuceririle obținute și să creeze condiții adecvate pentru trecerea la o dezvoltare liberă, independentă și democratică a țării, în conformitate cu interesele și aspirațiile poporului portughez.

Nu ne vom mai referi în cele ce urmează la primele măsuri luate, mai întîi de junta salvării naționale, apoi de primul guvern provizoriu. Vom aborda, în schimb, problemele cu care avea să fie confruntat guvernul provizoriu format la 17 iulie de generalul de brigadă Vasco Dos Santos Gonçalves.

Menținîndu-se ca guvern de coaliție, el diferă de cel anterior prin două caracteristici fundamentale : intrarea directă a Mișcării forțelor armate în guvern și înlăturarea elementelor conservatoare care puseseră în cauză programul Mișcării forțelor armate și încercaseră să împiedice procesul de democratizare.

Prezența militarilor în noul guvern, unde dețin șapte portofolii (față de unul în cabinetul precedent), n-a prejudiciat formula de coaliție care reprezenta osatura primului guvern provizoriu. Dozajele au fost respectate, coaliția s-a deplasat însă net spre stînga. Subliniind acest lucru, liderul socialist Mario Soares nota : „Primul nostru guvern era la centru, dar aluneca spre dreapta ; al doilea va rămîne la centru, dar va privi spre stînga".

De la început, noua echipă guvernamentală avea să prezinte o omogenitate ce-i

Joaquim Chissano, primul ministru al noului guvern de tranziție din Mozambic, depunînd jurămîntul la Lourenço-Marques. Ultimul din dreapta : ministrul de stat portughez Melo Antunes. În spatele premierului mozambican, în uniforma albă navală : Victor Crespo, înaltul comisar portughez

lipsea primei. Or, tocmai omogenitatea era necesară pentru ducerea la bun sfîrșit a principalelor probleme ale țării, pe care ziarul „Republica" le rezuma prin trei verbe : „a decoloniza, a democratiza, a dezvolta". Sau, cum se spune în Declarația Partidului Comunist Portughez, „noul guvern provizoriu va fi confruntat cu serioase și grave dificultăți : **dificultăți politice,** rezultînd din complexitatea instituționalizării libertăților și drepturilor cetățenilor ; **dificultăți economice,** rezultînd din greaua moștenire lăsată de fascism și din acțiunea economică și financiară, uneori cu cert caracter de sabotaj, din partea marilor grupuri monopoliste ; **dificultăți sociale,** inevitabile în măsura în care continuă să se ceară oamenilor muncii să-și limiteze revendicările și să plătească prețul stabilității economice, în timp ce marele capital creează nepedepsit mari dificultăți economiei portugheze ; **dificultăți în soluționarea problemei coloniale".**

Așadar, sarcinile guvernului Vasco Gonçalves aveau să fie deosebit de complexe. Nu se aștepta o rezolvare pe termen scurt. Și, totuși, guvernul de la Lisabona a depus și depune în continuare eforturi susținute pentru realizarea, cît mai repede cu putință, a programului Mișcării forțelor armate.

Politic și social a acționat prompt, în sensul elaborării unor decrete-legi reglementînd dreptul la grevă, dreptul la reuniuni și manifestări, precum și libertatea presei. Astfel, după peste patruzeci de ani de la suprimarea sa de către Oliveira Salazar, dreptul la grevă a fost recunoscut oficial în Portugalia, la sfîrșitul lunii august. Au fost autorizate, de asemenea, reuniunile publice și pașnice „în scopuri ce nu contravin legii, moralei, drepturilor individului și colectivității sau ordinii și liniștii publice". Iar noua lege a presei consacră „libertatea presei și a dreptului la informații", definind statutul ziaristului și al întreprinderilor de presă și creînd un consiliu al presei.

În ce privește eșichierul politic portughez, situația se precizează pe măsură ce se apropie data alegerilor pentru Adunarea Constituantă, prevăzute pentru luna martie 1975, precum și apariția noii legi electorale. În timp ce partidele prezente în coaliția guvernamentală — Partidul comunist, Partidul socialist și Partidul popular democratic — își defineau pozițiile, elementele de extremă dreaptă au încercat să se organizeze. La Porto, a fost creată o „alianță naționalistă" la care membrii fostei legiuni portugheze, dizolvată după 25 aprilie, au fost invitați să adere. (Legiunea portugheză, la fel ca P.I.D.E., reprezenta, prin excelență, simbolul dictaturii salazariste. Ea fusese formată pentru a lupta alături de trupele franchiste, în timpul războiului civil spaniol, și devenise un pilon al regimului salazarist). După cîteva zile de la crearea sa, Partidul Naționalist Portughez a fost interzis, sediul a fost închis, iar liderul său, Alberto Silva, fostul comandant al legiunii portugheze, arestat la 20 septembrie, împreună cu alți patru membri ai conducerii acestui partid. Paralel, elemente ale „dreptei moderate", reprezentate de Partidul progresului, Partidul liberal și Partidul laburist democratic, s-au unit pentru a forma „Frontul democratic unit". Această regrupare a forțelor de dreapta și extremă dreaptă se explică prin dispozițiile pe care le va cuprinde viitoarea lege electorală care, potrivit unor surse de la Lisabona, ar conține și prevederea că un partid, pentru a fi recunoscut, ar avea nevoie de cel puțin 15 000 membri.

Recentul discurs, de la 10 septembrie, adresat națiunii de președintele Antonio de Spinola, lansînd un apel în favoarea stabilirii unei „democrații autentice", atrage implicit atenția asupra pericolelor pe care le reprezintă extremiștii de dreapta, care ar putea periclita programul Mișcării forțelor armate. Este pentru prima oară — remarcau observatorii — că generalul de Spinola se pronunță clar asupra situației politice a țării.

În discursul pe care l-a rostit vineri la Amadora, în apropiere de Lisabona, Alvaro Cunhal, ministru de stat și secretarul general al Partidului Comunist Portughez, cea mai mare și mai puternică forță politică organizată din țară, sublinia că forțele democratice sînt suficiente pentru a se opune oricărei tentative de lovitură de stat, fascistă sau reacționară. „Propaganda fascistă și reacționară — releva Alvaro Cunhal — s-a intensificat extraordinar în ultima vreme. Ziarele s-au înmulțit. Deja se preconizează fățiș lichidarea libertăților și întoarcerea la trecut. Trebuie, însă, prevenite din vreme orice acțiuni fasciste ce preconizează o întoarcere la cei 50 de ani de noapte salazaristă. Avem, așadar, — încheia secretarul general al P.C. Portughez — motive să fim încrezători".

Economic — se arată într-un foarte recent studiu al O.C.D.E. (Organizația de cooperare și dezvoltare economică) — Portugalia n-ar trebui să întîmpine, în viitoarele luni, dificultăți majore, mai ales în ce privește finanțarea schimburilor sale externe. Totuși, indică autorii studiului, un diagnostic definitiv nu va putea fi pus economiei portugheze decît în momentul în care noul regim își va fi precizat obiectivele fundamentale.

Înaintea evenimentelor din aprilie, economia portugheză era confruntată cu probleme conjuncturale și structurale extrem de dificile. Problemele cărora economia portugheză urmează să le facă față în viitorul apropiat își vor avea originea — indică studiul O.C.D.E. — în trei serii de cauze : tipul de creștere economică și de utilizare a resurselor din cursul ultimilor ani, influența conjuncturii mondiale și transformările economice și sociale declanșate de evenimentele ce au urmat lui 25 aprilie.

Guvernul de la Lisabona a și procedat la o serie de măsuri menite să pună capăt grelei moșteniri lăsate de regimul lui Salazar și Caetano și să reechilibreze, cît de cît, bugetul și balanța de plăți a Portugaliei. Realitatea economică a țării avea s-o aducă la cunoștința opiniei publice însuși premierul Gonçalves care, în discursul pronunțat la 18 august, avea să spulbere mitul echilibrului bugetar și al balanței de plăți întreținut, vreme de peste o jumătate de secol, de fostul regim. Pe lîngă măsurile de austeritate pe care a trebuit să le ia și care, după mărturisirea primului ministru, nu vor fi suficiente pentru stăvilirea inflației, guvernul portughez a hotărît o creștere a taxei de scont, ca și o creștere importantă a dobînzilor conturilor depuse, în scopul canalizării economiilor spre investițiile productive. Înțelege, totodată, să ducă o politică fiscală și financiară de stimulare în acest domeniu.

Dacă, pe plan economic și social, soluțiile abia încep să se contureze, nu tot așa stau lucrurile și în ce privește problema cea mai spinoasă și mai complicată a Portugaliei : **decolonizarea.** Așa cum am mai arătat, primul și ultimul mare imperiu colonial — imperiul lusitan — începe să se destrame. Numărătoarea inversă a dispariției sale a început la Alger, o dată cu încheierea Acordului Portugalia — P.A.I.G.C. și a continuat, la Lusaka, prin Acordul Portugalia — FRELIMO. Cele două acorduri încheiate marchează un eveniment istoric de o mare importanță, confirmînd, totodată, sinceritatea intențiilor noii Portugalii și voința sa de a duce la bun sfîrșit programul Mișcării forțelor armate pe care l-a acceptat și și l-a însușit.

Ieșită din izolarea celor 50 de ani de dictatură fascistă, Portugalia începe să-și deschidă larg ferestrele spre lume. „Comunitatea internațională — declara revistei «Jeune Afrique» Mario Soares — a arătat și arată multă înțelegere Portugaliei care s-a născut la 25 aprilie. Am primit, trebuie s-o declar, multe încurajări. Urmează acum să dăm acestei țări o nouă dimensiune internațională". Restabilirea relațiilor diplomatice cu o serie de țări socialiste — „primul pas", cum se exprima Mario Soares, a fost reluarea relațiilor diplomatice cu țara noastră — prezența activă a Portugaliei în cadrul actualei sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., vizitele și contactele cu o serie de personalități politice europene și africane constituie expresii concrete ale intențiilor noii Portugalii de a participa la eforturile generale manifestate pe continentul nostru pentru statornicirea unor relații de pace, securitate și cooperare între state.

Ceea ce se petrece astăzi în Portugalia se numește istorie. O țară și un popor cărora, timp de jumătate de secol, li s-a refuzat istoria și-o construiesc astăzi clipă de clipă, ceas de ceas. În cele 150 de zile cît s-au scurs de la 25 aprilie, Portugalia și-a schimbat nu numai instituțiile, ci a schimbat stilul de viață, psihologia și mentalitatea portughezilor. O schimbare, dar și o regăsire.

Rodica Dumitrescu

Convorbiri între cancelarul Bruno Kreisky (dreapta) și premierul sirian Mahmud Ayoubi, aflat în vizită oficială la Viena

BERLIN

Materiale vechi, întrebuințări noi

Corespondență de la Constantin Varvara

În blocuri de locuințe, în școli, în diferite locuri publice din R.D.G. sînt afișate, la intervale regulate, anunțuri prin care cetățenilor mici și mari li se comunică ziua și ora pentru predarea materialelor vechi. În funcție de natura materialelor — hîrtie, sticlă, textile — acestea sînt duse pe terenuri de colectare sau sînt încărcate în autocamioanele care își fac apariția la orele anunțate în fața blocurilor.

Este doar un aspect al concretizării unei largi și susținute campanii economice la scară națională, cea a economisirii de materiale.

În industria Republicii Democrate Germane, consumul de materiale reprezintă cu mult peste jumătate din prețul de cost al produselor. Economiștii au calculat că numai la un singur loc de muncă modern se consumă tot atîta material cît se consuma, la jumătatea secolului trecut, într-o fabrică de mărime mijlocie. Materiile prime — fie oțel sau cupru, bumbac sau lemn, fie produse chimice, ciment sau semiconductori — sînt astăzi în întreaga lume hotărîtoare pentru dezvoltare. Căile de aprovizionare cu materii prime și materiale sînt multiple : intensificarea extracției de minereu, noi fabrici pentru materii industriale primare, sporirea importurilor. Toate acestea cer, însă, investiții, mijloace financiare enorme, ceea ce, într-o bună măsură, se și face. Dar, în paralel (cu mijloace financiare incomparabil mai reduse și cu efecte economice deosebite), introducerea în circuitul economic a materialelor vechi și aplicarea în toate ramurile a unui regim strict de folosire economică a materialelor constituie o preocupare de prim ordin în Republica Democrată Germană.

Potrivit statisticilor, în R.D.G. au fost produse, în anul 1972, peste 1,1 milioane de tone de hîrtie, carton de ambalaj, mucava. În același an, prin comerțul cu materiale vechi, au fost colectate 430 000 de tone de hîrtie. Printr-o simplă raportare, reiese că hîrtia veche acoperă aproximativ 40 la sută din necesitățile de materie primă ale industriei de hîrtie a țării. Specialiștii din R.D.G. consideră că 1 100 kilograme de hîrtie veche echivalează cu o tonă de celuloză. Or, prețul pentru o tonă de celuloză — pe piața mondială o marfă extrem de cerută — este de cinci ori mai mare decît pentru o tonă de hîrtie veche. La aceasta se adaugă și faptul că hîrtia veche conține deja o serie de materiale care, în cazul celulozei, se cer adăugate.

La rîndul lor, textilele vechi reprezintă în balanța de materii prime a industriei textile a R.D.G. zece la sută. În localitatea Lössnitz există o întreprindere specială de prelucrare a textilelor vechi, din care se confecționează cîrpe de șters pentru întreaga țară. Uzina din Crimmitschau folosește fibrele prevenite din textilele vechi ca adaos la fabricarea de covoare, stofe de decor, pături.

Un alt exemplu îl constituie ambalajele de sticlă și sticla spartă. Două treimi din necesarul de sticle și borcane pentru industria conservelor și băuturilor provin de la centrele de achiziții ale întreprinderilor de colectare a materialelor vechi. Pentru producerea a 100 de milioane de recipiente de sticlă sînt necesare 30 000 de tone de nisip de sticlă, 10 000 de tone de sodă, 6 000 de tone de păcură, 18 milioane de kWh energie electrică și 76 milioane de metri cubi de gaze. Dacă, în procesul de topire, se adaugă 30 la sută sticla spartă, cheltuielile de energie se reduc cu aproximativ o treime.

Pentru buna organizare a achiziționării materialelor vechi, presa din R.D.G. evidențiază organele locale din orașele Rostock, Cottbus, Schwerin și Zwickau, care au reușit să integreze comerțul cu materiale vechi în rețeaua întreprinderilor de aprovizionare și prestări de servicii. În cartierele vechi și noi au fost puse la dispoziție încăperi care să permită o bună servire a clienților. S-a plecat de la constatarea că cetățenii sînt întotdeauna dispuși să colecteze materialele vechi dacă ei au siguranța că le pot preda fără alergătură inutilă și fără mult timp de așteptare.

În ceea ce privește industria metalurgică a R.D.G., de care depind toate celelalte ramuri ale economiei naționale, metalele vechi reprezintă, așa cum arăta ziarul „Berliner Zeitung", „cea mai importantă materie primă autohtonă și cea mai ieftină, în același timp".

În planul economiei naționale pe anul 1974 se prevede, față de anul precedent, o creștere de 105,7 la sută la oțeluri laminate și 116,6 la sută produse pentru industria metalurgică prelucrătoare. Aceasta înseamnă peste 3,5 milioane tone de oțeluri laminate, 2,1 milioane tone produse pentru industria metalurgică prelucrătoare și aproximativ 426 000 tone de țevi de oțel.

Pentru a asigura aceste semifabricate, industria metalurgică are, la rîndul ei, nevoie de materie primă. În afară de minereu, mult mai important este să se dispună de cantități suficiente de fier vechi. Aproape două treimi din oțelurile produse în R.D.G. provin din valorificarea fierului vechi. Conținînd între 90 și 100 la sută fier, metalele vechi sînt superioare celui mai bogat minereu. Folosirea fierului vechi se dovedește foarte eficientă și economică. Totodată, el este indispensabil pentru producerea de oțeluri în cuptoare Siemens-Martin și oțeluri electrolitice. La producerea acestora din urmă, dintr-o tonă de fier vechi se obține aceeași cantitate de oțel.

Un milion de tone de fier vechi înseamnă, pentru economia națională a R.D.G., o economisire de 1,5 milioane de tone de minereu — importat în întregime — și 200 000 de tone de cocs, de asemenea importat. Fierul vechi face posibilă o mai bună încărcare a cuptoarelor și scurtează durata de elaborare a șarjelor.

Deoarece R.D.G. nu dispune de nici un fel de zăcăminte de minereu de fier, se consideră un imperativ al rațiunii economice explorarea tuturor posibilităților pentru a spori cantitatea de fier vechi recuperat și, în felul acesta, a asigura materia primă a industriei-cheie, cea metalurgică.

Bătălia pentru economisirea materialelor se desfășoară și pe planul producției efective, permanent și susținut. Ea este inclusă în preocupările de bază ale conducerilor întreprinderilor, cuprinsă în angajamentele în întrecere ale oamenilor muncii, concretizată în norme de consum, în îmbunătățirea organizării muncii, în introducerea cuceririlor științei și tehnicii, în noi tehnologii.

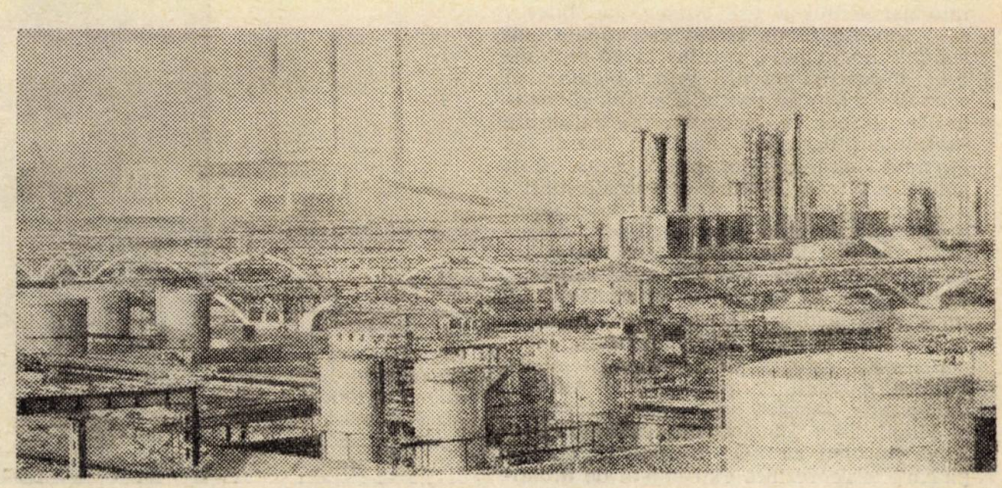

O sarcină economică de bază : folosirea sporită a materiilor prime și materialelor proprii. În imagine : fabrica de lignit din cadrul marelui combinat „Schwarze Pumpe"

SOFIA

„Ramura strategică a economiei"

Corespondență de la Constantin Amariței

Varna, orașul vacanțelor însorite de pe litoralul Mării Negre, este, în același timp, unul dintre puternicele centre ale industriei constructoare de mașini din Bulgaria. Aici se află cele mai mari șantiere navale ale țării, unde se produc nave de 25 000, 38 000 și 100 000 tdw. și două dintre unitățile a căror producție, bazată pe o specializare avansată, le asigură drept de monopol în economia bulgară : uzina de manometre și uzina de electromotoare.

Prin ceea ce a fost și ceea ce este astăzi, orașul Varna se dovedește a fi unul din exemplele ilustrative ale industrializării intensive a Bulgariei. Locuitorii lui își amintesc foarte bine anii de început, imediat următori lui 9 septembrie 1944, cînd, practic, întreaga industrie constructoare de mașini a țării se afla în faza micilor ateliere. Printre ei, l-am întîlnit și pe Petar Braikov, atît de cunoscut în întreaga Bulgarie. El, strungarul din Varna, Erou al muncii socialiste, a fost primul care a inițiat mișcarea, devenită în scurtă vreme națională, pentru îndeplinirea prevederilor programului săptămînal de lucru în numai 5 zile. Exemplul său a fost urmat de sute de mii de lucrători, de mii de colective, de întreaga industrie a unor județe. Petar Braikov este un demn reprezentant al „armatei" de 250 000 de lucrători cîți numără astăzi, după 30 de ani de dezvoltare intensivă, industria constructoare de mașini și metalurgică din Bulgaria. L-am invitat, cu prilejul unei întîlniri, să-și depene amintirile :

«Îmi amintesc de anii cînd am început să mă formez ca muncitor. Eram, pe atunci, șeful unei brigăzi de tineret. Brigada mea se chema „Sineia Strujka" (Șpanul albastru) și mulți ne întrebau ce poate să însemne numele acesta ? Puțini au înțeles că alegerea noastră urmărea să pună în valoare un simbol. Pentru că „Șpanul albastru" era un prim efect, un germene al revoluției tehnice care avea să cuprindă, pînă la urmă, întreaga țară. „Șpanul" a apărut la noi concomitent cu tehnica nouă, cu noile mașini — strunguri cu mare viteză de prelucrare, care permiteau creșterea, de cîteva ori, a productivității muncii. De aceea, noi am adoptat numele brigăzii „Șpanul albastru" ca o oglindire a marilor realizări ale tinerilor, a priceperii lor de a stăpîni tehnica. Era o perioadă de trecere, cînd trebuia să uităm vechiul și să întîmpinăm noul. Așa gîndeam noi atunci... Astăzi, alte gînduri ne preocupă. Construim o nouă uzină și, în curînd, vom asimila o producție complet nouă. Vor intra în acțiune noi mașini cu comandă electronică. Aceasta impune însușirea mai multor cunoștințe, o mai înaltă calificare, ne obligă să învățăm continuu. Să învățăm, înainte de a trece să lucrăm pe noile mașini, pentru ca, atunci cînd vor fi montate și gata de funcționare, noi să fim în măsură să producem cu ele. În anii „Șpanului albastru", a trebuit să învățăm din mers, odată cu primii metri de șpan aflam cum se poate lucra cu viteze din ce în ce mai mari».

Este aceasta expresia vie a unui simbol — al industrializării. Oricît de pricepuți erau, înainte, meșterii bulgari din micile ateliere care împînzeau țara și oricît de îndelungată era tradiția moștenită de ei de a bate fierul și a împleti covoare, de a argăsi pieile și a face cojoace, ei nu știau și nu puteau să facă mai mult decît lopeți și sape, topoare și căruțe...

Iar astăzi, după 30 de ani, Bulgaria produce strunguri cu comandă electronică la Sofia, produce nave de mare tonaj la Varna, calculatoare electronice la Silistra, generatoare electrice de 60 Mw la Plevna... În marea „vitrină" a comerțului exterior bulgar de la Plovdiv, construcțiile de mașini bulgărești dețin suprafața de expunere cea mai mare — 20 000 metri pătrați, și numărul cel mai mare de exponate — 4 500, dintre care mai mult de jumătate sînt noutăți concepute și realizate în decurs de numai un an.

Înainte de 9 septembrie 1944, în Bulgaria nici un tînăr nu-și luase diploma de inginer în țară, pentru simplul motiv că nu exista nici măcar un singur institut de învățămînt superior cu acest profil. Acum, numai în anul școlar 1973—1974, în institutele tehnice de învățămînt superior din Bulgaria se pregătesc 43 729 studenți — peste 40 la sută din numărul lor total.

Unde lucrează acești ingineri ?

Lucrează în întreaga economie a țării, a cărei producție este de 48 de ori mai mare decît cea realizată în anul 1939, dar, în primul rînd, lucrează în sutele de uzine moderne ale industriei constructoare de mașini, înălțate în acești ani, în cele 22 de institute de cercetări științifice și cele 50 de baze pentru dezvoltarea tehnică de care dispune această importantă ramură.

„Trăsătura caracteristică a dezvoltării industriei constructoare de mașini în Bulgaria, în ultimii ani — spunea Iordan Tenov, prim adjunct al ministrului construcțiilor de mașini și metalurgiei — este trecerea la producția de mașini și agregate tot mai complexe. De mai mult timp, sînt cunoscute și apreciate pe piața internațională electrocarele, motocarele și electropalanele bulgărești. Ele dețin ponderea în comerțul exterior al țării : de la 2,6 la sută în 1955, mașinile, în totalul schimburilor de mărfuri, au crescut la 29,1 în 1970, pentru a depăși 40 la sută în 1973.

Ca ramură cu cea mai dinamică dezvoltare, care are o importanță hotărîtoare pentru întreaga economie bulgară, construcția de mașini continuă și în acest cincinal să păstreze ritmuri înalte de creștere a producției ei : în timp ce producția industrială a țării crește cu un ritm mediu anual de 9,7 la sută, construcțiile de mașini au un ritm de peste 16,5 la sută. În acest fel, la sfîrșitul anului 1975, producția ramurei va crește de 2,2 ori".

Drumul de la „Șpanul albastru" la calculatorul electronic „Elka" — de la micile ateliere la marile și modernele uzine ale „Balkankarului" sau ale celorlalte 11 uniuni economice de stat care activează, astăzi, în întreaga industrie constructoare de mașini în Bulgaria, ca o dovadă elocventă a marii lor concentrări și specializări — a străbătut o perioadă istorică scurtă. Dar a demonstrat că privilegiul de a dispune de o puternică industrie constructoare de mașini nu-i este străin Bulgariei, așa cum se credea înainte de 9 septembrie 1944. Dimpotrivă, acest privilegiu, valorificat de socialism, sub conducerea și îndrumarea directă a Partidului Comunist Bulgar, a făcut din industria constructoare de mașini ramura strategică a economiei țării.

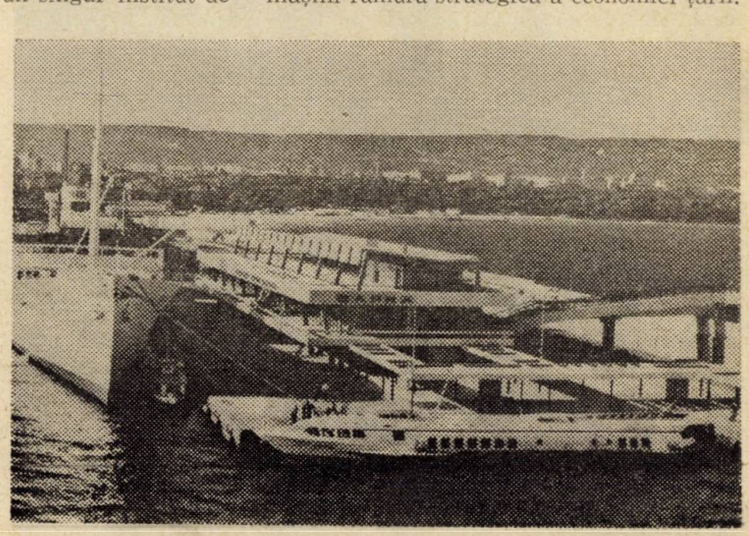

Moderna gară maritimă din Varna

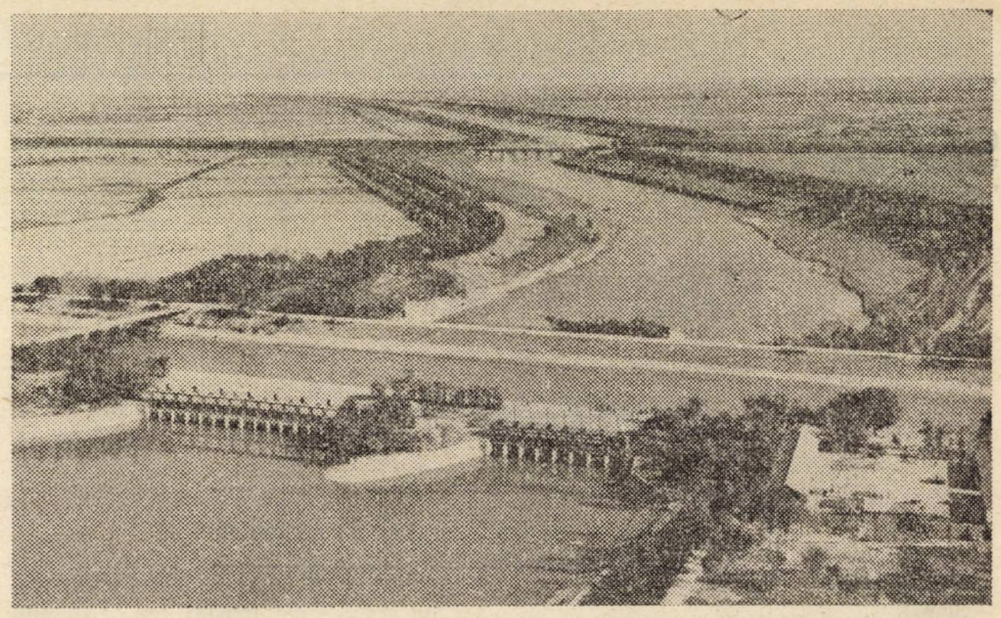

Energia marilor fluvii a fost pusă în slujba omului

REPORTAJ PE GLOB

ȘENIAN

George G. Potra

Sfîrșit de septembrie. Cu un an în urmă. Ne aflăm în trenul rapid care leagă Pekin de Șenian. În mai puțin de zece ore, vom fi în nord-estul Chinei, prima etapă a vizitei de trei săptămîni, pe care o facem la invitația confraților chinezi. Ne refuzăm conștient somnul la care atmosfera de confort te îmbie, deși intuim că ne așteaptă ore și zile de intensă solicitare. În jurul ceștilor de ceai — negru sau verde, după preferință — oferite de către delicatele noastre însoțitoare din personalul trenului, stăm îndelung de vorbă solicitînd colegilor chinezi informații privind zona pe care o vom parcurge. Ghizi avizați, ei ne conturează — cu promptitudine și exactitate — coordonatele dezvoltării istorice a provinciei Liaonin, cea mai puternică regiune industrială de astăzi a Chinei populare. Orele trec fără să resimțim oboseala pe care, în mod obișnuit, o asociem călătoriilor nocturne. Curiozitatea ne așază la ferestre, în ciuda orei foarte matinale. E dorința de a desluși în lumina răsăritului primele contururi ale vastului și densului peisaj industrial, care se decupează cu mereu mai multă claritate pe măsură ce negurile nopții lasă loc primelor gene de lumină ale dimineții.

Ne aflăm la Șenian. La șase și jumătate, orașul este de mult treaz. Șiruri nesfîrșite de oameni, bărbați sau femei, se îndreaptă spre sau se întorc de la locurile de muncă. Fețe luminoase, cu zîmbet autentic, ne dau, de o parte și de alta a străzilor, salutul de bun venit cu clinchetul armonios al soneriilor zecilor și zecilor de mii de biciclete.

O importantă aglomerare umană, însumînd, cu suburbiile și cele două județe subordonate, peste 4,2 milioane locuitori, Șenian-ul se întinde pe o suprafață de peste 8 000 km². Căi largi — jalonate de numeroase construcții noi, civile și industriale, ateliere și magazine cu cele mai diverse rosturi — străbat orașul ca niște artere uriașe prin care viața pulsează continuu. Șenian-ul este un centru străvechi. Descoperirile arheologice atestă existența pe aceste meleaguri a unor forme de viață organizată cu mai mult de două milenii în urmă. Orașul propriu-zis ființează din secolul II î.e.n., dăinuind ca un simbol al permanenței în ciuda tuturor vicisitudinilor. Cu cele peste 2 000 de uzine și fabrici, Șenian-ul de astăzi — centrul administrativ al provinciei Liaonin, o adevărată țară, întinsă pe aproximativ 220 000 km² și avînd peste 34 milioane locuitori — reprezintă un puternic bastion al industriei chineze contemporane.

„Gazda urmează sfaturile oaspeților". Cuvintele cu care secretarul Comitetului provincial Liaonin al Partidului Comunist Chinez își încheie scurta alocuțiune de bun venit sînt, de fapt, o invitație de a alege, potrivit interesului, obiectivele pe care dorim să le vizităm. Ne oprim în primul rînd asupra Fabricii de tractoare mici din Șenian. De ce ? Poate pentru că ea reprezintă, mai mult decît alte întreprinderi din oraș, un simbol al efortului, al cutezanței, al inițiativei și hărniciei. Al unui efort de autodepășire general identificabil. Cu mai puțin de două decenii în urmă, aici se aflau niște cuptoare rudimentare pentru arderea cărămizilor. Cîteva ateliere existente pe terenurile limitrofe produceau, în aceleași condiții rudimentare, robinete pentru diverse instalații. În anul 1960, în contextul marilor sarcini pe care economia națională le avea de rezolvat, organele locale au hotărît ca aici să fie ridicată o fabrică de tractoare. Începuturile au fost grele, chiar foarte grele. Căci, practic, s-a pornit de la zero. Nu existau spațiile industriale necesare, utilaje specifice și oameni calificați. La chemarea comuniștilor, oamenii au pus mîna pe tîrnăcop, casma și mistrie. Într-un timp record, au fost dislocați peste 35 000 m³ pentru a nivela vechile gropi ale cărămidăriei. Primii 4 000 m² de construcții industriale, absolut indispensabile pentru începerea producției, s-au realizat în același ritm alert. „Cu propriile forțe" — formulă conturînd o filozofie și un mod de acțiune ale căror valențe eroice avem să le constatăm și să le verificăm de atîtea ori pe parcursul vizitei — oamenii au trecut, de

În mai puțin de un deceniu s-a realizat o creștere de peste 20 de ori a producției de tractoare mici

În jurul agregatelor moderne, un rodnic schimb de experiență muncitorească

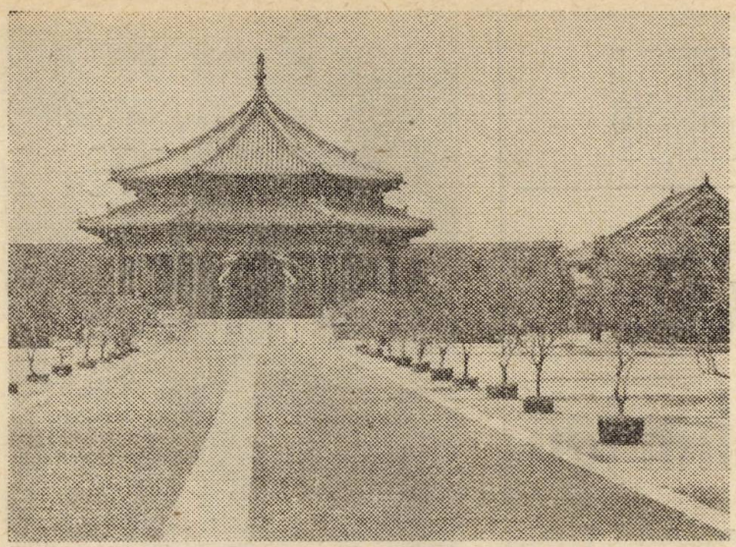

Unul din numeroasele edificii istorice ale Șenian-ului

asemenea, la realizarea primelor utilaje specifice. În anul 1964, pe poarta fabricii ieșeau primele tractoare fabricate în serie — „tractoarele păsitoare" — cu o forță de numai 8 CP. Un an mai tîrziu, pe pămînturile provinciei lucrau peste 300 de asemenea tractoare purtînd blazonul hărniciei și stăruinței lucrătorilor Fabricii de tractoare mici din Șenian. Calitatea lor nu era extraordinară. Nivelul scăzut al utilajelor folosite, în majoritatea lor improvizate, făcea ca acestea să aibă un randament adeseori scăzut, munca pentru obținerea lor supunînd pe oameni la serioase eforturi fizice.

Președintele Comitetului revoluționar al fabricii, în același timp secretar al Comitetului de partid din întreprindere, ne vorbește despre toate acestea cu impresionantă sinceritate. Era în această atitudine a sa, așa cum aveam să remarcăm aici, ca peste tot pe unde am trecut pe parcursul itinerarului nostru chinez, însumînd peste 10 000 km, mai mult decît sinceritatea nedezmințită față de prieteni. Era sinceritatea muncitorească față de sine însuși, implicînd mîndria pentru drumul parcurs, ale cărui începuturi grele oamenii le evocă tocmai pentru a-i măsura amplitudinea. Privesc la cei ce ne vorbesc. Sînt toți oameni ai fabricii. Au crescut odată cu ea. Deslușesc din cele ce spun sentimentul — subliniat în cuvinte diferite — că fără ea, fabrica lor, nu ar fi fost nimic. Cifrele pe care ni le prezintă sînt pentru ei fapte de viață. În fiecare din ele se încorporează preocupări îndelungate, eforturi numai de ei știute, căutări stăruitoare, în orele de zi, dar și în cele de noapte, decepții și satisfacții. Tuturor ei le-au găsit un sens. Succesul inițial, confirmare a posibilităților de a face ce și-au propus, i-a îmbărbătat, dîndu-le noi și noi temeiuri pentru strădanii mereu mai ample. În zilele în care i-am vizitat — zile purtînd amprenta puternică a hotărîrilor Congresului al X-lea al Partidului Comunist Chinez — muncitorii raportau cu mîndrie o producție de peste 7 500 tractoare anual. În mai puțin de un deceniu, s-a realizat, astfel, o creștere a producției de peste 20 de ori.

Satisfacției cu care își prezintă realizările, satisfacție reținută, dar nu mai puțin autentică, satisfacția omului conștient de cele realizate, interlocutorii noștri îi asociază constant serioase planuri de viitor. Se concentrează în ele responsabilitatea pentru devenirea fabricii lor, pentru destinul lor și al copiilor lor, într-un cuvînt, pentru acela al țării.

Chiar în zilele vizitei noastre, se aflau în stadiul de probă finală două linii automatizate de producție. Intrarea în funcțiune a acestora, desigur fapt împlinit astăzi, va asigura — după cum ne spuneau gazdele — ca producția să crească de peste 5 ori. Celei de-a doua generații de tractoare — 518—12 — „tractoarele păsitoare" de 12 CP li se vor alătura, nu peste mult timp, un nou tip, acela al tractoarelor de 30 CP, ale căror planuri în curs de definitivare se aflau pe planșetele proiectanților. Noi hale vor mări în curînd spațiile industriale, însumînd deja peste 30 000 mp, utilajele mai vechi urmînd a fi înlocuite prin altele mai moderne, realizate fie prin autodotare, fie pe calea unor investiții din partea statului.

Pătrundem în halele de producție. La intrare — pe table negre — se află înscrise, cu elemente ornamentale născute dintr-o tradiție și o cultivare a frumosului de cîteva ori milenară, calde cuvinte de salut. De dincolo de mașini, privirile muncitorilor — majoritatea lor tineri și foarte tineri — stabilesc cu noi un contact ad-hoc, contacte care se vor dezvolta adeseori într-un dialog direct. Nu știu astăzi dacă la început am stat de vorbă cu Gia, dacă după aceea am strîns mîna lui Cian, și cînd anume exact am primit cele cîteva fire de flori din mîinile lui Siao. Detaliile s-au estompat. Pe retină s-a imprimat zîmbetul acela cald, luminos, cu care de-a lungul șirurilor de mașini am fost întîmpinați de întreaga fabrică. Cuvintele „România — Ceaușescu" — pronunțate cu fonetismul specific limbii chineze — dădeau glas spontan stimei și prețuirii muncitorilor întîlniți pentru poporul român și pentru conducătorul său. La atîția mii de kilometri de țară, aceste cuvinte veneau să ne spună simplu, dar atît de elocvent, care este ecoul pe care simbioza, „România — Ceaușescu", cu tot ansamblul de reușite pe plan intern și internațional, îl trezește pe atîtea și atîtea meridiane.

Cine este muncitorul aflat la acest strung modern și ale cărui mișcări exacte vorbesc de perfecțiune ? Ne-o spune singur. A fost, mai mult timp, argat la o moșie. Revoluția i-a schimbat destinul, aducîndu-l în fabrică. Aici, cu ajutorul tovarășilor, a învățat să citească. Aici, a deprins primele taine ale meseriei. Și, tot aici, a stăpînit-o, legîndu-se pentru totdeauna de ea. Ca el sînt mulți alții. Majoritatea. Oamenii preferă să vorbească despre prezent. Preferă să vorbească despre viitor. Căci tot ceea ce au trăit înainte de revoluție le-a înecat adeseori existența într-un ocean de suferințe și lacrimi.

La Fabrica de tractoare mici din Șenian oamenii au înțeles că viitorul fabricii, ca, de altfel, al întregii industrii, și nu numai al ei, depinde, în egală măsură, de nivelul tehnologiei folosite și de capacitatea muncitorilor de a o stăpîni, deci de cunoștințele lor. Cum se pregătesc ? Ne-o spun tot ei. Pentru ridicarea nivelului tehnic, în fiecare săptămînă tehnicienii au o jumătate de zi de studiu ; în același scop, muncitorii își rezervă, săptămînal, o seară. Comitetul revoluționar și Comitetul de partid al fabricii au asigurat — ca urmare a consultării muncitorilor — formele de studiu pentru toți cei 1 000 salariați. Căci cu toții doresc să știe mai mult, să lucreze mai bine. În ajutorul lor, acum, ca și altădată, vin adeseori muncitori de la alte fabrici, din oraș sau din interiorul provinciei. Cei de la Fabrica de tractoare mici nu uită niciodată să amintească de ei. În actul lor nu este nimic gratuit. În China populară oamenii vorbesc puțin despre ei, despre succese și merite personale. Aceasta, pentru că opera industrială sau de orice alt fel nu își revendică aici un autor individual. Strădania comună, înnobilată de mărețele idealuri puse în fața oamenilor muncii de Partidul Comunist Chinez — ne-o declară unul din interlocutori — a făcut posibile toate aceste realizări. Forța constă în unitate, în solidaritatea și întrajutorarea în muncă.

Ne despărțim de îndatoritoarele noastre gazde cu sentimentul că am vizitat mai mult decît o fabrică. Cu certitudinea că am cunoscut un simbol. Un simbol al transformărilor înnoitoare pe care Șenian-ul, în pas cu întreaga Chină, le trăiește cu patos revoluționar.

Pe străzile străjuite de rînduri infinite de plopi, ce-și unduiesc coamele semețe la adierile aspre ale vînturilor de nord-est, în acel du-te-vino al oamenilor care parcurg orașul fără istovire, într-un ritm căruia doar pelicula cinematografică i-ar putea surprinde tumultul, mi-am amintit că Șenian-ul are 2 000 de uzine și fabrici. Fabrica de tractoare mici este doar una dintre ele. Iar Șenian-ul nu este decît o părticică a Chinei, a acestui adevărat continent, în care industria — la fel ca toate celelalte ramuri ale economiei naționale — răspunde, **prezent,** cu toate forțele, la ora viitorului.

A crescut an de an înzestrarea tehnică a agriculturii provinciei

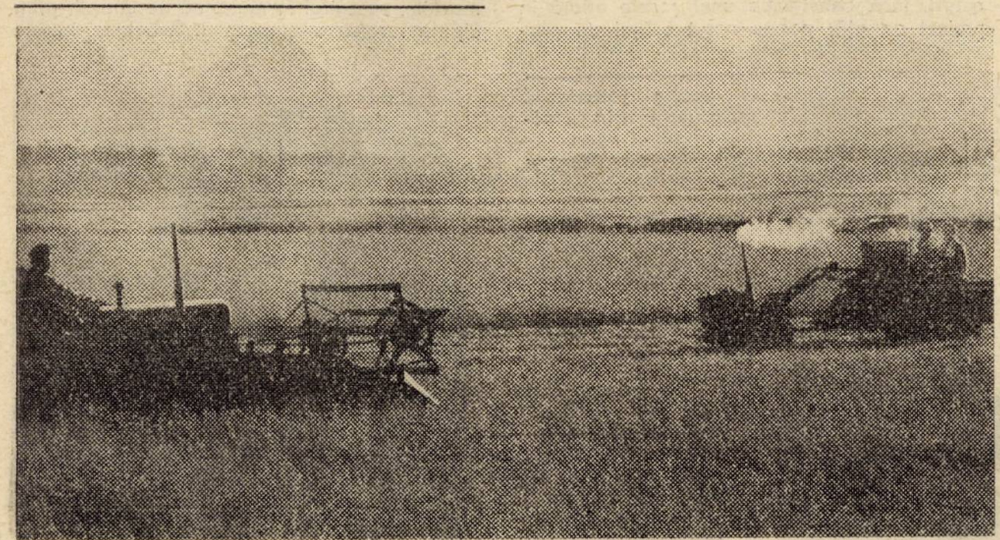

REPORTAJ PE GLOB

Un dar al petrolului (IV)

De la Sharjah la Fujairah

Crăciun Ionescu

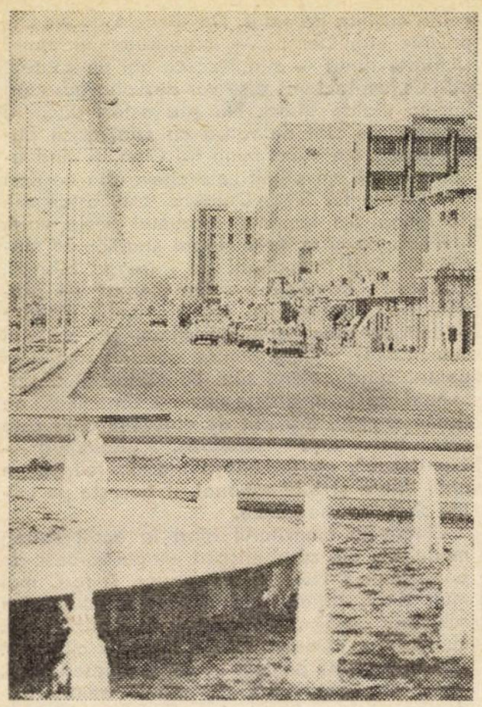

Imagini din capitala Sharjahului, emiratul care începînd de anul acesta a intrat în rîndul producătorilor de petrol

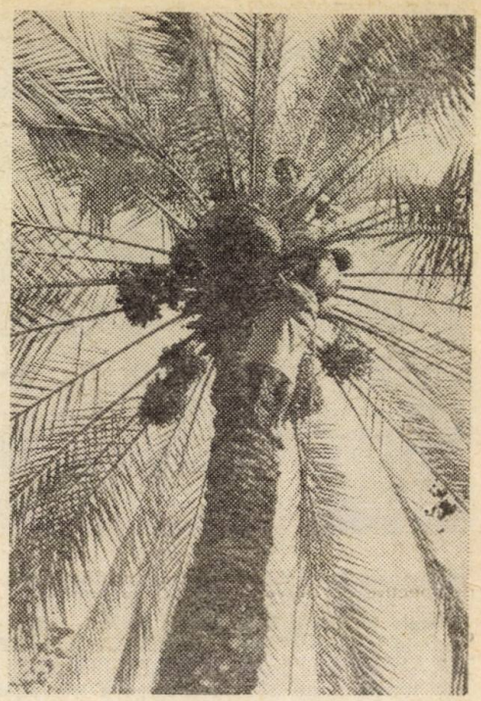

Curmalul este singurul arbore al deșertului, care din timpuri străvechi constituie o importantă sursă de hrană pentru beduini

La Dubai, ca și la Abu Dhabi, hotelurile fiind supraaglomerate, am fost îndrumați să ne încercăm norocul în emiratul vecin, Sharjah, a cărui frontieră este situată la circa 10 kilometri distanță de Dubai. Așa am făcut pentru prima oară cunoștință cu Sharjah, cel de al treilea emirat petrolier al statului federal, intrat în era „aurului negru" chiar în acest an.

După ce am depășit punctele de control la graniță, am părăsit șoseaua principală, ce se desfășoară paralel cu coasta, și ne-am angajat pe o bandă asfaltată care ne-a condus, printre nisipurile deșertului, pînă la hotelul „Carlton", intrat în funcțiune de cîteva luni. Ultramodern, cu sistem de aer condiționat central, camere elegante, restaurant luxos și piscină cu apă de mare, noul hotel, plasat la țărmul Golfului, este destinat îndeosebi nevoilor turismului.

În fața clădirii hotelului, cu linii moderne din beton și sticlă, se putea desluși imaginea contrastantă a unui sat de pescari, cu colibe din ramuri de palmier, cufundat în beznă. A doua zi, dimineața, aveam să constat că era, de fapt, un sat părăsit, locuitorii săi mutîndu-se la cîțiva kilometri mai departe, într-o așezare nouă din piatră și cu străzi asfaltate, construită de autorități în cadrul procesului de trecere de la modul de viață arhaic la lumea civilizației moderne, conferită de era petrolului. Colibele de frunze, împrejmuite cu garduri de nuiele, au rămas, însă, neatinse pentru a oferi „culoare locală" clienților străini ai hotelului de peste drum.

În miez de noapte, de pe terasa „Carlton"-ului se vedeau sclipind în depărtare farurile aeroportului internațional al Sharjahului, cel mai vechi din întreaga zonă a Golfului inferior, numărînd peste patru decenii de activitate : a fost utilizat, înainte de cel de al doilea război mondial, de cursele lui „Imperial Airways" ca punct important de escală pe traseul dintre Londra și Extremul Orient, iar, apoi, a devenit o bază militară a lui „British Royal Air Force". Dincolo de aeroport, luminile orașului desemnau contururile capitalei emiratului, intrat și el, în ultimul timp, pe făgașul unei rapide dezvoltări economice și sociale.

Emiratul Sharjah are o suprafață de 2 600 kmp — de la țărmul Golfului inferior spre interior — cuprinzînd ținuturi în general pustii, cu cîteva oaze răzlețe, înconjurate de dune de nisip ce se opresc la contraforturile de piatră, lipsite complet de vegetație, ale munților Hajr. Dincolo de înălțimile lor, pe coasta estică a Golfului Oman, acest emirat stăpînește o mică enclavă, cu orășelul Khor al Fakhan, situat într-un golfuleț cu apă adîncă, formînd un port natural frecventat de nave mici și mijlocii. Izvoarele de apă dulce din împrejurimi au dat viață unei vegetații luxuriante, alături de obișnuiții curmali din zonă, aici rodind lămîi, portocali, bananieri, precum și cîteva grădini cu legume și zarzavaturi. Khor al Fakhan se află la 170 kilometri depărtare de Sharjah, oarecum izolat astăzi, însă construcția unei șosele aflată în proiect anunță, pentru acest orășel de pescari, frumoase perspective în domeniul turismului. Sharjahul mai posedă o enclavă în interiorul emiratului Fujairah, o asemenea diseminare teritorială fiind valabilă și pentru restul emiratelor, datorită delimitărilor artificial stabilite în timpul dominației străine cu scopul, nemărturisit dar evident, de a le învrăjbi pentru a le putea stăpîni mai bine. Formarea Uniunii Emiratelor Arabe, ca stat federal independent și suveran, a creat însă premisele pentru unitatea țării și depășirea moștenirilor nefaste ale dominației străine.

Orașul Sharjah, în care trăiește mai mult de jumătate din populația emiratului, circa 40 000 de locuitori — arabi, pakistanezi, indieni, iranieni, africani — se întinde de-a lungul unui bulevard principal, cu clădiri moderne și un mic scuar în fața palatului emirului, străjuit de cîteva perechi de tunuri din secolele trecute. Din acest bulevard, parte integrantă a șoselei Dubai — Ras Al Khaimah (90 de kilometri) se răsfiră, ca niște ramuri de copac, străduțe înguste, ale căror case aparțin, în majoritatea lor, vechii arhitecturi arabe — patrulatere de piatră cu curți interioare și acoperișul în formă de terasă.

Mina Khalid, portul Sharjahului, cu o activitate mai veche, este în curs de modernizare pentru a primi simultan cîte șase nave de 12 000 tone fiecare. Alături de micul comerț maritim, pescuitul forma, pînă de curînd, principala resursă a emiratului. Recenta intrare

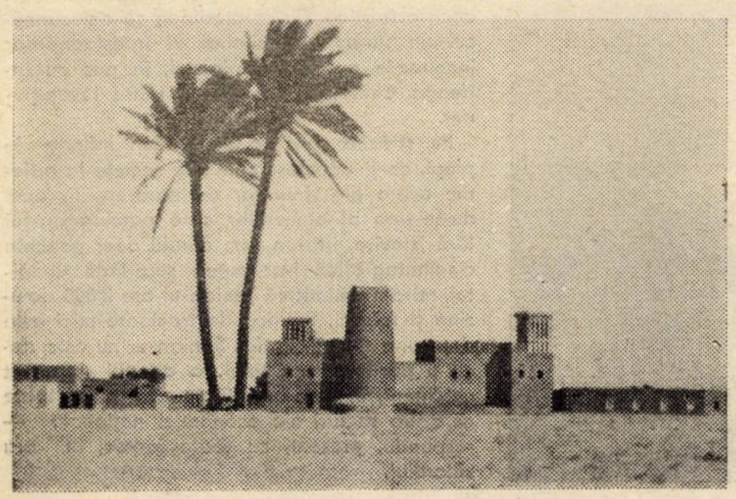

O veche fortăreață medievală din emiratul Ayman

←

→

Vînătoarea cu șoimi, sport preferat în emiratele de pe țărmul Golfului

Lîngă un tun de acum cîteva secole, două gărzi înarmate în costume specifice

în funcțiune a primelor puțuri petroliere deschide, pentru viitorul foarte apropiat, largi perspective de dezvoltare și acestui emirat.

Rulînd mai departe pe șoseaua ce conduce spre strîmtoarea Ormuz, ne-am pomenit, fără să ne dăm seama, că am ieșit din Sharjah, într-un alt emirat — Ajman. Ajmanul este cel mai mic dintre emiratele Golfului — circa 300 km pătrați — în fapt un portuleț de pescari cu o singură stradă comercială. Trecînd pe lîngă palatul emirului, am zărit, alături de soldații de gardă în uniformă modernă ai armatei federale și cîțiva bătrîni paznici, în straie arabe tradiționale, cu cartușiere încrucișate pe piept și vechi arme demodate, cu patul împodobit cu ținte argintii.

La capătul unui promontoriu înaintat adînc în apele Golfului se află orășelul Umm Al Qaiwain, capitala emiratului cu același nume. Pe suprafața lui — circa 1 000 kmp — aproape în totalitate deșert arid, trăiește o populație de 9 000 de locuitori, concentrată în micul port de pescari. O mare parte a locuitorilor emiratului pleacă în Arabia Saudită și Kuweit în căutare de lucru, revenind iarna pentru a aduce acasă ce au agonisit din sudoarea muncii lor grele și a petrece lunile mai puțin fierbinți împreună cu familia. Singura activitate locală o constituie pescuitul și, în fiecare zi, opt vagoane de pește proaspăt, încărcat în autocamioane, iau drumul Dubaiului. Lipsit de surse proprii de apă potabilă, Umm Al Qaiwain se aprovizionează cu autocisternele din Ajman și Sharjah.

Ultimul dintre emiratele de pe țărmul inferior al Golfului, Ras Al Khaimah, cu o suprafață de peste 2 000 kmp are un relief mai variat, cam un sfert din suprafața sa fiind propice agriculturii : aici cresc 800 000 de palmieri și alți arbori tropicali, iar cele cîteva stațiuni experimentale posedă terenuri cultivate cu cereale, legume și zarzavaturi, precum și pășuni permițînd dezvoltarea unui mic sector zootehnic. Stațiunea de cercetări agricole de la Digdaga, în funcțiune, de aproape 20 de ani, cu sprijinul financiar al celorlalte emirate, este unul din pionierii agriculturii în această regiune. Ea a devenit nu numai un fel de „grînar" al Uniunii Emiratelor Arabe, dar și o furnizoare de tehnicieni agricoli, ieșiți de pe băncile școlii de agricultură administrată de Centrul de cercetări. Datorită așezării sale la extremitatea emiratelor, în imediata vecinătate a strîmtorii Ormuz, capitala acestui emirat a devenit, în ultimul timp, un punct de atracție turistic, mai cu seamă după construirea recentă a elegantului hotel „Casino", ale cărui piscine atrag, în zilele de sărbătoare, un important număr de oameni de afaceri, funcționari și tehnicieni străini din alte emirate ; Ras Al Khaimah a devenit, astăzi, un fel de stațiune balneară a Dubaiului.

Din apele Golfului sînt pescuite crustacee gigantice, cum ar fi această langustă de dimensiuni considerabile

Fujairah, pînă în 1952 dependent de Sharjah, este singurul dintre cele șapte emirate ale statului federal cu ieșire la mare numai în Golful Oman, mărginindu-se și la nord și la sud cu sultanatul Oman. Cei peste 10 000 de locuitori ai săi, risipiți în 50 de state, situate în munții Hajr sau pe îngusta fișie de coastă, trăiesc din sărăcăcioase culturi agricole și pescuit. Orașul Fujairah are înfățișarea unui sat ceva mai mare, dominat de palatul emiratului. Asfaltarea drumului dintre Sharjah și localitatea Dhaid, de la poalele răsăritene ale munților Hajr, și construirea în continuare a unei șosele care să-i traverseze pînă la țărmul Golfului Oman, aflată în proiect, vor deschide și Fujairah-ului perspective în domeniul turismului, date fiind încîntătoarele sale peisaje naturale. Deocamdată, Fujairah, ca și celelalte emirate mai mici, beneficiază de sprijinul financiar al guvernului federal, bazat pe veniturile furnizate de exploatările petroliere din Abu Dhabi și Dubai.

Reîntors la Abu Dhabi, înainte de a lua avionul spre Beirut, am încercat să derulez impresiile aglomerate pe parcursul unei săptămîni de peregrinări prin această uimitoare lume a tuturor curiozităților și surprizelor ce o constituie Uniunea Emiratelor Arabe, țară în care am avut privilegiul de a fi primul ziarist român ajuns pe meleagurile respective. Imaginile fantastice ce mi le oferise în plin deșert Fata Morgana mă urmăreau, suprapunîndu-se peste panorama orașelor moderne, răsărite incredibil în mijlocul pustiului, amestecînd clișeele plăsmuite ale fenomenului optic cu realitatea vie, rod ale unor transformări neînchipuit de largi și rapide în modul de viață, tot mai modern, al ținuturilor atît de sărace și înapoiate altădată, de pe fosta „Coastă a Piraților". Aruncînd o ultimă privire prin ferăstruica avionului, am zărit jos, arzînd cu flăcări mari, roșietice, gazele de la exploatările petroliere, de pe argintul nisipurilor pustii și din mijlocul apelor de smarald ale Golfului „aurului negru". Era o privelițe de neuitat, completînd semnificativ tot ce văzusem și mă surprinsese în cursul călătoriei pe care o încheiam.

ANKARA

Un cabinet de tranziție ?

Decizia de a demisiona, luată la 16 septembrie a. c. de către premierul Bülent Ecevit, punea capăt — la interval de 7 luni de la formarea cabinetului și două de la izbucnirea actualei crize cipriote — fragilei coaliții guvernamentale turcești. Încă de la constituirea sa, la 25 ianuarie 1974, cabinetului bicolor — cu locuri împărțite între Partidul Republican al Poporului, condus de premierul Ecevit, și Partidul Salvării Naționale, în frunte cu Necmettin Erbakan — care reunea, deci, o formațiune de orientare social-democrată și laicizantă și una de orientare de dreapta, religioasă, i se acordaseră puțini sorți de izbîndă. Disensiunile s-au manifestat foarte curînd, atingînd, de cîteva ori, cote primejdioase, cum s-a întîmplat, de pildă, în timpul dezbaterilor din primăvară, cu privire la amnistia deținuților politici.

În timpul evoluției situației cipriote și, mai ales, după intervenția turcă în Cipru, divergențele dintre opiniile celor două partide au devenit extrem de puternice. În vreme ce vicepremierul Erbakan, lider al P.S.N., a susținut ideea împărțirii insulei sau ocuparea ei în întregime, premierul Ecevit și formația sa — P.R.P. — au fost de partea unei soluții federale în cadrul unui stat cipriot independent.

Neînțelegerile și divergențele au explodat în momentul în care Bülent Ecevit, anunțînd că va face o vizită de cîteva săptămîni în țările scandinave, a precizat că intenționează să încredințeze interimatul nu vicepremierului Erbakan, ci unui ministru de stat, secretar general al P.R.P. Acesta a devenit punctul de plecare pentru o virulentă campanie dezlănțuită de P.S.N. contra premierului Ecevit, care a folosit prilejul pentru a-și prezenta demisia președintelui Korütürk.

Criza guvernamentală din Turcia își caută încă dezlegarea. Însărcinat cu formarea unui nou cabinet, Bülent Ecevit a indicat că ar prefera constituirea unui guvern de tranziție care să gireze treburile țării în perspectiva organizării de noi alegeri generale. Convingerea sa că un nou scrutin ar garanta țării o formulă de guvernare stabilă nu a putut însă depăși opoziția celorlalte partide, în concepția cărora alegerile nu ar fi o soluție pentru problemele actualității turcești și, prin urmare, nu s-a putut impune, cel puțin deocamdată, deoarece pentru organizarea de alegeri anticipate este nevoie de acordul majoritar al Medjilisului (parlamentul).

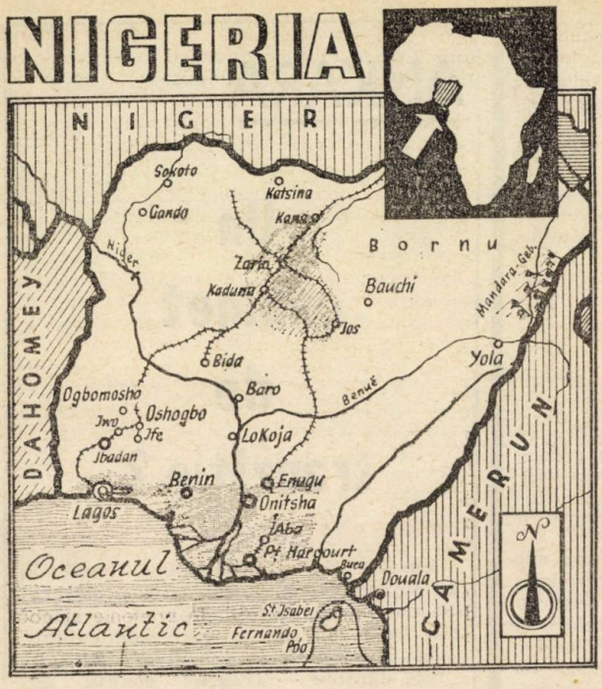

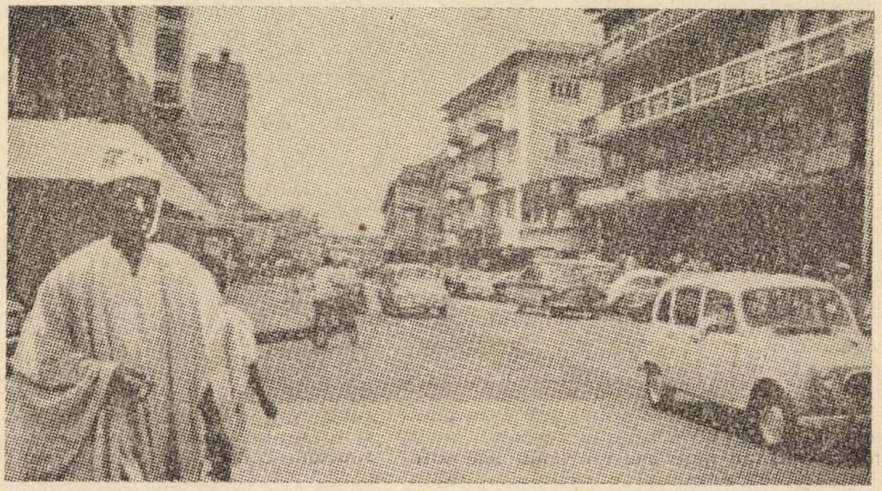

Imagine surprinsă pe una din străzile Lagosului

Pe calea dezvoltării

Constanța Rangheț

Republica Federală Nigeria — cea mai întinsă entitate politico-geografică de pe coasta de vest a Africii — este situată la întîlnirea dintre zonele de vest și ecuatorială ale continentului african. Ea are o suprafață de 934 790 km² și cea mai numeroasă populație dintre toate statele din Africa — aproape 80 milioane de locuitori.

Nigeria a fost declarată stat independent la 1 octombrie 1960, iar proclamarea Republicii Nigeria a avut loc în anul 1963.

După cucerirea independenței, Nigeria a fost nevoită să facă față unei perioade deosebit de grele și zbuciumate, caracterizată prin violente dispute, lupte politice și tribale interne (în țară există 250 de triburi diferite, cele mai importante fiind Hausa-Fulani, Yoruba și Ibo), care au culminat cu izbucnirea războiului civil din anii 1967—1970.

Actualul regim militar al generalului Yakubu Gowon, șeful guvernului militar federal și comandant suprem al Forțelor Armate ale Republicii Federale Nigeria, instaurat la 29 iulie 1966, a reușit să încheie cu succes războiul civil, în cursul căruia disensiunile tribale ajunseseră să pună sub semnul întrebării însești existența și unitatea țării ; prețul plătit de poporul nigerian pentru victoria unității sale naționale a fost foarte ridicat : peste un milion de victime.

Sarcina fundamentală pe care și-a asumat-o actualul regim după încheierea războiului civil o constituie realizarea celor trei R — Reconciliere, Reabilitare și Reconstrucție — care, alături de îndeplinirea planului economic 1970—1974, efectuarea recensămîntului, elaborarea proiectului unei noi Constituții sînt apreciate drept condițiile de bază pentru dezvoltarea constantă, multilaterală a țării.

Promovînd cu hotărîre ideea reconcilierii națiunii nigeriene sub lozinca „O Nigerie, un popor", generalul Gowon a subliniat că războiul civil nu are nici învingător și nici învins și că „frații noștri care au fost depărtați de noi trebuie atrași înapoi în rîndurile noastre". A fost declarată o amnistie generală, incluzînd majoritatea covîrșitoare a soldaților și ofițerilor care au ridicat armele împotriva guvernului federal; pe plan economic, a fost acordată prioritate reconstrucției regiunilor de est ale țării (foste secesioniste), pentru integrarea sub toate aspectele a populației Ibo în viața statului federal.

În elaborarea noii Constituții, se ține seama de faptul că în Nigeria continuă să se păstreze, alături de structura oficială, un sistem de conducere tradițional (format din sultani, oba și șefi de populații) care, deși nu este investit cu atribute de conducere politică oficială, este absolut necesar guvernului pentru a administra țara. Schimbările în actuala formă de guvernare fac, în această perioadă, obiectul unor ample și vii dezbateri publice, reluate pe larg de presă, pe întreg teritoriul Republicii Federale Nigeria.

Nigeria dispune de una din cele mai largi baze de resurse dintre țările Africii, de o economie în plină dezvoltare. În cursul anilor 1972—1973, ritmul de creștere a producției economice pe plan național a fost de 8,3 la sută, un ritm ridicat comparativ cu al altor țări în curs de dezvoltare. În domeniul importurilor, guvernul promovează o politică de sprijinire pe forțele proprii, peste 60 la sută din produsele importate fiind destinate să contribuie la dezvoltarea economiei: utilaj industrial de diferite categorii și tipuri, mașini diverse, utilaje de transport, materii prime necesare industriei.

În prezent, sursa principală a veniturilor bugetului federal o constituie vînzările de petrol brut, care s-au ridicat, în anul 1973, la 83 la sută din totalul exporturilor Nigeriei. Producția de petrol a țării a depășit, anul trecut, 100 milioane tone, iar totalul exporturilor de țiței au plasat Nigeria pe locul șase în rîndul statelor exportatoare de „aur negru". Guvernul nigerian deține, în prezent, 55 la sută din acțiunile tuturor societăților petroliere străine care-și desfășoară activitatea în țară.

Guvernul federal utilizează majoritatea veniturilor provenite din vînzările de petrol în vederea promovării cu consecvență a dezvoltării economico-sociale a Nigeriei. Către sfîrșitul acestui an, guvernul va fi cheltuit 900 milioane dolari pentru refacerea, construirea și reconstruirea șoselelor naționale, 200 milioane pentru ridicarea de noi școli elementare și secundare, 450 milioane pentru programul de creare pe cuprinsul Nigeriei a patru mari aeroporturi internaționale și a altor 18 de mărime mai redusă. O sumă de peste 750 milioane dolari a fost alocată pentru construirea a 54 000 de locuințe pentru cetățenii cu venituri mici, ca și a altor obiective de interes social. Este de remarcat că acest important proiect social-economic va fi realizat cu concursul specialiștilor români ai întreprinderii „ROMCONSULT", care asigură oficiul de consultare în materie pe lîngă guvernul Republicii Federale Nigeria.

Pentru anul financiar în curs, 1974—1975, sînt prevăzute lansarea sau realizarea de obiective social-economice importante, avînd ca scop dezvoltarea economiei țării și întărirea, pe această cale, a independenței și suveranității naționale. În expunerea făcută la prezentarea noului buget, generalul Yakubu Gowon a arătat că, în cursul anului fiscal care a început la 1 aprilie 1974, vor fi luate măsuri pentru sporirea producției rafinăriei de la Port-Harcourt, pentru definitivarea proiectelor în vederea construirii rafinăriei de la Warri și pentru accelerarea studiilor privind construirea unei a treia rafinării la Kaduna. Vor fi alocate 14 milioane dolari pentru construirea primei părți a Institutului de pregătire a cadrelor medii tehnice pentru industria petrolieră de la Warri.

Studiile și cercetările efectuate în vederea captării, lichefierii și exportării gazului natural (alături de petrol, una din principalele bogății ale țării) se află într-o fază avansată, proiectul în cauză urmînd să fie lansat în cursul anului curent. Pentru a reduce pericolele inerente care amenință o economie dependentă de exploatarea uneia sau numai a cîtorva resurse, guvernul federal a luat măsuri pentru descoperirea și evaluarea de noi zăcăminte minerale, pe calea efectuării de studii și cercetări geofizice pe cuprinsul a jumătate din teritoriul Nigeriei.

Tot în cursul anului fiscal curent, vor fi efectuate lucrări de extindere a unor centrale electrice, vor începe să producă prima fabrică de superfosfați de la Kaduna, fabricile de sare de la Ijokp și de la Sapele, fabrica de zahăr de la Numan. Vor fi extinse capacitățile de producție ale fabricilor de ciment existente, în așa fel încît producția autohtonă de ciment să sporească anual cu 2 milioane tone.

La 1 aprilie 1974, s-a încheiat cu succes prima etapă a programului de „nigerianizare a economiei", lansat de guvernul militar federal în luna februarie 1972. Scopul acestui program constă în „a promova o sporită și mai eficientă participare autoh-

tonă la viața economică a națiunii" și reprezintă un efort legitim de a plasa, într-o proporție hotărîtoare, pîrghiile economice ale țării în mîinile propriilor cetățeni. Potrivit decretului care a lansat programul de „nigerianizare", pînă la 1 aprilie a.c. au fost trecute complet în mîinile nigerienilor 22 de tipuri și grupuri de întreprinderi și societăți, numărul întreprinderilor și societăților supuse prevederilor primei etape a programului atingînd cifra de 3 000.

Anul 1974 marchează încheierea primului plan național de dezvoltare economică (1970–1974); au fost începute pregătirile pentru elaborarea planului de dezvoltare pentru perioada 1975–1980

O preocupare constantă a guvernului nigerian, legată direct de dezvoltarea economiei naționale, o reprezintă pregătirea cadrelor și perfecționarea procesului de învățămînt, în cadrul noului plan de perspectivă (1975–1980) prevăzîndu-se trecerea treptată, în întreaga țară, la sistemul învățămîntului elementar obligatoriu. În prezent, este studiată posibilitatea înființării a încă trei universități nigeriene (pe lîngă cele șase instituții de învățămînt superior existente).

Potrivit aprecierilor oficiale, nu s-a reușit încă să se asigure un ritm susținut de dezvoltare a tuturor ramurilor economice, fapt ce se resimte, în special, în agricultură, a cărei dezvoltare este încă lentă și cu mult sub nivelul cerințelor. Situația din agricultură afectează pături foarte largi, dacă se are în vedere chiar și numai faptul că peste 70 la sută din populația activă a țării este angajată în acest sector al economiei.

În ultimii trei ani, Nigeria a fost nevoită să facă față unei secete severe și prelungite, cu efecte ce s-au făcut simțite cu precădere în statele din nordul țării (nord-vest, nord-est, nord-centrul și Kano), a căror economie se bazează, în proporție de 90–95 la sută, pe creșterea vitelor și cultura cerealelor. Seceta a afectat direct 12 milioane de crescători de vite și cultivatori din statele de nord ale Nigeriei, prin distrugerea culturilor, secarea surselor de apă, pierderea a milioane de vite, ceea ce a atras și un amplu proces de migrație. În vederea ameliorării situației, guvernul federal a luat măsuri privind alocarea sumei de 61,5 milioane dolari, necesară ușurării situației cetățenilor afectați de secetă pe tot cuprinsul țării. Au fost înființate rezerve de grîne, constînd din 250 000 tone cereale, destinate să devină un stoc preventiv împotriva oricărei situații de criză alimentară.

În concepția guvernului nigerian este necesar și esențial ca politica externă a țării să constituie o componentă integrantă a politicii naționale, fiind chemată să slujească permanent interesele superioare ale națiunii. Republica Federală Nigeria se pronunță cu hotărîre pentru respectarea de către toate statele a principiilor suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi a statelor, integrității teritoriale, neamestecului în treburile interne. Nigeria respinge folosirea forței sau amenințării cu forța ca mijloc de soluționare a diferendelor dintre state. Ea militează pentru participarea directă și activă a tuturor țărilor, indiferent de potențialul și mărimea lor, la discutarea și rezolvarea problemelor securității și păcii în lume, salută și încurajează cooperarea, pe toate planurile, între state cu sisteme sociale diferite.

Apreciind că O.N.U. constituie „un instrument solid în vederea menținerii păcii și stabilității în lume", Nigeria susține respectarea neabătută a Cartei O.N.U. În același timp, guvernul nigerian consideră că este necesar să se întreprindă acțiuni de către toate statele membre ale O.N.U. în vederea sporirii eficacității Organizației, pentru creșterea rolului jucat de țările mici și mijlocii în cadrul acesteia, pentru adaptarea ei la realitățile epocii contemporane. În timpul vizitei în Nigeria a secretarului general al O.N.U., Kurt Waldheim, în februarie 1974, șeful guvernului militar federal, generalul Yakubu Gowon, a subliniat necesitatea modificării structurii Consiliului de Securitate, prin includerea în calitate de membri permanenți ai acestui organism cel puțin a unei țări africane și a încă unei țări din Asia.

Unul din obiectivele centrale de politică externă ale guvernului federal îl constituie menținerea și consolidarea unității africane. „Noi dorim să utilizăm întreaga noastră influență politică și economică pentru unitatea Africii", declara, la 4 martie, ministrul de externe al Nigeriei, dr. O. Arikpo.

În cursul a numeroase discursuri și expuneri, generalul Gowon a exprimat punctul de vedere al țării sale, potrivit căruia existența, în zilele noastre, a colonialismului, neocolonialismului și apartheidului reprezintă o sfidare la adresa demnității umane, un obstacol în calea respectării suveranității, păcii și securității statelor. Nigeria susține traducerea în viață, fără întîrziere, a declarației O.N.U. de acordare a independenței teritoriilor și popoarelor coloniale și apreciază că Organizația Națiunilor Unite trebuie să adopte măsuri în vederea izolării regimului rasist din Africa de Sud, determinîndu-l să părăsească teritoriul Namibiei. Pe această linie se înscrie sprijinul substanțial moral, politic, diplomatic și material acordat statului Guineea-Bissau, mișcărilor de eliberare din Angola și Mozambic, populațiilor din Zimbabwe și Namibia și din alte teritorii aflate încă sub dominația colonială.

În Nigeria se consideră că statele avansate din punct de vedere economic trebuie să asigure condiții echitabile în relațiile lor economice, comerciale, științifice și tehnice cu statele în curs de dezvoltare, pentru a se reuși promovarea creșterii acestora din urmă.

În paralel, în scopul de a da substanță și conținut noțiunii de cooperare economică interafricană, Nigeria, în colaborare cu alte state vest-africane (în primul rînd cu Togo), și-a continuat eforturile în vederea înființării Comunității Economice a Africii de Vest, destinată să depășească barierele lingvistice, economice, culturale și de altă natură între țările din zonă. După crearea bazelor comunității, prin semnarea, în 1972, a unor acorduri economice multilaterale între Nigeria și Togo, în cursul anului 1973 au avut loc numeroase contacte la nivelul șefilor de stat, ca și între conducătorii diferitelor departamente din țările direct interesate. Ulterior, între 10 și 15 decembrie 1973, a avut loc la Lome (Togo) o întîlnire ministerială, în cadrul căreia Nigeria și Togo au fost însărcinate să elaboreze un proiect de cadru juridic al convenției de integrare a statelor din Africa de vest. În cursul acestui an, proiectul urmează să fie însușit de reuniunea ministerială a statelor vest-africane, avîndu-se în vedere ca, ulterior, să fie organizată o conferință la nivel înalt a țărilor din Africa de vest, în scopul aprobării și demarării proiectului de creare a Pieței comune în regiune.

Între România și Nigeria – care au stabilit relații diplomatice în noiembrie 1966 – s-au dezvoltat constant relații de prietenie și cooperare. Referindu-se la aceste relații într-un interviu acordat revistei „Lumea", șeful statului nigerian, Yakubu Gowon, arăta că „între cele două țări și popoare ale noastre există o strînsă și fructuoasă colaborare. Neîndoios, această cooperare va continua să cunoască o înflorire remarcabilă, să se întărească deci din ce în ce mai mult, răspunzînd astfel unui deziderat firesc al lumii de azi, dar și unor afinități de gîndire și acțiune care există între România și Nigeria".

Într-adevăr, între cele două țări au avut loc, în special în ultimul timp, vizite reciproce ale unor delegații de diverse profiluri, care prin tratative încununate de succes, au lărgit și aprofundat relațiile de colaborare statornicite între România și Nigeria.

De altfel, guvernele român și nigerian au semnat, în 1971, un cuprinzător Acord de cooperare economică, științifică și tehnică, ce prevede extinderea cooperării în domeniile petrolier, al prelucrării lemnului, minier, geologic, al prelucrării produselor agricole, textil, al chimiei și petrochimiei, pescuitului și altele. De asemenea, în 1974, a fost semnat un nou acord de cooperare culturală și științifică. Pe baza lor și a altor protocoale, încheiate ulterior, România participă la construirea unor importante obiective economice nigeriene. De asemenea, a fost înființată o societate mixtă, avînd ca obiect exploatarea resurselor forestiere și construirea unui combinat de industrializare a lemnului.

Toate acestea atestă existența unor certe posibilități de extindere în continuare a relațiilor româno-nigeriene, în folosul ambelor țări și popoare, al cooperării, păcii și progresului în întreaga lume.

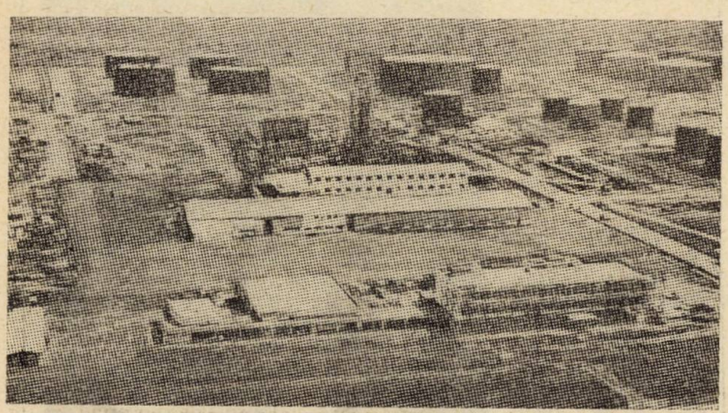

...„a promova o sporită și mai eficientă participare autohtonă la viața economică a națiunii"

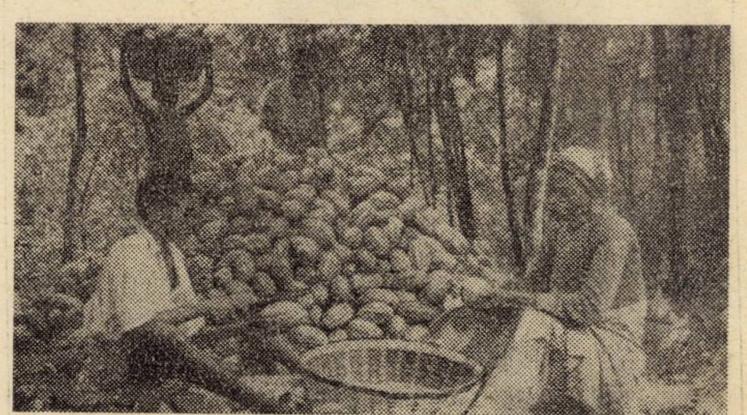

Culesul nucilor de cocos

1000 +1

Datorii

Comisia internațională de control și supraveghere a încetării focului în Vietnamul de sud (C.I.C.S.), creată prin Acordul de la Paris din ianuarie 1973, se află într-o situație financiară dificilă. Datoriile ei se cifrează la 6 milioane dolari, din care 4 milioane sînt datorate unor întreprinderi particulare care au cu C.I.C.S. contracte în materie de transport și aprovizionare. Aceste întreprinderi au anunțat că, dacă pînă la 28 septembrie nu le sînt achitate datoriile, ele vor înceta furniturile și prestările de servicii.

Avocat

Richard Nixon a demisionat, în mod oficial, la 17 septembrie din funcția sa de avocat, adresînd, în acest sens, o scrisoare Curții Supreme a statului California. Baroul din California, unde era înscris fostul șef al Administrației americane, a anunțat că și-a revizuit poziția inițială față de această cerere și va recomanda Curții Supreme din California să accepte demisia lui Nixon.

Importuri

Guvernul indian a hotărît suplimentarea fondurilor în devize străine destinate importurilor de cereale, ulei comestibil și îngrășăminte chimice. „Uriașele pagube pricinuite – în unele state din cauza inundațiilor, în altele din cauza secetei – actualei recolte nu au lăsat guvernului o altă opțiune decît cea de a recurge la masive importuri. Deși nu s-a luat încă hotărîrea finală privind cantitățile ce urmează a fi achiziționate pe piața externă, este evident că vor fi necesare importuri substanțiale pentru asigurarea celor zece milioane tone de grîu prevăzute a fi desfăcute în acest an, prin sistemul aprovizionării publice la prețuri controlate", scrie ziarul „Times of India".

Opoziție

Guvernul olandez și-a reafirmat opoziția față de ideea „unei forțe nucleare vest-europene". În preambulul consacrat politicii externe, care însoțește proiectul de buget pentru 1975, ministrul afacerilor externe, Max van der Stoel, a reamintit că Olanda a acceptat, „în pofida voinței sale", pasajul din comunicatul de la Ottawa, din 19 iunie, privind cooperarea în domeniul apărării, în care este vorba despre forțele nucleare franceze și britanice. Guvernul olandez vede în acest pasaj „numai o constatare de fapt, care nu poate fi interpretată ca un sprijin pentru ideea unei forțe nucleare vest-europene".

John Sherman Cooper depune, în fața șefului protocolului Casei Albe, jurămîntul de ambasador al S.U.A. în R.D.G.

Exercițiu

Ziariștii unguri au vizitat locul apropiatelor manevre militare care vor avea loc în județul Vesprem, din vestul Ungariei, anunță M.T.I. La locul manevrelor a fost dislocată o mare cantitate de echipament. În prezent, se fac pregătiri pentru manevrele mijloacelor de transport, tancurilor, tancurilor-amfibii, au loc exerciții militare de cimp. Manevrele, care vor începe în curînd, vor fi combinate – trageri cu mai multe tipuri de arme, folosindu-se cartușe de război.

Declarație

Președintele Antonio de Spinola intenționează să preia personal „negocierile internaționale cu privire la viitorul Angolei" – a declarat viceamiralul Antonio Rosa Coutinho, președintele juntei militare din Angola, la întoarcerea sa de la Lisabona, unde a avut două zile de „contacte fructuoase" cu președintele republicii.

Caravane de cămile transportă hrană pentru populația din Niger, afectată de inundații. Este o inițiativă a F.A.O., pentru a înlătura obstacolul reprezentat de drumurile impracticabile

Cassius Clay îl îmbrățișează amical, dar, se pare, cam cu forță, pe Dick Sadler, antrenorul lui George Foreman. Sadler i-a făcut o vizită lui Clay pentru a-i prezenta familia și a-i cere autografe

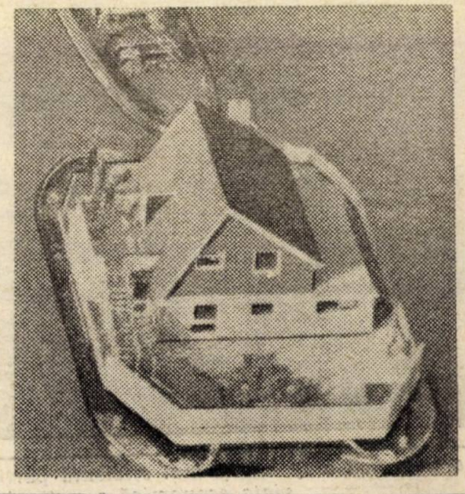

O casă cu trei camere este purtată pe apele Tamisei, prin mijlocul Londrei: mod de a face reclamă pentru o societate britanică de construcții de locuințe

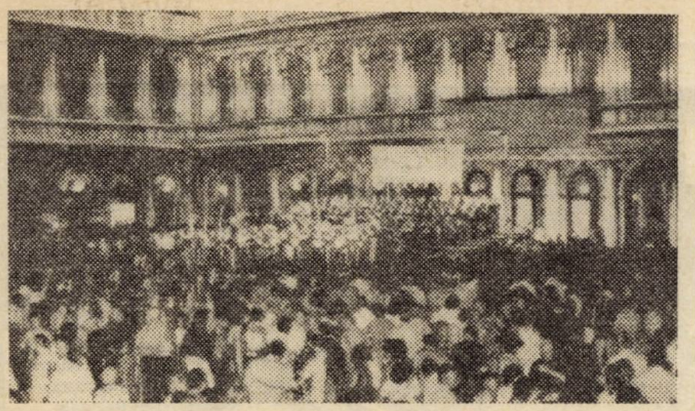

Piața San Marco din Veneția : un numeros public a venit să asculte concertul în aer liber oferit, în mod demonstrativ, de orchestra Operei „La Fenice", ai cărei membri n-au primit salariul pe ultimele două luni. Ansamblul operei venețiene este considerat unul dintre cele mai bune din Europa

Reuniune

La sfîrșitul lunii septembrie, la Washington, se va desfășura, probabil, o reuniune neoficială a miniștrilor afacerilor externe și finanțelor ai unor țări occidentale și S.U.A. (reprezentate de secretarul de stat H. Kissinger), a anunțat purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat, Robert Anderson. Printre temele ce vor fi discutate vor figura criza energiei și situația economică și financiară mondială. Anderson a refuzat să precizeze numărul țărilor participante la reuniune.

Manevre

190 unități navale, 30 000 de marinari și 10 000 de militari ai forțelor aero-navale participă la cele mai importante manevre navale ale N.A.T.O., care au avut loc vreodată în apele europene. Manevrele au loc în Marea Baltică, Marea Nordului, Canalul Minecii și Oceanul Atlantic. În cursul manevrelor, denumite „Northern Merger", se realizează o importantă operațiune de debarcare în Iutlanda (Danemarca). Amiralul vest-german Karl Clausen a precizat presei că R.F. Germania furnizează contingentul cel mai important, care se compune din 67 nave și unități aero-navale.

Ofițeri

Un număr de 36 de ofițeri greci, aparținînd celor trei armate, au fost puși, „din considerente de serviciu", în disponibilitate pentru perioade între patru luni și un an — anunță un comunicat al ministrului apărării, E. Averof. Printre cei puși în disponibilitate se află un general de corp de armată, Pavlos Papadakis, care a comandat trupele Gărzii naționale din Cipru în timpul răsturnării de la putere a președintelui Makarios, și cinci generali de brigadă, printre care Nicolas Dertilis, care comanda trupele de blindate în noiembrie 1973, cînd au fost trimise tancuri pentru a înăbuși răscoala de la Școala politehnică din Atena și care a dat ordin blindatelor să efectueze un marș asupra Atenei, în noaptea de 24 spre 25 noiembrie 1973, fapt care a permis luarea puterii de către fosta juntă militară. Pe lista celor puși în disponibilitate mai figurează numele unui colonel de aviație, a 11 locotenenți colonei, printre care al lui Theophyloyannakos, comandant adjunct al poliției, și a 18 maiori, printre care Anastassios Spanos, șeful secției interogatorii a poliției militare.

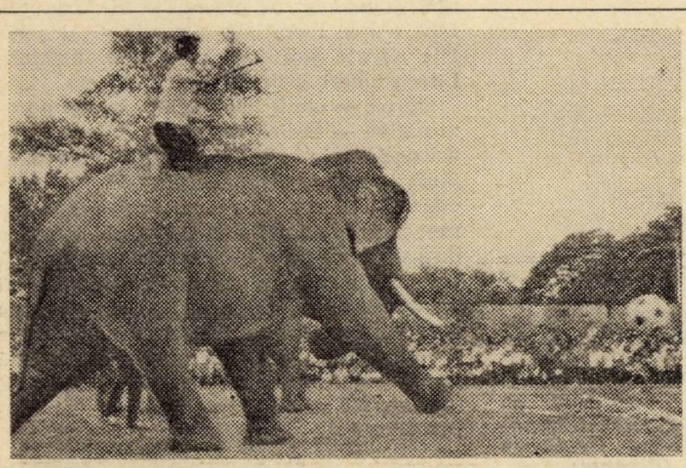

Meci de fotbal în Tailanda, între jucători de categorie grea...

Împărăteasa Farah a Iranului și prințul Reza Pahlavi au asistat, la Teheran, la cea de-a șaptea ediție a Jocurilor asiatice

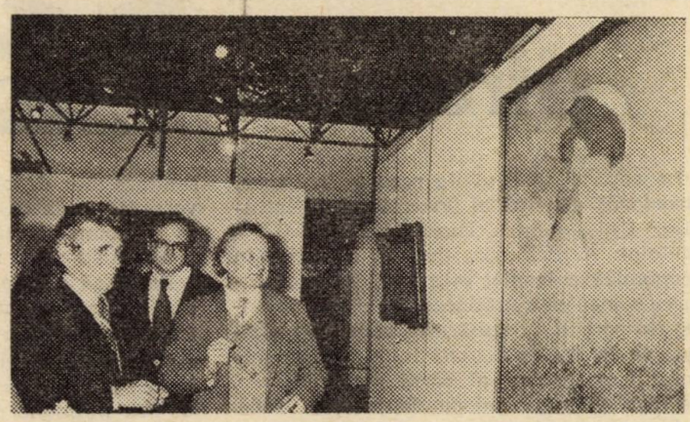

Cu prilejul sărbătorii ziarului „L'Humanité", care a avut loc la Courneuve, lîngă Paris, a fost inaugurată aici o expoziție de artă impresionistă

Embargo

Guvernul Japoniei intenționează să propună ridicarea embargoului la exportul unei serii de mărfuri în țările socialiste, stabilit de așa-zisul Comitet de coordonare — COCOM, scrie agenția TASS.

Convorbire

Premierul Ciu En-lai a avut, la 20 septembrie, într-un spital din Pekin, o convorbire prietenească cu Imelda Marcos, soția președintelui Republicii Filipine, reprezentant special al acestuia. Doamna Marcos a transmis premierului Ciu En-lai salutări din partea președintelui Marcos. La rîndul său, premierul Ciu En-lai a rugat-o să transmită salutări din partea sa președintelui Republicii Filipine.

Cooperare

Iaponia și Brazilia au căzut de acord să întărească legăturile dintre ele în domeniile pescuitului, agriculturii și energiei atomice, se precizează în comunicatul comun dat publicității la încheierea vizitei oficiale în Brazilia a premierului japonez, Kakuei Tanaka. Părțile au căzut de acord ca vizita în Japonia a președintelui brazilian, Ernesto Geisel, să aibă loc în toamna anului 1975. Comunicatul subliniază că a fost înființată o societate mixtă pentru o uzină de aluminiu, cu o producție anuală de aproximativ 640 000 tone. De asemenea, s-a încheiat un acord între compania braziliană „Vale do Rio Doce Company" și un consorțiu japonez privind prelucrarea celulozei. Cele două guverne au hotărît să înceapă, cît mai curînd posibil, consultări privind o mai mare cooperare în domeniile folosirii pașnice a energiei nucleare. Comunicatul precizează că Japonia va finanța un institut japonez de cultură, precum și universitatea de la Sao Paulo, oraș unde s-au stabilit circa 1 milion de emigranți japonezi.

Respect

Președintele Senegalului a anunțat că a fost invitat să facă o vizită oficială în Portugalia. Șeful statului senegalez a arătat că întrevederile sale cu Mario Soares, ministrul afacerilor externe al Portugaliei, s-au purtat în legătură cu decolonizarea teritoriilor portugheze din Africa. Pe de altă parte, Senghor a arătat că guvernul său va întreține „relații normale" cu noul guvern etiopian. El a adus însă un omagiu fostului împărat Haile Selassie, „o mare figură istorică", ce trebuie „salutată cu respect"

Limbajul cifrelor

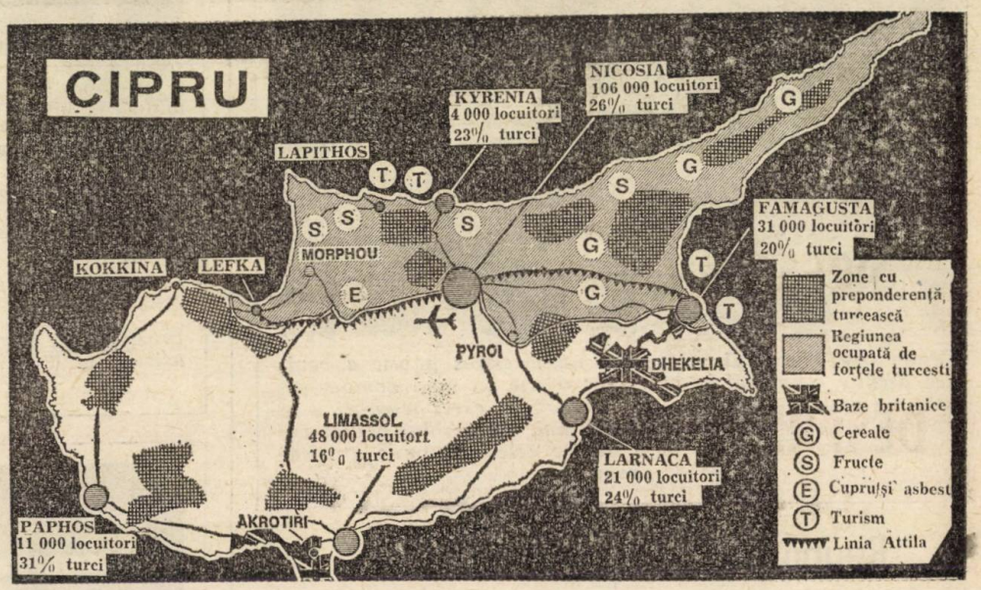

La capătul unei vizite recente în Cipru, directorul general al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D.), Rudolph A. Peterson, declara că „situația economică a insulei este tragică". Constatarea venea să sintetizeze, în cîteva cuvinte, proporțiile dezastrului care s-a abătut, de la mijlocul lunii iulie, asupra micului stat insular, al cărui popor clădise, de la obținerea independenței, în 1960, printr-o muncă asiduă și perseverentă, una dintre cele mai prospere economii din regiunea Mediteranei de est. Un dezastru căruia nu i-a scăpat nici o latură a vieții poporului cipriot și ale cărui consecințe se vor prelungi, inevitabil, pe parcursul multor ani.

Ca ziarist, căruia profesia i-a oferit ocazia de a cunoaște bine insula și pe locuitorii săi, înaintea declanșării evenimentelor din iulie 1974, mi se pare aproape imposibilă redarea fidelă, în cuvinte, a amplorii reale a dramei cipriote. Urmărirea reportericească a calvarului celor peste 200 000 de cipriоți dezrădăcinați din locuințele și gospodăriile lor, încropite cu trudă și răbdare, nevoiți să trăiască acum în taberele ad-hoc de refugiați din sudul insulei, unde adăpostul, hrana și condițiile sanitare sînt departe de a fi satisfăcătoare, va putea reda cu greu durerea din inimile acestor oameni, care își văd munca distrusă și atîtea speranțe năruite brutal.

Poate că cifrele, în limbajul lor lapidar, dar implacabil, au darul de a sugera dimensiunile răului ce a cuprins Ciprul.

O apreciere preliminară a pagubelor materiale cauzate pînă acum insulei dă cifra de 928 milioane dolari, ceea ce constituie o lovitură foarte grea pentru o țară mică de 9 251 kmp, cu o populație de 650 000 locuitori. Iar continuarea evenimentelor privează Ciprul de o producție zilnică în valoare de 4,65 milioane dolari. În plus, proiectele pentru noi investiții, care, numai pînă la sfîrșitul lui 1974, se ridicau la 92,8 milioane dolari, au fost abandonate. Comerțul exterior — una dintre sursele importante de venituri ale Ciprului — a fost practic întrerupt. Încasările din exportul citricelor — care s-a ridicat, anul trecut, la 37 milioane dolari — sînt ca și pierdute, iar livezile, lipsite de îngrijire și apă, se află într-un grav pericol de distrugere. Activitățile turistice, care erau o adevărată binecuvîntare pentru frumoasa insulă a Afroditei, au primit cea mai grea lovitură. Plajele minunate de la Marea Mediterană și sutele de hoteluri, care, în ultimii ani, au concentrat o mare parte a eforturilor financiare ale statului cipriot, sînt acum pustii, în mare parte distruse. Pierderile, numai pentru această a doua parte a anului, sînt estimate la aproape 70 milioane dolari. Comunicațiile au fost paralizate, șoselele, instalațiile portuare și aeroporturile serios afectate. Circa 50 000 de locuințe și gospodării au fost abandonate. Greu de exprimat pecuniar și de recuperat este distrugerea a 260 kmp păduri de pini, care reprezintă aproape jumătate din suprafața forestieră a Ciprului.

Dar, consecințele nu sînt numai pur economice. Aproape totalitatea forței de muncă din Cipru este astăzi nefolosită sau subfolosită, cu toate urmările incalculabile pe plan social, pe care le implică un asemenea fenomen.

În zona de nord a țării, aflată în prezent sub controlul trupelor turcești, au fost scoase din circuitul general al economiei cipriote mijloace și resurse de o mare importanță. Statisticile arată că nordul furniza aproape întreaga producție de cereale și măsline, cea mai mare parte a producției de citrice, legume, carne, lapte și ouă. Aici se efectuau două treimi din activitățile turistice, 60 la sută din activitățile industriale și minerit, 65 la sută din agricultură. Tot aici se afla aproximativ 60 la sută din rezervele de apă — deosebit de precare — ale Ciprului, fără a mai menționa bunurile și structurile situate sub formă de case, hoteluri, întreprinderi, sisteme de irigații etc.

Cifrele — ele însele preliminare și aproximative — indică faptul că, datorită crizei declanșate în Cipru, venitul național al țării, care, în 1973, s-a ridicat la 700 milioane dolari, va fi redus, anul acesta, la mai puțin de jumătate. Estimările pornesc însă de la dorința și speranța unanimă că tulburările vor înceta grabnic, că vor fi prevenite noi distrugeri și că o soluție dreaptă, bazată pe interesele fundamentale ale poporului cipriot va fi în curînd găsită pe căi politice, pentru a se pune capăt, cît mai repede posibil, tragediei abătute asupra Ciprului.

Ion Badea

Secretarul general al C.C. al P.C. din Cehoslovacia, Gustav Husak, a făcut recent o vizită oficială în Finlanda. În imagine, împreună cu președintele Finlandei Urho Kekkonen (dreapta)

Le Monde

PARIS

PREȘEDINTELE MAKARIOS DESPRE SITUAȚIA DIN CIPRU

Convorbire consemnată de Eric Rouleau

„MĂ VOI întoarce în Cipru luna viitoare". Pe un ton hotărît, încrezător, arhiepiscopul Makarios ne-a anunțat hotărîrea sa de a-și relua, în cel mai scurt timp, funcțiile de președinte al Republicii Cipru.

Vocea sa este fermă. Începînd din această săptămînă, el va face vizite principalilor lideri ai lumii nealiniate. Va pleca apoi la New York, pentru a obține din partea Națiunilor Unite o rezoluție „mai eficace", prin care să se ceară retragerea tuturor trupelor străine din insulă. Oricare ar fi rezultatul demersului său, președintele Makarios este hotărît ca, la puțin timp după dezbaterile din Adunarea Generală, să se întoarcă la Nicosia, via Atena.

Patru oameni, doi ciprioți și doi agenți ai Scotland Yard-ului, se schimbă zi și noapte la ușile apartamentului său, pentru a veghea asupra securității sale personale. Șeful statului cipriot își dă seama că viața sa este în pericol. „Dispariția mea ar satisface mult pe dușmanii din interior și din exterior, pentru a nu mă îngriji de aceasta" — ne spune el în engleză, cu o voce monocordă. Președintele evocă multiplele tentative de asasinat organizate în acești ultimi ani de către membri ai organizației teroriste EOKA-2 și cărora el le-a scăpat „în mod miraculos". Nu vor comite aceștia o fatală imprudență, la întoarcerea în Cipru ?

„Nu o cred — răspunde Makarios. Gheorghios Mavros (vicepremier și ministru de externe al Greciei) m-a asigurat, cînd l-am întîlnit la Geneva, că, în termen de două săptămîni, guvernul său va rechema la Atena pe toți ofițerii greci din Garda națională, care au participat la lovitura de stat îndreptată împotriva persoanei mele, la 15 iulie a.c. Cît privește pe membrii ciprioți ai organizației EOKA-2, ei nu constituie cu adevărat o problemă. Această organizație nu numără mai mult de 200 de militanți. Ajunge să fie neutralizați 10 la sută din conducătorii săi pentru ca ea să înceteze să mai existe.

Este dovedit că regimul de la Atena, care finanța, înarma și conducea de la distanță EOKA-2, a organizat puciul destinat să mă suprime fizic. Și regimul de la Atena nu era singur în această afacere..."

— Faceți, în felul acesta, o aluzie la C.I.A. ?

— Nu dispun de probe formale referitor la participarea activă a C.I.A. la complot, dar sînt sigur că C.I.A. — și afirmațiile fostului ambasador al S.U.A. la Nicosia, care a venit să-mi facă o vizită cu două zile înainte de lovitura de stat, au confirmat bănuielile mele — era la curent cu ceea ce se pregătea. Cum ar fi putut să fie altfel, din moment ce generalul Ioannidis, creierul operațiunii, colabora strîns cu serviciile de spionaj americane ? De altfel, EOKA-2 întreținea relații directe cu C.I.A. Noi am interceptat, de exemplu, un cec de 33 000 de dolari emis în Statele Unite, la dispoziția lui Dimitrios Chacoliades, un membru conducător al EOKA-2, care nu a putut să furnizeze nici cea mai mică justificare pentru acest misterios transfer de fonduri.

— În ce scop ar fi încercat să vă suprime regimul de la Atena ?

— Generalul Ioannidis m-a întîlnit personal în perioada 1963—1964, cînd făcea parte din contingentul grec staționat în Cipru. Prin intermediul lui Nikos Sampson, el a solicitat și a obținut să mă întîlnească în secret. Cu această ocazie, el mi-a prezentat un plan privind întreprinderea unui atac general împotriva comunității turce din insulă, în scopul realizării Enosis-ului (unirea cu Grecia). Am respins cu indignare acest proiect. Dar fostul „om puternic" al regimului de la Atena nu era singur în conjurația pusă la cale împotriva mea.

Generalii de la Atena aveau multiple motive pentru a mă suprima. Ei voiau să extindă în Cipru sistemul lor dictatorial ; ei apreciau că guvernul de la Nicosia trebuia, în mod necesar, să primească instrucțiuni din partea „centrului etnic" de la Atena; ei încercau, de asemenea, să saboteze negocierile intercomunitare, căci exista o șansă ca acestea să ajungă la un acord care ar fi consolidat autonomia noastră față de Grecia. Or, ei nu puteau să atingă nici unul din aceste obiective fără să înlăture obstacolul pe care eu îl constituiam pentru ei.

— Nu vi s-a reproșat oare neutralismul în politica externă și poziția față de partidul comunist AKEL ?

— Da. Anumite puteri străine apreciau că Ciprul aluneca spre stînga. Conducătorii greci se plîngeau de atitudinea mea față de AKEL. Cît privește politica mea externă, nimeni nu s-a plîns vreodată în mod explicit de aceasta. L-am întrebat pe Henry Kissinger, în cursul unei întîlniri recente, și el mi-a răspuns că Washingtonul nu are să-mi facă nici un reproș în această privință. Domnul Kissinger mi-a spus că orice soluție acceptabilă pentru părțile cipriote implicate este acceptabilă și pentru guvernul său. Dar eu presupun că unii preferă împărțirea insulei, un dublu Enosis, prin care ar fi alipite cele două părți ale țării mele Greciei și Turciei. Ciprul ar deveni, astfel, o parte integrantă a N.A.T.O.; S.U.A. ar putea să-și stabilească propriile lor baze în insulă. Washingtonul se teme, după cîte se pare, că, din rațiuni financiare sau din alte motive, Marea Britanie va hotărî, într-o zi, să abandoneze propriile sale baze, care nu sînt utilizabile de către alte puteri.

— Totuși, americanii vă recunosc ca fiind președinte legitim al Ciprului...

— Este adevărat. Dar ei nu pot face altfel. Ei cunosc dimensiunile popularității mele în insulă.

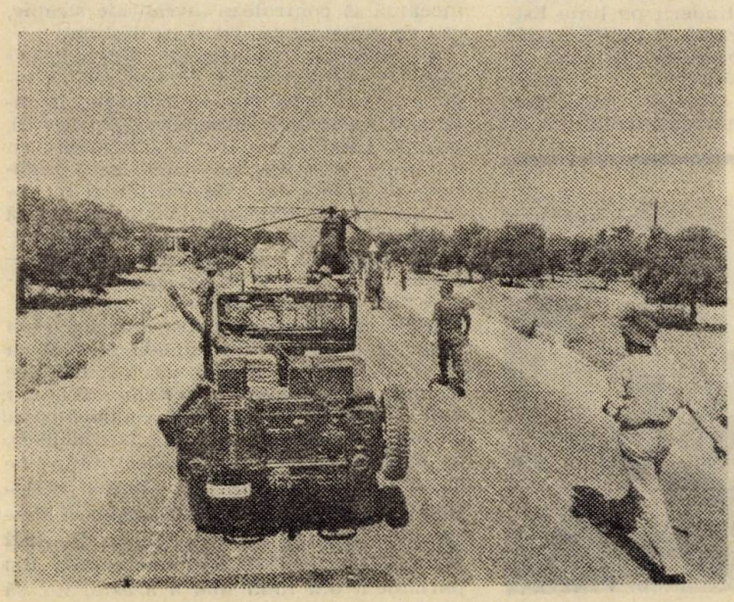

Nicosia. Forțe internaționale O.N.U. patrulînd pentru menținerea ordinii

Agenția France Presse

PARIS

ATENA: POZIȚII ÎN PROBLEMA ALEGERILOR

PRESA ateniană a anunțat că alegerile legislative din Grecia ar putea avea loc în luna noiembrie. O lege dată publicității permite funcționarea vechilor partide și constituirea unor noi partide politice.

În ultima zi a congresului Partidului Socialist Desturian; aclamații pentru președintele Bourguiba

Perspectiva unor alegeri și a intrării țării într-o perioadă preelectorală nu întrunește însă acordul tuturor partidelor și personalităților politice. De pildă, fostul prim-ministru de orientare de dreapta, Canellopoulos, se pronunță împotriva organizării de alegeri în cursul acestui an. El apreciază ca fiind indispensabilă reglementarea, înainte de toate, a bazei guvernamentale și se teme, între altele, de efectele unei bipolarizări a vieții politice: pe de-o parte, o „uniune națională" sub conducerea lui Caramanlis, iar, pe de altă parte, cei care se află în dezacord cu acesta.

Constantin Caramanlis a afirmat, în repetate rînduri, că este necesară crearea, cît mai rapid posibil, a unui guvern puternic, care să beneficieze de sprijinul poporului, susceptibil, în virtutea responsabilității sale în fața parlamentului, de a soluționa problemele care preocupă țara. După părerea sa, problema regimului va putea fi soluționată numai după alegeri, fie printr-un referendum, fie de către o „adunare" aleasă, care ar deveni, atunci, „constituantă".

Pentru Gheorghios Mavros, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și lider al Uniunii de Centru, soluționarea problemei cipriote ar trebui să preceadă organizarea de alegeri. Un alt lider al Centrului, Zigdis, se dovedește și mai intransigent: după el, este necesară, înainte de toate, pedepsirea factorilor răspunzători pentru fosta dictatură militară și tragedia națională. Biroul parlamentar al Uniunii de Centru se va întruni pentru a hotări linia pe care o va urma.

Mișcarea socialistă panelenică a lui Andreas Papandreu cere, la rîndul ei, ca epurarea aparatului de stat și al țării de resturile juntei să preceadă alegerile.

Trybuna Ludu

VARȘOVIA

COORDONATE POLITICE CANADIENE

LA CÎTEVA săptămîni după victoria în alegeri care a întărit guvernul liberalilor în Canada, premierul Trudeau se pregătește pentru călătorii în străinătate. La Ottawa s-a anunțat că el va vizita, mai întîi, cîteva capitale vest-europene, dorind să înceapă seria convorbirilor cu conducătorii țărilor membre ale C.E.E. cu o vizită la Paris. În capitala canadiană se arată că Trudeau se poate întîlni, încă în acest an, cu președintele Ford. În același timp, se vorbește de dezvoltarea relațiilor comerciale cu U.R.S.S. și alte țări socialiste și despre contacte similare cu Cuba.

Canada este hotărîtă să continue cursul actual în spiritul destinderii pe linia Est-Vest, ca parte integrantă a politicii sale externe. Inviorarea prezenței pe plan internațional își are rădăcina în actualele cerințe ale politicii externe canadiene, întreptată spre îmbunătățirea relațiilor cu Franța, deteriorate din timpul vestitei vizite a președintelui de Gaulle, și a reglementării problemelor din sfera economică cu Statele Unite. Această activitate subliniază, de asemenea, dinamica politicii social-economice a Canadei. La Ottawa se vorbește despre necesitatea dezvoltării politicii acestei țări în toate direcțiile, ca o contrabalansare a politicii unilaterale de pînă acum, în direcția Statelor Unite.

Relațiile dezvoltate anterior cu Marea Britanie au cedat locul, sub acest aspect, unor legături de tip nou. Acest lucru este vizibil, îndeosebi, pe piața capitalului. În 1928, investițiile britanice în Canada au reprezentat 40 la sută din totalul investițiilor în această țară, ele scăzînd, în prezent, la 10 la sută, în timp ce investițiile americane reprezintă, în prezent, 60 la sută, cifrîndu-se la aproximativ 50 miliarde dolari.

Capitalul american controlează jumătate din producția industrială canadiană, în timp ce, în cîteva sectoare — respectiv industria de autoturisme, petrochimică și constructoare de computere — se ajunge la un procentaj de 80 la sută sau chiar mai mult. Din 1937, importul canadian din Marea Britanie a scăzut de la aproximativ 20 la sută la 6 la sută, paralel cu o creștere de 70 la sută a importurilor din S.U.A. Pe planul exportului în Anglia, s-a înregistrat o reducere, de la aproximativ 30 la sută la 7 la sută, în timp ce exportul în Statele Unite a crescut de la 37 la sută la aproximativ 70 la sută. Volumul schimburilor cu S.U.A. s-a cifrat la 20 miliarde dolari, față de 2 miliarde dolari anual cu Marea Britanie.

Toate aceste fenomene și altele similare au dus la manifestări de „antiamericanism", noțiune care are alt caracter decît, de exemplu, în America de Sud. Interlocutorii mei canadieni au arătat că „antiamericanismul canadian", în cazul în care este uzitată această formulare drastică, nu are trăsăturile unei ostilități. Este vorba de realizarea altor proporții ale investițiilor, mai favorabile Canadei, și de apărarea personalității canadiene.

Nici un alt guvern anterior nu a făcut mai mult în direcția micșorării dependenței economice a Canadei față de S.U.A. decît cabinetul premierului Trudeau. La sfîrșitul anului trecut, Camera Comunelor a aprobat o lege propusă de liberali, vizînd investițiile străine, care apără interesele economice naționale ale Canadei și face mai dificilă achiziționarea de către străini a firmelor canadiene. Guvernul Canadei încearcă să controleze investițiile străine, atît ca proveniență, cît și ca destinație.

S-a acceptat principiul diversificării respectivelor investiții, în vederea extinderii gamei producției industriale, în interesul economiei canadiene. „Poate că, uneori, acest lucru nu se confundă cu intențiile investitorilor străini, care urmăresc, în primul rînd, beneficiile și nu interesul nostru economic. Vrem ca noi să hotărîm unde anume să se investească — și cu ce pondere a capitalului străin" — a spus Jean Pierre Diolet, adjunct al ministrului energiei, minelor și resurselor.

Victoria liberalilor a fost, într-un fel, o surpriză pentru mulți canadieni, fără a vorbi de străini. Puțini au fost cei ce scontau o asemenea victorie. Trudeau, însă, s-a dovedit primul conducător al partidului liberal — de la Mackenzie King, premier al Canadei timp de 21 de ani, în perioada 1921—1930 și 1935—1948 — care a reușit, după slăbirea simțitoare a partidului, în alegerile din 1972 și în urma votului de neîncredere din parlament din luna mai a acestui an, să

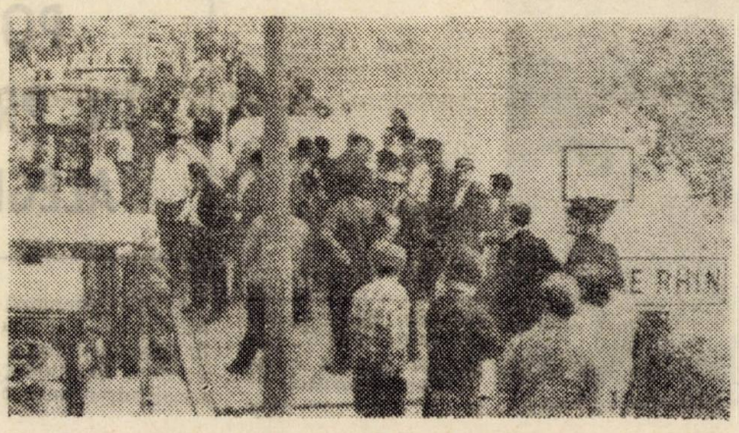

În apropiere de Strasbourg, la frontiera franco—vest-germană, fermieri din cele două țări s-au reunit pentru a protesta împotriva politicii agrare a C.E.E.

obțină pe deplin puterea și sprijinul majorității populației : 141 de locuri în Camera Comunelor, dintr-un total de 264, față de numai 109 în 1972.

A existat un complex de factori care au acționat nemijlocit în această direcție, între care personalitatea lui Trudeau însuși și organizarea campaniei electorale, realizată într-un mod dinamic. Însă baza succesului a constituit-o programul luptei împotriva inflației, cu toate că, în acest domeniu, Canada are o situație mai bună decît multe alte țări industrializate, inclusiv Statele Unite și Marea Britanie. Partidele de opoziție nu au reușit să arunce vina pentru inflație asupra guvernului.

Liberalii s-au bucurat de popularitate și prin accentul pe care l-au pus asupra rezolvării problemelor sociale și a luptei împotriva șomajului. Eforturile depuse în direcția atenuării conflictelor dintre populația de limbă engleză și cea de limbă franceză au fost însoțite, în ultimii ani, de creșterea creditelor destinate dezvoltării provinciei Québec, destul de înapoiată în comparație cu regiunile cu locuitori de limbă engleză.

În politica liberalilor a fost și rămîne evidentă tendința amintită de a reduce dependența economică a Canadei față de S.U.A., acest aspect urmînd să fie discutat în detaliu în timpul negocierilor viitoare canadiano-americane.

Oare Canada va manifesta, în prezent o activitate mai mare în direcția Europei occidentale, sau își va modifica poziția în cursul tratativelor cu Statele Unite ? Preocupări în acest sens am întîlnit la interlocutorii mei canadieni neînsoțite însă de nici un fel de concluzii clare, ele urmînd să fie abordate în timpul întîlnirilor la nivel înalt ale premierului Trudeau.

Adam Stanek

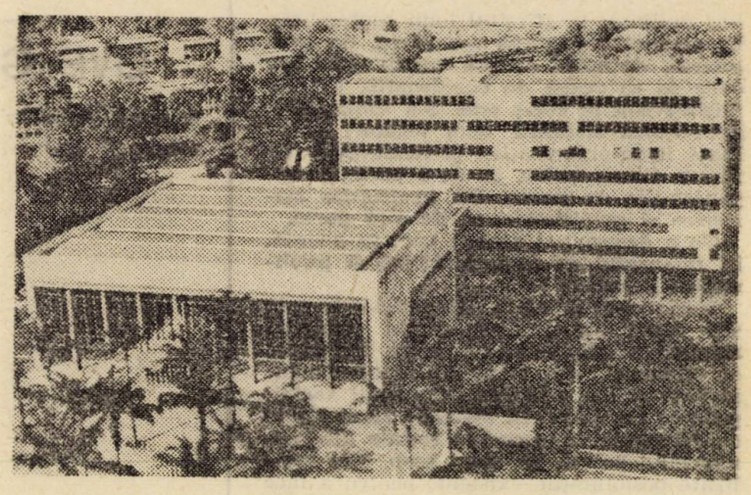

Camerun. Palatul Adunării Naționale Federale din Yaoundé

jeune afrique

NOI ORIENTĂRI ÎN DIPLOMAȚIA CAMERUNEZĂ

LA 1 IULIE 1973, președintele Ahidjo, în vizită particulară la Dakar, anunța retragerea Camerunului din O.C.A.M. — Organizația comună africană și malgașă. Hotărîrea suscită și acum numeroase comentarii, cu atît mai mult cu cît ea a fost precedată de o serie de fapte semnificative : recunoașterea R. P. D. Coreene (1 martie 1973), intervenită la nici un an de zile după recunoașterea R.P. Chineze (1 aprilie 1972), și urmată de cele ale R.D.G., R.D. Vietnam și a guvernului prințului Sianuk (septembrie 1973) ; denunțarea acordurilor de cooperare cu Franța ; călătoria oficială a șefului statului camerunez la Pekin (25 martie — 4 aprilie 1973). Cîteva luni mai tîrziu, Camerunul nu va fi reprezentat la conferința restrînsă la nivel înalt franco-africană, convocată la 13 noiembrie 1973, la Paris. Tentația de a vorbi despre „un viraj spre stînga" al diplomației camerunezе este mare. Agenția de presă camerunеză se face, de altfel, ecoul unei asemenea constatări prin intermediul unui interviu al președintelui Ahidjo. „Dacă voința de a lupta pentru a promova o lume a popoarelor egale, eliberate de dominație străină, o lume care se respectă mutual este interpretată ca o atitudine de stînga, atunci așa este", admitea el. Și încheia astfel : „Vrem, pur și simplu, să sperăm că simțul nostru de măsură, de moderație, toleranță și compromis nu a fost desconsiderat, pentru a ni se atribui o filozofie conservatoare, antiprogresistă". Toate demersurile diplomatice ale Camerunului sînt rezumate în aceste fraze.

Cîteva luni după cucerirea independenței țării, ministrul de externe din acea vreme lansa următoarea formulă : „Diplomația camerunеză vrea să fie discretă, dar eficace". În realitate, lucrurile se petreceau pe atunci ca și cum Camerunul continua să-și caute drumul. Pentru guvernul de la Yaoundé, obiectivul era de a-și croi un loc de prestigiu. Dar cum să se procedeze, cînd o bună parte a țării suporta consecințele grele ale unei rebeliuni ? De aceea, accentul a fost pus — într-o primă perioadă — pe reglementarea problemelor interne. Deși Camerunul va fi, cu unele excepții, prezent la întîlnirile țărilor „lumii a treia", politica sa de neutralitate, cel puțin la început, se va manifesta foarte timid.

Începînd din 1964, diplomația camerunеză se va înscrie pe o nouă traiectorie. Președintele Ahidjo rămîne adevăratul șef al diplomației, iar în cabinetul său vor intra tot mai mulți tineri universitari, odinioară membri ai Uniunii naționale a studenților din Camerun. Paralel, în Ministerul de Externe vor fi angajați tineri camerunezi absolvenți ai universităților din Statele Unite, Franța, Uniunea Sovietică etc., foști militanți în sînul mișcărilor naționaliste. Promovarea acestor cadre va influența evoluția diplomației camerunеze. Integrarea lor în „sistem" a contribuit, între altele, la dezarmarea celor cîțiva nostalgici ai unei opoziții destul de reduse.

Imaginea de prestigiu a diplomației camerunеze a fost aureolată de alegerea lui William Eteki Mboumoua ca secretar general al O.U.A. în locul compatriotului său Nzo Ekangaki. Și, totuși, drumul este jalonat de unele dificultăți. De pildă, retragerea Camerunului din O.C.A.M. a fost uneori interpretată ca o dispută pentru funcția de lider. Deși Ahmadou Ahidjo neagă : „Nu vom cîștiga nici un titlu de glorie dacă retragerea noastră va duce la dezintegrarea organizației. O.C.A.M. constituia una din grupările de tranziție care trebuia să pregătească într-un mod realist unitatea continentală".

Tinerii universitari cărora le-a trebuit timp pentru a-și adapta teoriile revoluționare la contextul local se simt astăzi destul de maturi pentru a prelua, fie și progresiv, sarcinile celor cărora le-au fost mult timp consilieri. Evoluția va fi însă lentă, în afară de cazul în care disputa dintre „vechi și modern" se va încheia rapid în favoarea acestuia din urmă. Camerunul va avea atunci mai multe posibilități de a-și face auzită vocea într-o lume în care, potrivit dorințelor sale, „multipolarismul se substituie bipolarismului".

Jos-Blaise Alima

KOMUNIST

BELGRAD

PUBLICISTICA IUGOSLAVĂ : SARCINI PRIORITARE

ÎN CADRUL unei ședințe a Comitetului Executiv al Prezidiului C.C. al Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, ținută la 3 iulie a.c., a fost examinat rolul publicisticii iugoslave în etapa actuală. S-a convenit ca, în curînd, să fie organizate pe republici și provincii convorbiri cu reprezentanții periodicelor și revistelor iugoslave și să fie analizată posibilitatea organizării unei consfătuiri asupra problemelor actuale, cu concursul unor periodice, reviste și centre marxiste. Data și locul unde se va ține această consfătuire, temele ce vor fi abordate și celelalte probleme legate de ea urmează să fie stabi-

lite definitiv la sfîrșitul lunii septembrie. În ședința respectivă s-a căzut, de asemenea, de acord asupra creării unui for care se va ocupa de coordonarea tuturor inițiativelor în acest sens. S-a subliniat și necesitatea stabilirii unor legături mai bune între organizațiile și conducerile Uniunii Comuniștilor, pe de o parte, și organizațiile de partid din instituțiile ziaristice și publicistice, pe de altă parte.

Ce a determinat atenția care se acordă, în momentul de față, ziaristicii și publicisticii iugoslave ?

Inițiativele amintite, precum și cele care vor urma demonstrează că, în prezent, ziariștii și publiciștii comuniști, împreună cu comuniștii din fruntea Uniunii Comuniștilor și din celelalte organizații social-politice iugoslave, își stabilesc sarcinile în conformitate cu cerințele sociale ale momentului actual. În acest scop, sînt analizate posibilitățile existente pentru a face față acestor cerințe într-un mod mai organizat și mai competent.

Participarea la acțiunea de înfăptuire a Hotărîrilor Congresului al X-lea al U.C.I., de pildă, nu poate fi reușită, dacă aceasta se face într-un mod rutinier. De la simplul profesionalism și neutralism, care se manifestau, chipurile, de dragul obiectivității, trebuie mers mai departe : ziaristica și publicistica trebuie să trateze Hotărîrile Congresului al X-lea al U.C.I. de pe poziții militante și ideologic determinate, pe baza unor criterii clare, trebuie să oglindească inițiativele și condițiile în care sînt înfăptuite aceste hotărîri. Este necesară și desfășurarea unei munci de lămurire mai cuprinzătoare prin care să fie dezvoltate și explicate în mod creator unele teze cuprinse în Rezoluțiile Congresului. Tocmai în aceasta constau motivele concrete, nemijlocite, pentru care locul și rolul mijloacelor de informare constituie o temă actuală.

Perioada pe care o străbatem poate fi caracterizată ca o perioadă de construcție. Autoconducerea socialistă în toate domeniile și la toate nivelurile societății reprezintă un comandament care trebuie să-și găsească expresia într-un sens pe deplin creator.

În această activitate creatoare, publicistica trebuie să acorde atenție, în primul rînd, inițiativelor pozitive, să evidențieze tot ce este valoros în practica și gîndirea socială.

Desigur că ziaristica și publicistica nu pot fi o armă eficientă de luptă dacă nu manifestă o atitudine critică militantă față de realitatea existentă. Dar societatea cere ca această critică să fie constructivă. Cu alte cuvinte, să fie o critică întemeiată pe un program pozitiv și care pornește de pe poziții de clasă clare. Pentru un program revoluționar poate lupta numai acela care îl consideră drept propriul său program. Funcționarii cu atitudine neutră în presă și în publicistică reprezintă un anacronism. De aceea, s-a spus pe bună dreptate că gazetarul este un militant.

În acest context, este actuală și problema propagandei, a importanței și caracterului ei. Nu trebuie multă analiză pentru a se constata că propaganda iugoslavă este destul de fărîmițată, că există o discordanță între ceea ce se întreprinde în domeniul propagandei la diferite niveluri și cerințele și posibilitățile reale, că nu există o angajare creatoare, necesară pentru ca propaganda să aibă efectul mobilizator corespunzător.

Ținînd seama de această situație, se pune întrebarea dacă ziaristica și publicistica iugoslave sînt la înălțimea sarcinilor care stau în fața lor.

Fără îndoială că la ziariștii și publiciștii iugoslavi există dorința să fie la înălțimea obligațiunilor lor sociale. Dar posibilitățile reale nu corespund cerințelor actuale. Cadrele de bază din unele instituții de presă nu numai că sînt insuficiente, dar au și un nivel necorespunzător. Mai sînt trecute sub tăcere și alte chestiuni, care n-ar trebui ignorate. Mai sînt răspîndite în mod premeditat unele concepții anarho-liberaliste potrivit cărora angajarea fermă în lupta pentru autoconducerea socialistă, pentru linia și politica U.C.I. ar fi în contradicție cu „vocația intelectualului". Propovăduitorii unor astfel de concepții nu întîmpină în măsură suficientă o reacție critică.

Faptul că publicistica se plasează la ordinea zilei într-un mod care preconizează sporirea rolului ei demonstrează și necesitatea creării condițiilor pentru rezolvarea multor probleme nesoluționate pînă acum.

Milia Komatina

PROFIL

OVE GULDBERG

ministrul afacerilor externe al Danemarcei

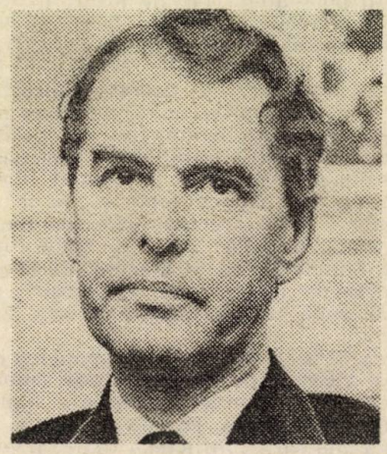

Noul ministru danez al afacerilor externe s-a născut, în anul 1918, în orașul Nysted, într-o familie de juriști. În 1942, termină școala tehnică superioară din Copenhaga, iar, în 1949, Facultatea de drept a universității din capitala țării, unde își ia diploma în domeniul științelor tehnice și juridice. Încă din 1942 începe să lucreze în cadrul organelor administrative ale orașului Veyle, pînă în 1944, cînd se transferă la Biroul de ingineri al orașului Copenhaga. Între anii 1946—1947, lucrează în laboratorul experimental al Ministerului Pisciculturii ; din 1946 pînă în 1948, este membru al Comitetului central al Institutului danez de ingineri. În 1948, este secretar, apoi, din 1952 pînă în 1965, director al Societății daneze a inginerilor.

Între 1955—1958, Ove Guldberg a fost ales secretar al Conferinței Reprezentanților pentru Societățile de ingineri din Europa occidentală și S.U.A. (EUSEC) și, în același interval, este președinte al Uniunii pentru apărarea civilă din Danemarca.

În 1964, își face intrarea în viața politică a țării, fiind ales în Folketing din partea partidului Venstre (liberal). Din 1968 pînă în 1971, ocupă funcția de ministru al transporturilor și comunicațiilor.

În urma dezbaterilor asupra politicii externe care au avut loc în luna martie din acest an, parlamentul danez a reafirmat hotărîrea Danemarcei de a continua eforturile consacrate destinderii și păcii în Europa și în afara continentului. Danemarca se pronunță, totodată, pentru promovarea relațiilor de cooperare cu țările lumii a treia.

Președintele Giscard d'Estaing l-a primit recent, la palatul Elysée, pe președintele camerunez Ahmadou Ahidjo

POSTA REDACTIEI

Rowling — Tizard

Sandu Mihăescu, Ploiești. Funcția de premier al Noii Zeelande a fost preluată, în urma recentului deces al lui Norman Kirk, de Wallace Rowling. La 6 septembrie, grupul parlamentar laburist l-a ales cu o mare majoritate pe Wallace Rowling drept lider și, prin urmare, premier, împotriva fostului vicepremier Watt. Rowling are 46 de ani, este deputat din anul 1962, a fost președinte al partidului, ministru de finanțe în timpul conducerii lui Kirk. A existat și o surpriză la dezbaterile de la 6 septembrie : alegerea lui Robert Tizard, fost ministru al sănătății, în funcția de vice-premier. Se consideră că noua echipă (în **fotografie**) va aduce un suflu nou în guvernul Noii Zeelande.

Ion Grozea, București. Fostul cancelar al R.F.G., Willy Brandt, are, bineînțeles, naționalitate germană. Pentru detalii privind activitatea sa de rezistență împotriva fascismului, desfășurată în Norvegia în timpul celui de-al doilea război mondial, recitiți fragmentele publicate de revista noastră în nr. 22—26 din acest an, extrase din cartea sa, intitulată „Anii exilului."

Dionisie Malofei, București. Aveți dreptate, la sfîrșitul anului 1947, România întreținea relații diplomatice cu 25 de state.

Ionel Diaconu, Cluj. 1. Vizita în Ungaria a ministrului de externe al Cubei, dr. Raul Roa, a avut loc la începutul lunii septembrie. **Fotografia** pe care o publicăm alăturat înfățișează un moment de la primirea ministrului cubanez de către János Kádár, prim-secretar al C.C. al P.M.S.U.

2. Tratatul de neproliferare a armelor nucleare a fost semnat la 1 iulie 1968 și a fost ratificat pînă acum de 82 de state. 22 de state l-au semnat, dar nu l-au ratificat încă. 32 de state nu l-au semnat încă.

Statele arabe

Dan Aurel Savin, Panciu, jud. Vrancea. Toate cele 20 de state arabe sînt membre ale Ligii Arabe. Vă prezentăm datele solicitate privind aceste state. **Algeria :** suprafață — 2 381 741 kmp ; populație — 14 769 000, o densitate de 6 locuitori pe kmp ; președinte — Houari Boumediene. **Bahrein :** suprafață — 622 kmp ; populație — 220 000, o densitate de 354 locuitori pe kmp ; șeful statului — șeic Isa bin Sulman al Khalifa. **Egipt :** suprafață — 1 001 449 kmp ; populație — 34 130 000, o densitate de 34 locuitori pe kmp; președinte — Anwar El-Sadat. **Iordania :** suprafață — 97 740 kmp ; populație — 2 383 000, o densitate de 24 locuitori pe kmp ; șeful statului — regele Hussein Ibn Talal. **Irak :** suprafață 434 924 kmp ; populație — 9 750 000, o densitate de 22 locuitori pe kmp ; președinte — Ahmed Hassan Al-Bakr. **Kuweit :** suprafață — 17 818 kmp ; populație — 831 000, o densitate de 47 locuitori pe kmp ; șeful statului — șeic Sabah Al-Salam Al-Sabah. **Liban :** suprafață — 10 400 kmp ; populație — 2 873 000, o densitate de 276 de locuitori pe kmp ; președinte — Suleiman Frangieh. **Libia :** suprafață — 1 759 540 kmp ; populație — 2 010 000, o densitate de un locuitor pe kmp ; șeful statului — Moamer El Geddafi. **Maroc :** suprafață — 445 050 kmp ; populație — 15 234 000, o densitate de 34 de locuitori pe kmp ; șeful statului — regele Hassan al II-lea. **Mauritania :** suprafață — 1 030 700 kmp ; populație — 1 200 000, o densitate de un locuitor pe kmp ; președinte — Moktar Ould Daddah. **Oman :** suprafață — 212 457 kmp ; populație — 678 000, o densitate de 3 locuitori pe kmp ; șeful statului — sultanul Qabus bin Said. **Qatar :** suprafață — 22 014 kmp ; populație — 81 000, o densitate de 4 locuitori pe kmp ; șeful statului — șeic Khalifa bin Hamad Al-Thani. **Arabia Saudită :** suprafață — 2 149 690 kmp ; populație — 7 965 000, o densitate de 4 locuitori pe kmp ; șeful statului — regele Feisal Ibn Abdul Aziz. **Siria :** suprafață — 185 180 kmp ; populație — 6 451 000, o densitate de 35 locuitori pe kmp ; președinte — Hafez El-Assad. **Somalia :** suprafață — 637 657 kmp ; populație — 2 864 000, o densitate de 4 locuitori pe kmp ; președinte — Mohamed Siad Barre. **Sudan :** suprafață — 2 505 813 kmp ; populație — 16 087 000, o densitate de 6 locuitori pe kmp ; președinte — Gaffar Mohamed Numeiri. **Tunisia :** suprafață — 163 610 kmp; populație — 5 242 000, o densitate de 31 locuitori pe kmp ; președinte — Habib Bourguiba. **Emiratele Arabe Unite :** suprafață — 83 600 kmp ; populație — 197 000, o densitate de 2 locuitori pe kmp ; șeful statului — Zaid bin Sultan Al-Nahyan. **R.A.Yemen :** suprafață — 195 000 kmp ; populație — 5 900 000, o densitate de 30 locuitori pe kmp; președinte — Ibrahim Mohamed Al Hamidi. **R.P.D. a Yemenului :** suprafața — 287 683 kmp ; populație — 1 475 000, o densitate de 5 locuitori pe kmp ; președinte — Salem Robaya Ali. Pentru datele demografice am folosit Anuarul demografic 1971 al Națiunilor Unite.

A. Dinu, București. Denumirea de „țări sanmartiniene" și „țări bolivariene" vine de la numele a doi mari eroi ai independenței Americii Latine, foști tovarăși de arme : José de San Martín și Simón Bolívar. San Martín a contribuit la eliberarea a trei țări de sub dominația spaniolă : Argentina, Chile și Peru. Dintre acestea, numai primele două sînt considerate a fi fost eliberate de San Martín. Bătăliile de la Chacabuco și Maipú au fost, în acest sens, decisive, deși independența statelor amintite a fost proclamată după ce San Martín, dezamăgit de unele insuccese politice și de colaborarea cu Bolívar, se retrăsese din activitatea militară și plecase în exil. A murit la Boulogne, la 17 august 1850. Simón Bolívar, incontenstabil cel mai mare erou al independenței latino-americane și cea mai venerată figură a istoriei continentului, a reușit să lege de numele său independența a șase state : Venezuela, Columbia, Panama, Ecuador, Peru și Bolivia, ultima preluîndu-i și numele. Bolívar moare la 17 decembrie 1830, de tuberculoză. Cele mai importante bătălii au avut loc la Carabobo, Junín și Ayacucho.

Lucia Filimon, București ; Adrian Ioniță, Vaslui ; Geo Ciolcan, București. Cronologiile despre evenimentele din Etiopia publicate în cadrul acestei rubrici, precum și articolul din nr. 39 pe aceeași temă, sperăm să fi răspuns întrebărilor dv. Despre urmașul la tron al lui Haile Selassie I, am publicat date în nr. 39 a.c.

Tudor Popescu, Ploiești. Vom avea în vedere propunerea dv. și îi vom da curs într-un viitor apropiat.

POSTA REDACȚIEI

Familia Kennedy (XI)

Sergiu Tofan, Galați ; Aura Dinescu, Brașov ; Nicolae Stoica, Tecuci ; Viorica Neagoe, Adriana Mironescu, București ; Ilie Călugăru, Bistrița ; Sorina-Alina Tunețu, Sebeș-Alba ; Vasile Nicoară, București.

Apoi mai spun că v-ați servit de numele fratelui dv., că pentru el ați fost ales. Mai spun că era suficient un Kennedy în Senat, adică Ted, că doi frați senatori sînt prea mult.

— Mă umple de bucurie faptul că îl am pe fratele meu Teddy coleg în Senat, sînt chiar mai bucuros pentru el decît pentru mine. Îl iubesc mult pe Teddy. Nu am lucrat cu el în măsura în care am făcut-o cu președintele Kennedy. Dar noi, familia Kennedy, sîntem foarte legați. Familia noastră e foarte unită, o familie în care toți se iubesc, aș spune că această afecțiune și această unitate sînt baza forței noastre. Nu mă neliniștește deloc faptul că doi frați se află în Senat. Nu e un fapt obișnuit, sînt de acord, dar există precedente. Se întîmplă pentru a doua oară în istoria Statelor Unite ; prima oară a fost în urmă cu o sută cincizeci de ani. Cît despre afirmațiile că am fost ales datorită președintelui Kennedy, trebuie să recunosc că faptul de a fi fratele său m-a ajutat mult. Nu există nici un dubiu. Să te cheme Kennedy înseamnă să întîlnești multe obstacole, dar și să beneficiezi de multe avantaje. Dar nu m-am servit de el. L-am amintit doar. Și, în fond, nu mă lupt pentru a continua ceea ce începusem împreună ?

Domnule senator, scuzați-mi o întrebare brutală : nu vă este teamă că vă vor ucide și pe dv. ? Nu vă e teamă că o pot face ?

— Nu. Nu mi-e teamă, cei ce erau în jurul meu (în timpul campaniei electorale — n.n.) erau prieteni. Nimeni nu vrea să mă ucidă.

Dar ar trebui să aveți o gardă personală.

— Nu am.

Ajunși aici, aș vrea să vă întreb dacă nu sînteți uneori tentat să abandonați totul. Sînteți un om bogat, ați putea trăi în pace cu miliardele dv. De ce, totuși...

— E greu de spus de ce. Poate datorită riscului de a cădea în retorică. Și apoi, nu îmi prea place să vorbesc despre mine însumi. Nici nu sînt obișnuit, nici nu-mi place. Cînd sînt întrebat despre mine însumi, nu știu să răspund. Pot să spun, totuși, că prefer să fac ceea ce fac, decît să mă odihnesc la Acapulco ; prefer să mă lupt, pentru mine nu e un sacrificiu. Dimpotrivă, motiv de bucurie. E viața pe care o vreau și nu renunț la ea. Găsesc timp și să mă odihnesc : în seara asta, spre exemplu, merg acasă și rămîn cu soția și copiii patru zile. Acord mult timp soției și fiilor mei o făceam chiar și cînd eram ministru al justiției — cinam mereu cu ei. Am și călătorit cu ei, în Europa, în Asia. Anul viitor, după ce soția mea va naște, am intenția s-o duc în Italia, la Napoli. Viața asta nu e un sacrificiu pentru mine, aș spune că e unicul fel interesant de a trăi. O sfidare continuă. E ceea ce fac și voi face mereu, rațiunea existenței mele.

Și dacă ați fi pierdut ? Știu că vorba asta nu vă place, dv. îi iubiți numai pe învingători, dar dacă, totuși, ați fi pierdut ?

— Aș fi început să predau. Îmi place să stau cu tinerii. O vreme, pentru că nu cred că m-aș fi retras pentru totdeauna. Să fiu sincer, nici n-am examinat problema aceasta în profunzime. Acum se pun alte probleme. Aceea a educației, spre exemplu, a sărăciei care atinge poporul american. Celelalte țări nu-și dau seama de sărăcia care există în America : nu în mod necesar și nu numai o sărăcie financiară. O sărăcie educativă. Oamenii abandonează studiul, renunță la cultură ca să facă rost cît mai repede de bani. Există și alte multe probleme, și pentru toate m-am gîndit că trebuie să învinq, pentru că sînt încrezător în bine, ca și președintele Kennedy.

Amintirea lui vă persecută, e adevărat ? Amintirea fratelui dv. nu vă părăsește nici o clipă, nu-i așa domnule senator ? Aceste fotografii ale sale, răspîndite peste tot...

— Nu, nu e adevărat, nu mă persecută, nu e cum credeți. Nu mă obsedează, ci mă gîndesc doar mereu, mult. Sînt fotografii ale lui, dar și ale altor membri ai familiei : Teddy, copiii mei, priviți-le. Și, apoi, nu vreau să vorbesc despre lucrurile acestea. Scuzați-mă. Știu că lumea e curioasă și vrea să știe ce gîndesc despre el, dacă... Să uităm asta, să mergem înainte, cu alte întrebări. O.K. ?

După dispariția lui John F. Kennedy, Robert a avut grijă de cei doi copii, John și Caroline. În imagine, împreună cu micul John

O.K., domnule senator. Dar ceea ce vreau să întreb nu e mai puțin grav, deși mai puțin dureros. În legătură cu posibilitatea pe care o aveți ca, într-o zi, să continuați lucrul început de fratele dv., așa cum spunea fraza aceea. Posibilitatea ca, într-o zi, să guvernați țara. Posibilitatea de a deveni președintele Statelor Unite. Puteți să vorbiți despre asta ?

— Da.

Bine. Pînă astăzi n-ați făcut-o.

— Nu.

Ați respins mereu întrebarea, ca și cum ar fi fost o vină. De ce ?

— Pentru că vroiam să devin senator, nu președinte, și vroiam să-mi concentrez în această direcție eforturile. Chiar și acum nu vreau decît aceasta : să fiu senator. Să devin președinte e o problemă care nu mă preocupă astăzi. Cît despre viitor... Viitorul va avea grijă de el însuși.

Desigur. Sînteți foarte tînăr, domnule senator.

— Da.

Și aveți mult timp înaintea dv...

— Da.

...Tot timpul să deveniți președinte.

— Mulțumesc.

Încercăm să răspundem solicitărilor dv. descriind, pe scurt, ce s-a întîmplat cu echipa de colaboratori ai președintelui John F. Kennedy, după moartea acestuia. Se știe că originalitatea președintelui a constat în a-și alege oameni care nu erau nici figuri naționale, nici mari financiari ai Partidului democrat, nici reprezentanți ai grupului cu care partidul era nevoit să se reconcilieze. În general, erau oameni tineri, de pregătiri diferite. Nu în toate cazurile dispunem, din păcate, de informațiile cele mai recente.

Theodore C. Sorensen. Consilier al președintelui, autor al celebrului best-seller „Kennedy", publicat după moartea președintelui. Este, astăzi, avocat foarte cunoscut la New York. În 1966, s-a prezentat la alegerile preliminare ale Partidului democrat pentru postul de senator al statului New York, dar a fost învins.

Mac George Bundy, cel care avea să fie mai tîrziu numit „Henry Kissinger al lui Kennedy". Și-a menținut postul de consilier mai mulți ani pe lîngă fostul președinte L. B. Johnson. Conduce „Fundația Ford".

(Va urma)

Sima Valeriu, com. Poieni, jud. Cluj. „Speaker"-ul este, în S.U.A., președintele Camerei Reprezentanților.

Mafia, Ndrangheta și Camorra (II)

Paul Gheorghiu, Iași. Considerînd climatul insulei nepotrivit, Joe Adonis, în viața civilă Giuseppe Antonio Doto, hotărăște să se „expatrieze" la Milano. Extrădat în 1957 din S.U.A. pentru declarații false asupra adevăratei sale identități, începînd cu 1958, timp de aproape patru ani, își va bate joc de poliție, consacrîndu-se unor traficuri cu vechii săi asociați rămași dincolo de Atlantic. Joe Adonis era precursorul migrației mafiote către nordul Italiei, teritoriu bogat și încă puțin exploatat. Această migrație devenea din ce în ce mai favorizată, involuntar, de statul italian. Numeroși mafioți judecați în Sicilia și absolviți pentru „insuficiente probe" sînt, de fapt, consemnați la domiciliu forțat în regiunile Milano și Torino : astfel, în 1960 și 1970, se evaluează la șase sute numărul de mafioți care s-au instalat în Piemont și Lombardia, păstrînd însă contacte cu patria mamă, Sicilia.

„Este o mică armată care nu se ocupă de furturi sau furtișaguri mărunte, explică un înalt funcționar al poliției milaneze. Este o organizație perfect structurată care se consacră contrabandei, prostituției, răpirilor, traficului cu droguri. Banii aduși de aceste activități diverse servesc apoi la fructuoase operațiuni financiare".

Totuși, persoanele consemnate la domiciliu forțat sînt, în principiu, supuse unor reguli foarte stricte : ele nu trebuie să părăsească domiciliul înainte de răsăritul soarelui și sînt constrînse să se întoarcă pînă la apus. Obligate să se prezinte în mod regulat la controalele poliției, ele nu pot să părăsească, fără permisie specială, comuna în care sînt consemnate. „Dar mijloacele de transport moderne, ca și o anume complicitate, subliniază parlamentarul Franco Ferrarotti, le fac să surizi la anunțul acestor măsuri. De fapt, mafioții sînt în contact permanent cu asociații lor și pot să se deplaseze fără nici un risc".

Această instalare a mafioților în nordul Italiei nu este, totuși, înconjurată de cea mai mare discreție. După 1963, în Piemont și Lombardia asasinatele și răpirile s-au dublat. Această recrudescență a banditismului a alertat opinia publică și autoritățile, ceea ce a determinat crearea comisiei Antimafia în 1961, dar diversele anchete și toate lucrările acestei comisii se lovesc de laconicul răspuns al populației : „n-am văzut nimic, n-am auzit nimic. Nimeni n-a văzut și n-a auzit nimic...". Giuseppe Montalbano, deputat sicilian, profesor de procedură penală la Universitatea din Palermo, analizează neputința Antimafiei : „Nimic n-a fost întreprins împotriva Mafiei".

O caracteristică fundamentală a Mafiei este imensa ei rețea de complicități în toate sectoarele, chiar cele mai înalte. Mafioții sînt structurați în organizații piramidale, cuprinzînd opt trepte, fiecare perfect izolată și la adăpost de orice surpriză. La bază, membrii tuturor confreriilor sînt legați prin drepturi și obligații de asistență reciprocă cu scopuri determinate. Pentru Mafia, crima nu este o „vendetta", ci executarea unei sentințe. Pentru aceasta, organizația are „tribunalele" sale, care dau verdicte, și șefii „marilor familii", care tratează în caz de conflict. Mafioții nu se tem să execute o personalitate importantă, dacă „tribunalul" a pronunțat pedeapsa cu moartea. Este cazul, între altele, al procurorului din Palermo, Pietro Scaglione, care a fost asasinat în plin centrul orașului, în fața a zeci de martori. Toate anchetele s-au lovit de legendara „omertà" care reprezenta o anume complicitate a populației, dar care, de cîțiva ani, este impusă de teroarea represaliilor.

În 1972, la „Park Hotel" din Zürich s-a ținut o importantă conferință mafiotă „la nivel înalt", cu participarea șefilor „noii Mafii" : Toto Greco, care conduce unul din cele mai mari traficuri de droguri din lume, Luciano Liggio, expertul logistic, Gerlando Alberti și „specialistul sud-american", Tommaso Bruscetta. Această reuniune a marcat o nouă orientare a Mafiei, care va finanța de acum încolo traficul de droguri cu ajutorul răpirilor de industriași importanți din nordul Italiei.

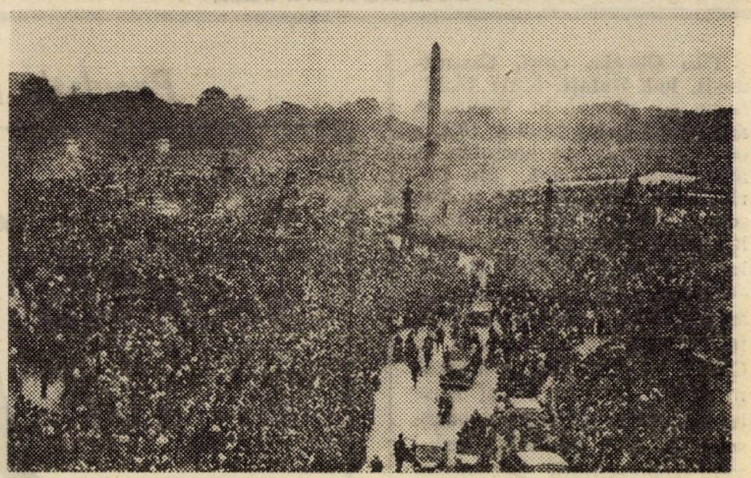

G. Ursu, Bacău. 1. Cu prilejul sărbătoririi a 30 de ani de la eliberarea Parisului (24 august), au avut loc festivități în capitala franceză, despre care revista noastră a relatat (cf. rubrica „1 000 + 1" din nr. 37 a.c.). În fotografia alăturată, de arhivă : defilarea eliberării, în Place de la Concorde, august 1944.

2. „Llama" înseamnă, în vechea limbă a incașilor — quechua — orice animal domestic.

Gheorghe Clopot, București. În legătură cu întrebarea dv., ne-am adresat corespondentului „Agerpres" la Bonn, **N. S. Stănescu.** În urma întîlnirii dintre cancelarul Helmut Schmidt și premierul Mariano Rumor s-a anunțat, într-adevăr, că R.F.G. a acordat Italiei un credit de 5,2 miliarde mărci (2 miliarde dolari). Acesta reprezintă un sprijin financiar apreciabil pentru Italia, care, aflată de mai mult timp într-o fază conjuncturală dificilă din punct de vedere economic, a înregistrat mari deficite în balanțele comercială și de plăți. În această situație, politica economică a guvernului italian s-a orientat, în special, către o micșorare a deficitului prin măsuri restrictive, dar acestea au avut un ecou foarte nefavorabil în țările care exportă către Italia — inclusiv, deci, în R.F.G. —, iar, în interiorul țării, ele au fost apreciate ca nepopulare, ceea ce a determinat, de altfel, o deteriorare a climatului politic. Se apreciază, astfel, că acest credit, venind să degajeze Italia de sub presiunea deficitului comercial și de plăți și, deci, să preîntîmpine noi măsuri restrictive ale guvernului italian, răspunde, în mod indirect, și intereselor R.F.G., ca exportatar pe piața italiană.

De asemenea, acordarea creditului este interpretată și ca o încercare a R.F.G. de a evita o deteriorare a relațiilor din cadrul Pieței comune pe care ar putea să o determine agravarea conjuncturii economice italiene, într-un moment în care se caută realizarea unei reconcertări comunitare, după o lungă perioadă de aprige dispute și adînci divergențe.

În ce privește condițiile acordării creditului, se poate arăta că Italia garantează suma primită printr-o cantitate corespunzătoare de aur din rezervele sale monetare. Specialiștii consideră a nu fi exclus ca, în fond, la baza creditului să stea o vînzare de aur italian pe devize vest-germane. Astfel, dacă în planul economiei italiene, o asemenea garantare este interpretată ca o „invitație la disciplină financiară", pe plan financiar interoccidental, aceasta este considerată ca fiind de natură să ducă la o recrudescență a speculațiilor pe piața aurului, evidențiată, în ultima vreme, de creșterile bruște ale prețului metalului galben.

Victor Săndulescu, Caracal. Cele 17 state în care, potrivit Atlasului pe anul 1973 al Băncii mondiale, produsul pe locuitor s-a situat, în 1971, sub 100 dolari sînt : Niger, Guineea, Zair, Malawi, Nepal, Republica Arabă Yemen, Ciad, Birmania, Indonezia, Etiopia, Afganistan, Somalia, Bangladesh, Volta Superioară, Mali, Burundi, Ruanda.

Dan Știrbu, București. Prințul moștenitor al Marocului este Sidi Mohamed, în vîrstă de 11 ani. Recent, el a vizitat Parisul, unde a fost primit de domnișoara Jacinthe Giscard d'Estaing, fiica președintelui Franței, care i-a arătat palatul Elysée. În **fotografie :** primirea prințului moștenitor marocan de către fiica președintelui Franței.

POSTA REDACȚIEI

Titu Obreja, com. Cavadinești, jud. Galați. Kurt Waldheim s-a născut la Viena, în anul 1918. Între 1948 și 1951 a ocupat postul de secretar la ambasada austriacă din Paris, între 1951 și 1955 a fost șef al serviciului personalului din Ministerul Afacerilor Externe, între 1956 și 1960 — ambasador în Canada. Din anul 1964 a fost reprezentantul permanent al Austriei la O.N.U. În anul 1968 a devenit ministru de externe al Austriei, funcție pe care o părăsește în 1970, pentru a redeveni reprezentant permanent al țării sale la O.N.U. A fost ales secretar general al O.N.U. la 22 decembrie 1971. Alte amănunte veți găsi consultînd rubrica „Profil" din nr. 52/1971.

Gavril I. Mihail, com. Ivănești, jud. Vaslui. Vă sugerăm să adresați întrebările dv. revistei „Magazin istoric".

Marin Tăslică, Balș. 1. În grupul țărilor, impropriu denumite „ale lumii a treia", sînt incluse, în genere, țările în curs de dezvoltare din Africa, Asia și America Latină.

2. Grupurile denumite „hippies" nu mai constituie o problemă importantă în lumea occidentală.

D. Solomon, Timișoara. Despre ciudatul regat din Marea Nordului — insula Sercq — am scris în cadrul acestei rubrici din nr. 43/1973. Are 5 kmp. Conduce insula, astăzi, Michael Beaumont (în **fotografie**), sub suzeranitatea coroanei Angliei. Puterile aproape nelimitate ale acestui senior datează de pe timpul reginei Elisabeta I. Trăiesc pe insulă 475 de oameni care vorbesc engleza, franceza și un dialect local.

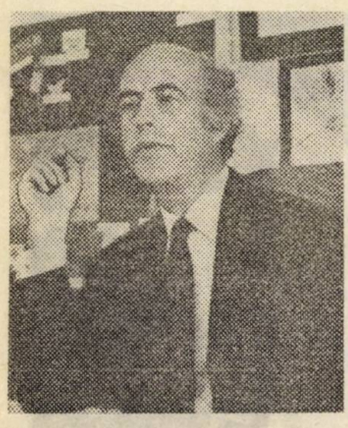

Populația Pămîntului

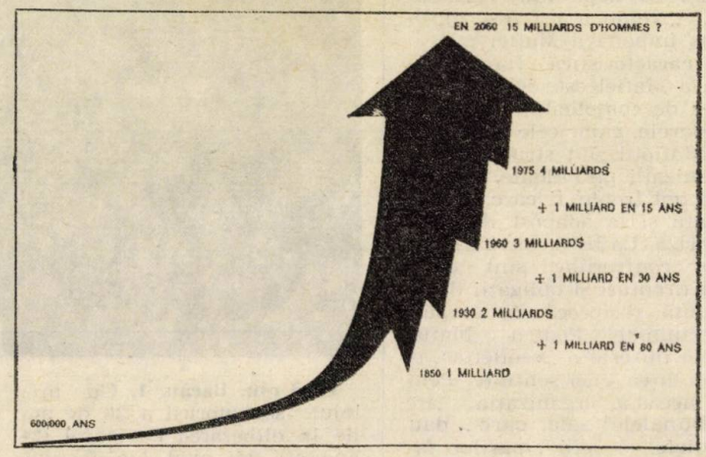

I. Antonescu, Ploiești. Recenta Conferință mondială a populației, care s-a desfășurat la București și despre care revista noastră a scris pe larg, a ridicat, într-adevăr, printre problemele numeroase ale dezbaterilor, și pe aceea a punerii în valoare a pămîntului. Pentru că, potrivit părerii experților, dacă sînt eliminate din calcul solurile nisipoase, deșerturile, tundra, pădurile, rămîn trei miliarde două sute de milioane de hectare de pămînt arabil. Or, astăzi, numai un miliard patru sute de milioane de hectare sînt folosite de agricultură — ceea ce înseamnă că nici jumătate din suprafața care ar putea hrăni lumea nu este cultivată. Raymond Cartier descria și mai profund această situație : „În țările dezvoltate, un hectar furnizează energia alimentară necesară pentru 24 de persoane. În întreaga lume, în medie, un hectar de pămînt cultivat acoperă doar nevoile a 2,7 persoane — aproape o zecime din prima cifră. Un agricultor mediu din Occident scoate dintr-un hectar șase tone de produse alimentare ; un cultivator indian, mai puțin de o tonă. Apoi, în afară de poli și de munții înalți, nu există nicăieri regiuni nefertile ; chiar și solurile tropicale sînt susceptibile de producții alimentare considerabile. Dacă omul folosește inteligent resursele, pîinea sa e asigurată, chiar dacă explozia demografică va continua încă un secol în ritmul actual." În **fotografie :** evoluția populației Pămîntului — 600 000 de ani pentru a ajunge la un miliard, o sută de ani pentru a ajunge la aproape patru miliarde.

Hermann Oberth

Costachi Vasluianu, Arad. Despre Hermann Oberth, născut la 25 iunie 1894, la Brașov, Wernher von Braun și Frederick J. Ordway III, în a lor „Istorie mondială a astronauticii", publicată în 1966, scriu : „Întocmai ca predecesorii săi, interesul lui Oberth pentru astronautică a fost stimulat de marii romancieri de science-fiction din secolul al XIX-lea, în special Jules Verne. Oberth a scris în biografia sa : «Aveam 11 ani cînd am primit în dar de la mama mea celebrele cărți ale lui Jules Verne, pe care le-am citit de cel puțin cinci sau șase ori, pînă le-am știut pe dinafară». Chiar la acea vîrstă, Oberth înțelesese că metoda adoptată de Verne pentru a lansa astronauții spre Lună — o lovitură de tun — nu era realizabilă, deoarece «călătorii ar fi fost zdrobiți fără milă în proiectil, de enorma accelerație». A început, prin urmare, să găsească alte soluții de a atinge satelitul nostru. Primele idei ale lui Oberth erau mai mult imaginare : un accelerator magnetic într-un tunel în care s-ar face în prealabil vid ; un avion propulsat de elice de mătase ; o roată colosală, generatoare de enorme forțe centrifuge... A persistat în cercetările sale care, în final, l-au condus la principiul reacției.

În 1922 formula speculații asupra posibilității zborurilor spațiale. Prima lucrare, devenită celebră, a lui Oberth — «Racheta în spațiile interplanetare» — a apărut la München, anul următor. Era o cărțulie de 92 de pagini, cu descrierea detaliată a aproape tuturor fazelor călătoriei în rachetă, inclusiv efectele accelerației asupra organismului. În carte se făcea demonstrația unui număr de noțiuni admise astăzi, între care faptul că o rachetă poate funcționa în vid sau că poate atinge o viteză superioară celei a gazului pe care-l elimină. Descria, de asemenea, în detaliu structura unei rachete apte să exploreze păturile atmosferei înalte. Examina avantajele alcoolului și hidrogenului în calitate de combustibili pentru rachetele descrise de el și, într-un capitol separat, diversele aplicații ale tehnicii rachetelor.

O a doua carte — «Drumul călătoriilor spațiale» (München, 1929) —, de 423 pagini, dezvoltă ideile din prima. Cele două cărți au fost importante nu numai pentru numeroasele idei asupra problemelor zborului în spațiul cosmic, dar și în măsura în care au incitat alți savanți să se consacre cercetărilor asupra rachetelor. Oberth a făcut tot ce sta în puterea sa pentru a răspîndi tehnica rachetelor în general. În 1929 a devenit președinte al societății germane de astronautică. După ultimul război, a continuat să scrie și, o vreme, a lucrat cu fostul său elev și asistent, von Braun, la serviciul proiectilelor balistice ale armatei americane". Despre Werhner von Braun vom scrie într-un alt număr.

LUMEA

Redactor-șef
Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Abonamentele pentru străinătate : prin întreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — București, Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. — 2001, telex 011631.

C.P.C.S.

RECOM

iată principalele calităţi ale televizoarelor VENUS, OLIMP, ARIA cu diagonala de 47 cm., OPERA, SATURN, DIANA cu diagonala de 59 cm. şi ASTRONAUT cu diagonala de 65 cm.

Prezentate în casete furniruite, cu o linie modernă, asimetrică, televizoarele au o mare stabilitate în funcţionare, imagine şi sunet de calitate.

De vînzare şi cu plata în rate lunare.

UAP

formula

autoturismului

modern:

- siguranţă
- rezistenţă
- stabilitate
- eleganţă

Întreprinderea autoturisme PITEŞTI

autoturismul

DACIA 1300

Lei 2

CABINETUL DE PARTID SIBIU

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

Nr. 41 — 3 octombrie 1974

În exclusivitate pentru „Lumea"

Președintele WILLIAM R. TOLBERT JR. despre relațiile româno-liberiene

Ancheta internațională

ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII

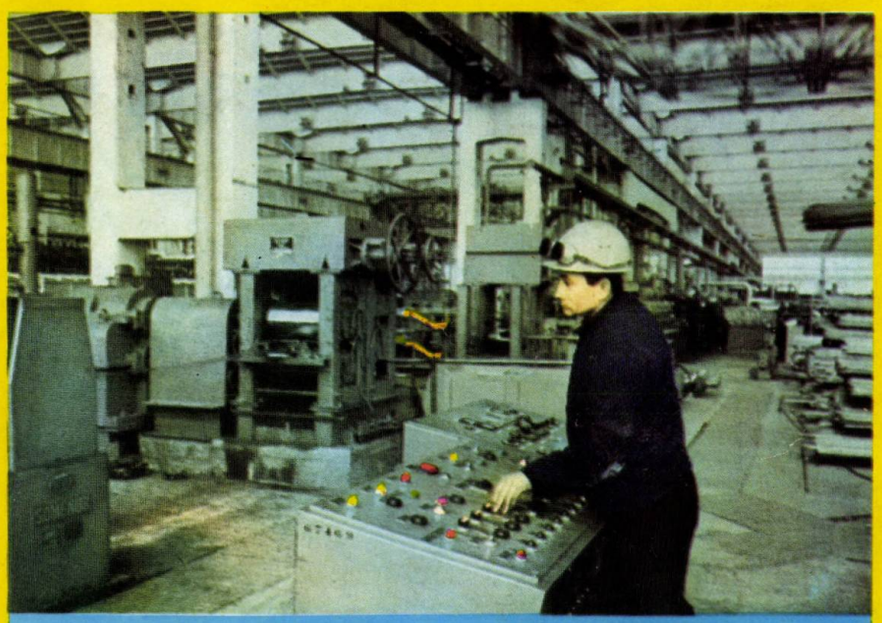

Noua ordine politică internațională

R. D. GERMANĂ

Ritmuri impetuoase

„Per aspera ad astra"

Eugene Cernan despre Cosmos

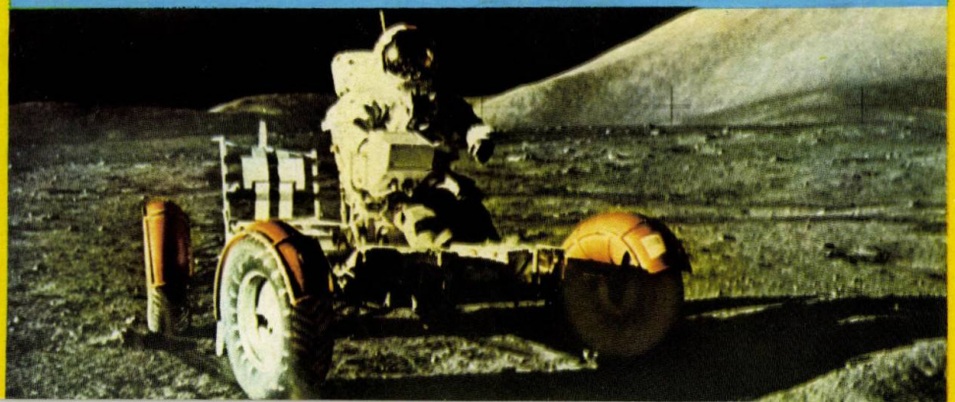

Corespondențe:

NEW YORK • CAIRO

BONN • BEIRUT

Președintele Republicii Socialiste România, N i c o l a e Ceaușescu, și președintele Republicii Liberia, William R. Tolbert jr., s-au întîlnit la Predeal, reluînd convorbirile româno-liberiene la nivel înalt

Primiri la tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU

Norbert Segard, secretar de stat pentru comerț exterior, președintele părții franceze în Comisia mixtă guvernamentală româno-franceză de cooperare economică, științifică și tehnică, prezent la București cu prilejul celei de-a 6-a sesiuni a comisiei

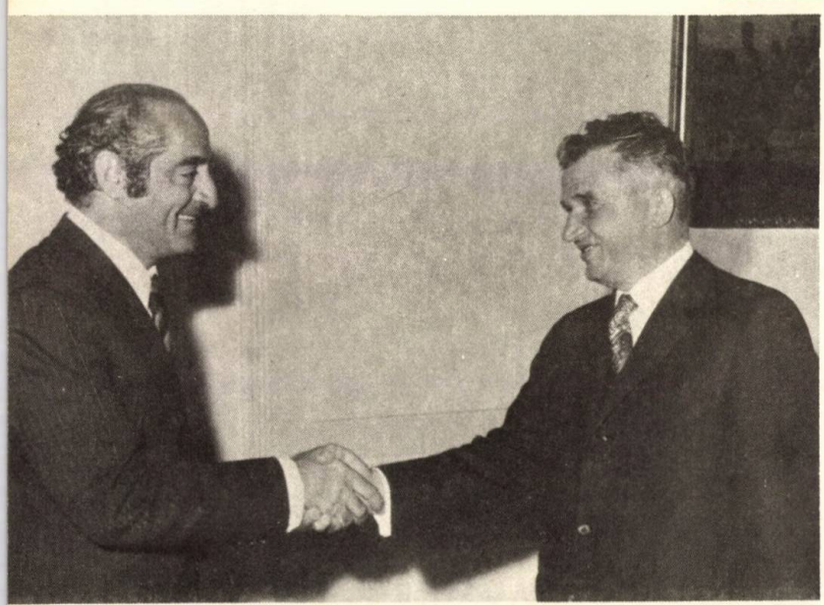

Lafkos Clerides, ministrul justiției din Cipru, reprezentantul personal al președintelui interimar al Ciprului, Glafkos Clerides

Cosmonautul Eugene Cernan, comandantul navei spațiale „Apollo 17", care, în semn de omagiu, a oferit șefului statului român macheta modulului lunar și efigia zborului „Apollo 17" împreună cu fanionul cu tricolorul românesc

LUMEA

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

41 (571)

3 octombrie 1974

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Exigențe ale instaurării unei noi ordini internaționale. Ion Cârje 2
Noile perspective ale relațiilor româno-liberiene 4
New York. Probleme economice în dezbaterea O.N.U. Victor Martalogu 7
Lisabona. Un eșec al forțelor de dreapta. Rodica Dumitrescu 8
Extinderea și adîncirea continuă a relațiilor româno-chineze. Romulus Ioan Budura 10
Atena. Cu fața spre alegeri. Ion Badea 11
Beirut. După demisia guvernului. Crăciun Ionescu 12
R.D. Germană. Resursele proprii intens valorificate. Constantin Varvara 13
Cairo. Sarcinile prioritare : reconstrucția și pacea. Rodica Georgescu 14

ANCHETA INTERNAȚIONALĂ „ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII"

Răspund : William R. Tolbert jr., Norbert Segard, Lefkos Clerides 4–6

REPORTAJ PE GLOB

Guineea-Bissau (III). Dumitru Constantin 16

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Bonn. Piața comună agricolă repusă în discuție ? N.S. Stănescu 18
Activități ale C.I.A. în Chile. Mihai Matei 18
Uraganul „Fifi". Marcel Negreanu 19

INTERVIUL NOSTRU

Astronautul Eugene A. Cernan : „Să faci aproape totul nu e suficient..." 20

1 000 + 1 22–23

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA STRĂINĂ

Al-Bayane, Rinascita, International Herald Tribune, Le Monde 24–28

PROFIL

Allan J. MacEachen, ministrul de externe al Canadei 28

POȘTA REDACȚIEI 29–32

SAPTAMINA

CABINETUL DE PARTID SIBIU

25 septembrie — 1 octombrie

miercuri

— Președintele Anwar Sadat a desemnat pe Abdel Aziz Hegazi în funcția de prim-ministru al guvernului R. A. Egipt.

— Guvernul libanez, condus de premierul Takieddine Solh, și-a prezentat demisia președintelui Suleiman Frangieh.

— Den Siao-pin, vicepremier al Consiliului de Stat al R.P. Chineze, s-a întîlnit și a avut o convorbire cordială și prietenească cu delegația Adunării Federale a R.S.F. Iugoslavia, condusă de Peko Dapcevici, vicepreședinte al Adunării, aflată în vizită la Pekin.

joi

— Premierul Consiliului de Stat al R.P. Chineze, Ciu En-lai, aflat în spital, **s-a întîlnit cu Moktar Ould Daddah,** președintele Mauritaniei, care întreprinde o vizită la Pekin.

— Noul guvern egiptean, condus de Abdel Aziz Hegazi, a depus jurămîntul în fața președintelui republicii. În noua echipă ministerială, vicepreședinții și cea mai mare parte a membrilor cabinetului anterior și-au păstrat funcțiile.

— Ministrul de externe al Hondurasului, Cesar Batres, a adresat un apel tuturor țărilor membre ale O.N.U. să acorde sprijin poporului său, în urma pierderilor suferite de pe urma uraganului „Fifi". Ministrul a apreciat că numărul celor care și-au pierdut viața se cifrează la 10 000 de persoane, în vreme ce pierderile materiale ar fi de ordinul unui miliard de dolari.

vineri

— La Berlin a avut loc o ședință a Camerei Populare a R.D. Germane. Cu acest prilej, Erich Honecker, prim-secretar al C.C. al P.S.U.G., a relevat necesitatea introducerii în Constituția țării a unor completări și modificări, corespunzătoare succeselor obținute în construcția societății socialiste dezvoltate în R.D. Germană și avansării țării spre comunism.

— Secretarul general al C.C. al P.C.U.S., Leonid Brejnev, a avut o întrevedere cu Hafez El Assad, secretar general al Partidului Baas Arab Socialist, președintele Republicii Arabe Siriene, care s-a aflat la Moscova, în drum spre R.P.D. Coreeană .

simbătă

— Postul de radio național din Lisabona a difuzat un comunicat oficial al Mișcării forțelor armate în care se relevă că **„cercurile cele mai reacționare, care nu înțeleg scopul Mișcării din 25 aprilie, încearcă să reînvie un trecut condamnat foarte clar de poporul portughez și de lumea întreagă".** S-a anulat manifestația „majorității tăcute", care urma să aibă loc simbătă în fața Palatului Belem din Lisabona.

— La Havana au sosit, într-o vizită de patru zile, senatorii Jacob Javits și Claiborne Pell, membri ai Comisiei pentru afacerile externe a Senatului S.U.A. **„Obiectivul acestei vizite** — a declarat J. Javits — **este revizuirea relațiilor dintre S.U.A. și Republica Cuba".**

— La Phenian a sosit, într-o vizită oficială de prietenie, la invitația lui Kim Ir Sen, secretar general al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, președintele R.P.D. Coreene, Hafez El Assad, secretarul general al Partidului Baas Arab Socialist, președintele Republicii Arabe Siriene.

duminică

— La Buenos Aires au avut loc lucrările Congresului Național al Partidului Justițialist. După ce a adus un omagiu memoriei fostului președinte Juan Domingo Peron, **Congresul a ratificat numirea Mariei Estela Martinez de Peron, șeful statului, în calitate de președinte al Consiliului Național al Partidului Justițialist.** Ca prim-vicepreședinte al partidului a fost ales Raul Lastiri, președinte al Camerei Deputaților a parlamentului argentinian.

— La Kremlin a avut loc o întîlnire între Leonid Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., și Janos Kadar, prim-secretar al C.C. al P.M.S.U. Au fost examinate probleme ale adîncirii și lărgirii colaborării dintre Uniunea Sovietică și R.P. Ungară, dintre P.C.U.S. și P.M.S.U. S-a făcut, de asemenea, un schimb de păreri în problemele internaționale actuale de interes comun.

luni

— Generalul Antonio de Spinola a demisionat din funcția de președinte al Portugaliei. „Întrucît Excelența Sa generalul Antonio de Spinola a renunțat la funcția de președinte al republicii, **junta de salvare națională,** în temeiul art. 5 din noua lege constituțională, **l-a ales pentru această funcție pe generalul Francisco da Costa Gomes,** care și-a asumat imediat atribuțiile sale în fața juntei" — se spune în comunicatul dat publicității cu acest prilej. Generalul Gomes l-a confirmat în funcția de prim-ministru pe generalul de brigadă Vasco Dos Santos Gonçalves.

— Președintele Korütürk l-a însărcinat pe fostul premier al Turciei Suleiman Demirel, liderul Partidului Dreptății, **să formeze un nou guvern.**

marți

— Într-o conferință de presă, generalul Vasco Dos Santos Gonçalves a anunțat că **„rezultatul crizei prin care a trecut Portugalia se va concretiza, la nivelul guvernului provizoriu, într-o remaniere foarte restrînsă, ce nu va afecta decît ministerele comunicării sociale și apărării".**

— Hans-Dietrich Genscher, vicecancelar și ministru vest-german al afacerilor externe, a fost ales președinte al Partidului Liber-Democrat. El îi succede în această funcție lui Walter Scheel, devenit, la data de 1 iulie 1974, președinte al țării.

Exigențe ale instaurării unei noi ordini politice internaționale

Programul Partidului reafirmă cu vigoare necesitatea realizării unei noi ordini politice internaționale, văzută ca un ansamblu, la scară planetară, de state suverane, independente și egale în drepturi, angajate în edificarea unei vieți mai bune și mai drepte, la adăpost de orice amenințare ori agresiune, cultivînd nestingherite relații de conlucrare și colaborare, în litera și spiritul principiilor și normelor de etică și echitate internațională. Noua ordine politică internațională presupune abolirea completă și definitivă a vechii politici imperialiste de forță, amestec și dictat, instalarea completă și definitivă a noilor principii ale relațiilor interstatale, acceptarea completă și definitivă, de către toți și față de toți, a normelor democratice în practica internațională. Noua ordine internațională nu constituie un statu quo îmbunătățit și consolidat, ci alternativa la ordinea actuală.

Realizarea unei noi ordini politice internaționale presupune **instaurarea unei democrații internaționale autentice**, bazate pe dreptul fiecărui stat, mare sau mic, de a participa activ la viața internațională, la reglementarea tuturor marilor probleme care îl interesează. Relațiile internaționale au căpătat astăzi un caracter cu adevărat universal. Există în lumea noastră peste 140 de state. Marile probleme ale lumii — pacea și războiul, dezvoltarea, dezarmarea, securitatea colectivă, energia, mediul ambiant etc. — interesează deopotrivă toate țările. Iată rațiunile pentru care găsirea unor soluții viabile și trainice la problemele majore care confruntă omenirea reclamă participarea tuturor statelor interesate.

Adevărul acesta atît de simplu, atît de evident irită încă pe adepții tezei privilegiilor în viața internațională, ai „centrelor nervoase" de putere. Viața a infirmat valabilitatea tezei potrivit căreia un grup de state, un club de privilegiați ar putea oferi și asigura reglementări juste și de durată problemelor internaționale. Interesele fiecărei țări sînt cel mai bine cunoscute de însăși țara respectivă și cel mai bun apărător al acestor interese este poporul din țara respectivă. Iar reuniunile multilaterale mai recente, desfășurate în acest spirit, au dovedit cu prisosință că participarea tuturor părților interesate la explorarea și elaborarea soluțiilor este nu numai necesară și posibilă, ci și extrem de folositoare cauzei colaborării și înțelegerii internaționale.

Democratizarea vieții internaționale presupune, în primul rînd, democratizarea relațiilor internaționale, prin respectarea strictă a principiului egalității în drepturi, a participării egale a tuturor statelor la soluționarea problemelor lumii. Țările mari au un rol important de jucat pe arena mondială, determinat de puterea lor economică și militară, a căror incidență asupra vieții internaționale nimeni nu o ignoră. Realizarea unei noi ordini internaționale, democratizarea relațiilor interstatale — una din trăsăturile definitorii ale acestei ordini noi — impun, însă, ca acest rol să nu se constituie în criteriu abuziv și exclusivist, în factor de presiune și influențare. Menționăm că țara noastră a susținut cu fermitate că exercitarea de către țările mari a rolului lor important pe arena internațională nu exclude rolul crescînd, indispensabil al tuturor celorlalte țări. Dimpotrivă, sporirea rolului țărilor mici și mijlocii oferă garanția că rezolvarea problemelor va corespunde mai bine intereselor tuturor națiunilor, cauzei păcii și colaborării internaționale. De altfel, practica relațiilor țării noastre a dovedit în chip strălucit posibilitatea cultivării unor relații principiale, de egalitate în drepturi, de respect reciproc între o țară mică și țările mari ale lumii.

Lumea văzută de la București

Democratizarea vieții internaționale implică, în al doilea rînd, activizarea și revitalizarea organismelor internaționale, în primul rînd O.N.U., creșterea rolului și contribuției lor la așezarea treburilor internaționale pe bazele noi consacrate de Cartă, de dreptul internațional. Organizația Națiunilor Unite, cel mai larg și reprezentativ forum al statelor, poate juca un rol pe măsura atribuțiilor înscrise în Cartă, rațiunea sa de a fi constînd în misiunea de a promova în viața internațională principiile noi ale relațiilor internaționale. O.N.U. trebuie ea însăși să-și perfecționeze mecanismele, spre a oferi tuturor statelor membre posibilitatea de a lua parte la activitățile ei, la forurile ei de conducere.

Democratizarea vieții internaționale presupune, în al treilea rînd, introducerea în practica reuniunilor multilaterale a unor norme și metode noi, inspirate de noile principii ale relațiilor dintre state. Țara noastră a militat și militează pentru încetățenirea în desfășurarea întîlnirilor multilaterale a unor norme ca — participarea pe picior de egalitate a fiecărei țări ; dreptul suveran al fiecărei țări de a se reprezenta pe ea însăși, pozițiile și interesele sale ; exprimarea liberă, deschisă a punctelor de vedere ; necesitatea consultărilor active, a schimbului viu de păreri ; adoptarea de decizii prin consens ; asigurarea conducerii lucrărilor și a sediilor reuniunilor potrivit principiului rotației. Adoptarea unor asemenea norme și metode în toate reuniunile multilaterale ar asigura un climat de încredere și comprehensiune, ar permite o consultare adecvată și o considerare a tuturor pozițiilor, ar cointeresa în cel mai înalt grad toți participanții la căutarea și stabilirea soluțiilor optime, convenabile tuturor și, prin aceasta, apte de a fi respectate și aplicate în viață. Aceasta ar corespunde și unei stări de fapt a vremii noastre — voința politică a statelor de a lua parte efectiv la reglementarea marilor probleme ale actualității, de a ține cont de recomandările și rezoluțiile care-i respectă aspirațiile și interesele.

În al patrulea rînd, democratizarea vieții internaționale presupune, în viziunea noastră, o informare corectă și amplă a opiniei publice, a popoarelor, asupra obiectivelor și rezultatelor diferitelor activități diplomatice. Pornind de la premisa că opinia publică, masele populare au un rol hotărîtor în determinarea evoluției evenimentelor internaționale, țara noastră apreciază că gradul și modalitățile acestei participări depind în mare măsură de gradul și modalitățile de cunoaștere corespunzătoare a problemelor internaționale, de gradul și calitatea informării publice. Țara noastră consideră că opinia publică trebuie să joace un rol deosebit de activ, să preia sub controlul și observația ei exigentă desfășurarea unor reuniuni internaționale, cum ar fi dezbaterile asupra dezarmării, de pildă.

Realizarea noii ordini internaționale impune o luptă energică, constantă și fermă **pentru instaurarea unui nou concept de putere în viața internațională**, împotriva vechilor doctrine imperialiste de putere inspirate de „dreptul forței", de aroganța forței militare și economice. Epoca „războiului rece" este în mod ireversibil depășită, dar moștenirea ei politico-militară nu a fost încă lichidată complet. Pretențiile absurde și primejdioase ale unor cercuri imperialiste de a interveni oricum și oricînd acolo unde ele apreciază că interesele le-ar fi puse în cauză, împărțirea ilogică a rolurilor statelor în globale și periferice, desconsiderarea intereselor naționale autentice în numele unor rațiuni globale artificiale — conturează numai cîteva din doctrinele imperialiste de putere, reafirmate chiar în zilele noastre, inclusiv în discursuri oficiale.

Lupta pentru întronarea unui nou concept de putere — puterea izvorîtă din

NICOLAE CEAUȘESCU: „Militäm consecvent pentru colaborare, destindere și pace în lume, pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice în viața internațională, a unor relații întemeiate pe deplină egalitate în drepturi, respect al independenței și suveranității naționale, neamestec în treburile interne și avantaj reciproc, pe recunoașterea dreptului fiecărui popor de a se dezvolta de sine stătător, potrivit voinței și intereselor sale".

caracterul progresist și just al obiectivelor proclamate, din forța ideilor și a principiilor promovate, din exemplul de comportament național și internațional inspirat de normele și principiile dreptului internațional — această luptă trebuie să se desfășoare ferm, fără nici un echivoc. Capătă tot mai multă autoritate ideea că o mare politică nu presupune în mod obligatoriu dimensiuni de mare putere economică și militară, că o mare politică este determinată de calitatea și justețea obiectivelor propuse, de dimensiunile interesului pe care această politică îl generează pe plan internațional, de proporțiile adeziunii internaționale față de ideile și principiile formulate. Or, este un adevăr peremptoriu că vechea politică imperialistă de forță și dictat este tot mai mult repudiată de popoare, că terenul ei de manifestare se îngustează datorită acțiunii viguroase a țărilor socialiste, a tuturor forțelor democratice și progresiste în favoarea unei noi politici.

Procesul trebuie făcut ireversibil. Prin lupta împotriva folosirii forței și amenințării cu forța în relațiile internaționale. Prin curmarea situațiilor in care, în locul argumentelor, vorbesc armele. Prin denunțarea și combaterea mijloacelor militare de intervenție și dictat, mijloace încă folosite în epoca noastră, sub ochii noștri, mijloace ale căror daune și consecințe sînt incalculabile. Forța militară n-a rezolvat nici una din problemele deschise ale zilelor noastre și această constatare simplă, atestată istoric, merită reținută, fiindcă — așa cum opina un om de stat — cine nu învață din istorie riscă să o repete. Procesul trebuie făcut ireversibil prin lupta intolerantă față de ultimele redute ale colonialismului și împotriva practicilor neocolonialismului, sisteme — amîndouă — în contradicție flagrantă cu comandamentele politico-morale ale vremii noastre. Prin lupta pentru lichidarea celuilalt arsenal al „războiului rece", arsenalul militar. Povara înarmărilor a devenit insuportabilă, iar existența unui arsenal militar fără precedent în istorie constituie o permanentă sursă de primejdii pentru viața și civilizația omenirii. Și aici doctrinari ai imperialismului leagă logica la ochi, susținînd că baza destinderii ar fi groparul ei — înarmarea. Și aici problema trebuie pusă fără echivoc, în termeni simpli și pe înțelesul tuturor. Înarmarea a fost scutul „războiului rece", principalul lui suport și instrument politico-militar, mijloc de intimidare, presiune și confruntare, sursă capitală de insecuritate și încordare. Destinderea politică este de neconceput fără destindere militară, așa încît orice abordare serioasă și responsabilă a problemei destinderii trebuie să ia în considerare imperativul dezarmării, o dezarmare reală, înfăptuită gradual, desigur, dar transferată din sfera declarațiilor de intenții în planul actelor concrete. Politica înarmărilor s-a însoțit în perioada „războiului rece" de politica de bloc, cu toate avatarurile ei binecunoscute. Actuala ordine internațională nu s-a debarasat complet de tendințele abordării de la bloc la bloc a unor probleme internaționale. Și aici doctrinari ai imperialismului nu pregetă să afirme că problemele deschise nu ar putea fi soluționate decît prin concertare la nivel de bloc, deși toată lumea înțelege că în blocul respectiv unul vrea să fie „mai egal decît toți ceilalți parteneri la un loc", ceea ce, uneori, s-a și întîmplat ori era pe cale de a se întîmpla.

Cheia de boltă a noii ordini internaționale o constituie **întronarea completă și definitivă a unor relații noi între state, bazate pe principiile deplinei egalități în drepturi, pe respectul independenței și suveranității naționale, pe neamestec în treburile interne și avantaj reciproc, pe renunțarea la forță și la amenințarea cu folosirea forței, pe respectarea dreptului sacru al fiecărui popor de a-și alege de sine stătător calea dezvoltării economico-sociale și politice.**

Este adevărat că nici un om politic responsabil nu încearcă să nege valabilitatea și valoarea acestor principii, care constituie rodul exemplar al unei experiențe politice seculare, sinteza unor învățăminte severe, adeseori tragice, dovada că geniul creator al omului se poate manifesta și în politică. Valoarea incontestabilă a acestor principii nu o ignoră, repetăm, nici un om politic responsabil din lumea de astăzi. Nu lipsesc însă încercările de a le interpreta unilateral, de a diminua ori chiar sustrage din acest ansamblu unul sau altul din principii, de a le subordona altora, ori de a le restrînge sfera de aplicabilitate. Ceea ce este mai primejdios încă, persistă practica imperialistă de a recunoaște aceste principii în vorbe și a le nesocoti în fapt.

Este un merit excepțional al partidului nostru de a fi constituit din principiile noi ale relațiilor interstatale ansamblul coerent și organic, al politicii sale și, tot atît de important, de a le fi aplicat cu consecvență în toate situațiile, de a se fi inspirat din aceste nobile principii atît în teoria, cît și în practica relațiilor sale internaționale.

Intuind că definirea acestor principii, asamblarea lor într-un cod de conduită internațională constituie una din marile condiții ale ireversibilității destinderii, ale creării unui climat durabil de securitate și pace, partidul și statul nostru au adus o remarcabilă contribuție teoretică la elaborarea corectă a noilor principii. În al doilea rînd, au sesizat că ele beneficiază de forța irezistibilă a noului, că ele constituie condiția sine qua non a afirmării unui nou concept de putere, în virtutea căruia toate țările să aibă posibilitatea reală de a se afirma. Aceste principii constituie singura alternativă durabilă la vechea politică de forță și dictat, de „sfinte alianțe" peste capul popoarelor. Ele, aceste principii, sînt singurele apte să inspire orice sistem de securitate colectivă, orice reglementare trainică, de perspectivă, orice acțiune de colaborare, bi ori multilaterală, orice efort serios și responsabil pentru pace și securitate. Aplicarea lor riguroasă și strictă, de toți și față de toți, ar crea, într-adevăr, acel climat politic respirabil, ar exclude orice manifestare a forței, ar elimina orice posibilitate de presiune și amestec, ar crea acel sistem de relații în care fiecare țară ar fi la adăpost de orice act de dictat ori intervenție.

Inspirată din aceste principii, edificată pe aceste principii și consolidată prin aceste principii, noua ordine politică internațională permite fiecărui popor să se consacre celor mai nobile și drepte cauze, în primul rînd făuririi unei vieți mai bune și mai drepte pentru el, a unei lumi mai bune și mai drepte pentru el, pentru toți.

Realizarea unei noi ordini internaționale constituie, firește, un proces complex, nu lipsit de dificultăți. Nu subestimăm aceste dificultăți. Țara noastră abordează, însă, cu optimism perspectiva creării unei noi ordini politice internaționale. Elemente ale acestei ordini au apărut deja în viața internațională, ele se dezvoltă, se consolidează.

Există astăzi toate condițiile pentru lichidarea vechii politici, pentru instaurarea unor noi relații, întemeiate pe echitate și dreptate, menite să asigure dezvoltarea liberă, nestînjenită a fiecărei națiuni, să garanteze și stimuleze o largă și fructuoasă colaborare între state, ceea ce ar face ireversibil cursul spre destindere, cooperare și pace. Lumea de astăzi oferă o bază autentică, amplă și durabilă lumii de mîine, instaurării unei noi ordini politice internaționale. Prin forța lor crescîndă de determinare a proceselor politice înnoitoare, țările socialiste, partidele comuniste și muncitorești, socialiste, democratice, țările care au pășit pe calea dezvoltării independente, mișcările de eliberare națională, largul front al forțelor iubitoare de pace și progres, popoarele lumii reprezintă garanția social-politică și factorul dinamizator al procesului revoluționar de instaurare a unei noi ordini politice internaționale. Stă în puterea acestor forțe ale noului ca, în strînsă unitate, acționînd cu fermitate, să transforme aceste mari și adevărate posibilități într-o mare și durabilă realitate.

Noua ordine internațională ar fi, într-adevăr, la nivelul conștiinței, demnității și răspunderii lumii zilelor noastre.

Ion Cârje

Noile perspective ale relațiilor româno-liberiene

Luni, 30 septembrie, s-a încheiat vizita oficială de prietenie în țara noastră a președintelui Liberiei, William R. Tolbert jr., care, urmînd vizitei similare întreprinsă în Liberia de președintele Nicolae Ceaușescu și de tovarășa Elena Ceaușescu, la începutul acestui an, a contribuit într-o însemnată măsură la întărirea relațiilor existente între cele două țări și popoare, a dat un nou impuls înfăptuirii acordurilor bilaterale și a deschis noi căi în explorarea unor noi domenii de interes reciproc și cooperare.

Așa cum se subliniază în Comunicatul comun, vizita a fost reciproc avantajoasă ambelor țări. Președinții Nicolae Ceaușescu și William Tolbert jr. au convenit ca, în dorința de a asigura realizarea acordurilor semnate între România și Liberia, să se întreprindă de îndată măsuri necesare pentru punerea acestora în aplicare. Totodată, cei doi președinți și-au manifestat hotărîrea de a acționa de comun acord pentru dezvoltarea cooperării economice și industriale în domenii ca mineritul, metalurgia, industrializarea lemnului și prelucrarea cauciucului natural. A fost elaborat un plan concret de acțiune pentru aplicarea acordurilor în aceste domenii.

În timpul vizitei înaltului oaspete liberian, au fost semnate acorduri de cooperare tehnico-științifică și culturală. Cei doi președinți au convenit ca, în baza acestor acorduri, să se extindă colaborarea în domeniul pregătirii de cadre, îndeosebi în învățămîntul profesional și tehnic. De asemenea, ei au căzut de acord să se exploreze posibilitățile de a încheia un acord consular. Președintele Nicolae Ceaușescu, în calitatea sa de secretar general al Partidului Comunist Român, și președintele William R. Tolbert jr., în calitatea sa de conducător al Partidului „True Whig" din Liberia, au constatat cu deosebită apreciere dezvoltarea relațiilor dintre cele două partide și, în acest cadru, au exprimat dorința de a promova, în continuare, schimbul de vederi și de experiență între cele două partide.

În continuarea dialogului început la Monrovia, șefii de stat ai României și Liberiei au avut convorbiri asupra principalelor probleme internaționale de interes comun, constatînd similitudinea punctelor lor de vedere și exprimînd opinia că se afirmă cu tot mai multă putere voința popoarelor de a se dezvolta liber și independent, că toate statele iubitoare de pace trebuie să-și intensifice eforturile împotriva politicii reacționare, colonialiste și neocolonialiste, de dominație și asuprire. Ei au subliniat necesitatea ca relațiile dintre națiuni să se bazeze pe respectarea și punerea în practică a principiilor universal acceptate ale dreptului internațional: deplina egalitate în drepturi, respectarea strictă a independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne ale altor națiuni, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța, soluționarea diferendelor prin tratative.

Prin noile perspective deschise relațiilor bilaterale, prin valoarea principiilor de politică generală afirmate în Comunicatul comun, vizita președintelui William R. Tolbert jr. — continuare a dialogului la nivel înalt inaugurat prin vizita președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Liberia — a constituit o nouă contribuție la dezvoltarea colaborării prietenești, pe multiple planuri, între cele două țări și popoare, spre binele și folosul reciproc, al cauzei cooperării, progresului și păcii în lume.

Aspect de la ceremonia semnării de către președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și președintele Republicii Liberia, William R. Tolbert jr. a Comunicatului comun privind vizita șefului statului liberian în România

În exclusivitate pentru „Lumea"

Interviu cu WILLIAM R. TOLBERT JR.

președintele Republicii Liberia

— Vă rugăm, Excelență, să vă referiți la semnificația convorbirilor cu președintele Nicolae Ceaușescu.

— Convorbirile pe care le-am avut cu președintele Ceaușescu s-au referit la domenii de interes major ale relațiilor bilaterale, precum și la probleme privind pacea, progresul și securitatea acestei lumi, una singură pentru noi toți. Rezultatele acestor discuții au fost foarte bune și putem privi cu încredere perspectivele extinderii, în continuare, a cooperării, în efortul comun spre o viață mai bună pentru popoarele liberian și român.

— Care sînt perspectivele relațiilor bilaterale, după această a doua rundă de contacte la cel mai înalt nivel româno-liberiene ?

— Vizita făcută de președintele Ceaușescu în Liberia, în martie anul acesta, a deschis o nouă eră de cooperare între cele două țări ale noastre. Au fost semnate, atunci, Declarația Solemnă Comună și mai multe acorduri importante. Vizita mea în România poate fi privită ca un al doilea capitol al istoriei, scrisă acum, a relațiilor dintre România și Liberia, prin aplicarea Declarației comune și a acordurilor.

— Care sînt caracteristicile politicii de dezvoltare economică a Liberiei ?

— Am pornit pe o cale a bizuirii pe eforturile proprii, făcînd pentru noi înșine tot ceea ce putem face, iar nu așteptînd ca alții să rezolve dificultățile noastre. Guvernul meu crede că putem realiza acest lucru prin o redeșteptare a conștiinței naționale, precum și printr-o distribuire, de maximă echitate, a resurselor națiunii noastre.

— Cum ați formula, Excelență, principiile fundamentale ale politicii externe liberiene ?

— Politica externă a Liberiei se întemeiază pe neintervenția în afacerile interne ale altor țări, pe respectarea suveranității și drepturilor celorlalte țări, pe respectarea integrității lor teritoriale. Respectăm riguros Carta O.N.U. și Carta O.U.A. Dezvoltăm relații de prietenie și cooperare cu toate țările iubitoare de pace, umanitare, ale căror guverne, indiferent de orientarea politică, aderă la principii și convingeri similare. Ca africani, aparținem lumii a treia și facem parte dintre țările nealiniate.

Interviu realizat de Mihai Matei

„Toate problemele noastre le abordăm cu inima deschisă"

Norbert Segard

secretar de stat pentru comerț exterior, președinte al părții franceze în Comisia mixtă româno-franceză

Convorbirea cu dl Norbert Segard debutează cu abordarea problemelor puse în discuția lucrărilor celei de a VI-a sesiuni a Comisiei mixte guvernamentale româno-franceze de cooperare economică, științifică și tehnică. De la primele cuvinte, domnia-sa ține să sublinieze că nu se află pentru prima oară în România...

– Chiar dacă pentru prima oară vin în România ca membru al guvernului, am mai fost aici pe vremea cînd nu eram ministru, ci cadru universitar. Sînt inginer electronist și profesor. Am vizitat țara dumneavoastră împreună cu studenții mei, în urmă cu cinci ani. Cunosc, deci, foarte bine România pe plan universitar, cultural, dar mai ales uman. Un francez la București se simte în largul lui, ca la el acasă.

Astăzi, mă aflu aici ca membru al guvernului francez pentru două lucruri : în primul rînd, pentru a prezida delegația franceză în Comisia mixtă franco-română și, în al doilea rînd, pentru a avea cîteva contacte politice. Ca președinte francez al Comisiei mixte, consider că bilanțul realizărilor în domeniul cooperării dintre țările noastre este deosebit de pozitiv. Se traduce aceasta printr-un progres constant ascendent al relațiilor noastre economice, prin semnarea unor importante contracte. Cu prilejul vizitei, am semnat, de asemenea, o convenție franco-română destinată evitării dublului impozit, ce va permite o mai amplă dezvoltare a schimburilor noastre. Schimburile franco-române sînt în plină expansiune și constat cu plăcere diversificarea lor, echilibrarea lor în sensul creșterii exporturilor românești către Franța. Deci, din toate punctele de vedere, ne putem declara foarte satisfăcuți de lucrările acestei sesiuni și de rezultatele obținute.

– Vă referiți la începutul convorbirii la faptul că, în calitatea dv. de membru al guvernului francez, ați venit la București și ca om politic...

– Politic, am avut o întîlnire de peste o oră și jumătate – mai exact de 90 de minute – cu președintele Nicolae Ceaușescu. I-am transmis, în primul rînd, cele mai bune gînduri din partea președintelui Giscard d'Estaing care, după cum știți, m-a precedat la președinția delegației franceze în Comisia mixtă și care cunoaște foarte bine România. Am avut, de altfel, o întrevedere cu dl Giscard d'Estaing înainte de a pleca spre București. În cadrul celor 90 de minute ale întîlnirii mele cu președintele Ceaușescu, am făcut împreună un larg tur de orizont al tuturor problemelor economice, politice, culturale ce privesc Franța și România.

Dl Norbert Segard, vorbindu-ne apoi despre dezvoltarea favorabilă a tradiționalelor raporturi de prietenie și colaborare dintre țările și popoarele noastre, sublinia :

– Am constatat, în cadrul întrevederii pe care mi-a acordat-o președintele Nicolae Ceaușescu, faptul că, în toate problemele – economice, politice, culturale – nu există nici un fel de divergențe între România și Franța. Pe de altă parte, pe planul cooperării noastre economice, am putut constata, de asemenea, că există, de o parte și de alta, aceeași voință politică de a o continua în cadrul unui acord pe termen lung ce se va încheia, probabil, în cursul lunilor următoare. Am studiat împreună principiile acestui viitor acord de cooperare economică, am văzut care pot fi domeniile ce vor fi incluse, urmînd ca experții să se pună pe treabă. Vor mai trece cîteva luni pentru punerea lui la punct ; se știe doar că experții sînt uneori mai lenți decît oamenii politici.

Am fost deosebit de încîntat de faptul că am fost primit și că am putut să discut atît de deschis cu acest mare om de stat care este președintele Nicolae Ceaușescu.

– Care sînt principiile pe care le are în vedere Franța în realizarea comerțului său exterior ?

– Căutăm complementaritatea. Peste tot unde putem face servicii, și în măsura în care putem primi servicii, ne manifestăm interesul. Nu căutăm concurența de dragul concurenței, ci tocmai această complementaritate. Sînt lucruri pe care noi știm să le facem ; sînt lucruri pe care dv., de pildă, le aveți. Dorim deci ca, în cadrul unei reciprocități avantajoase, să luăm de la dv. ceea ce aveți și să vă dăm în schimb ceea ce noi știm să facem. Trebuie doar să ne întîlnim pentru a face schimburi. Tehnice, în primul rînd. Să creăm ansambluri industriale și să schimbăm apoi produse. A crea ansambluri industriale înseamnă, implicit, întîlnirea oamenilor de știință, universitarilor, inginerilor, tehnicienilor, dar și a ziariștilor, de pildă. Prin urmare, schimburile de produse și tehnici care să ducă la schimburi între oameni, adică un comerț mult mai generalizat decît cel economic, comercial.

În ceea ce privește Franța și România, comerțul nostru „cultural" mi se pare indispensabil. Cu atît mai mult cu cît țările noastre s-au întîlnit, s-au cunoscut înainte ca România să devină o națiune modernă. Nu știu dacă dacii – strămoșii dv. – s-au întîlnit cu galii – strămoșii noștri –, sînt însă sigur că în Evul Mediu ne întîlneam. Se pare, de altfel, că unii literați români și-l revendică pe Ronsard ca strămoș. Nu știu exact care-i adevărul și, la urma urmei, licența ține de dreptul internațional. În orice caz, trubadurii dv., cîntăreții povesteau, cîntau, iubeau Franța. Napoleon III v-a sprijinit în devenirea națiunii ; îi plăcea, de altfel, să spună că „românii sînt niște francezi stabiliți pe malurile Dunării". Armatele noastre n-au luptat niciodată una împotriva celeilalte, niciodată un soldat român n-a ucis un soldat francez, ori invers, nici chiar în anii dureroși ai celui de al doilea război mondial. Iar în zilele cele mai tulburi ale celei de a V-a Republici, în 1968, cînd evenimentele aproape îl forțau pe generalul de Gaulle să rămînă în Franța, el a venit în România pentru că fusese invitat de români.

El și președintele Ceaușescu au fost cei care au relansat, ca să spun așa, legăturile dintre popoarele, statele, națiunile noastre. Popoarele noastre s-au înțeles întotdeauna, națiunile noastre au stabilit legături, statele noastre, în ciuda orientării lor economice diferite, au în toate domeniile orientări aproape similare : o neclintită afirmare a independenței naționale, o voință clară de practicare a unei politici de schimburi bilaterale prin respectarea independenței celuilalt.

Toate problemele noastre, chiar dacă uneori le judecăm cu inteligența rațiunii, întotdeauna, însă, le abordăm cu inima deschisă.

Interviu realizat de Rodica Dumitrescu

„Guvernul român a depus toate eforturile pentru a ajuta Ciprul"

Lefkos Clerides

ministrul justiției al Republicii Cipru, reprezentant personal al președintelui interimar Glafkos Clerides

Sprijinul României față de cauza independenței, suveranității și integrității teritoriale ale Republicii Cipru este cunoscut și apreciat de poporul cipriot, este cunoscut și apreciat pe plan internațional. El derivă, în modul cel mai firesc, din principiile pe care este clădită întreaga noastră politică externă, din necesitatea de a se asigura tuturor statelor dreptul de a trăi libere, fără ingerințe în treburile lor interne, la adăpost de amenințarea cu forța sau de folosirea forței împotriva lor. Acest adevăr, locul important al principiilor promovate de România pe plan internațional au fost confirmate de convorbirea avută cu ministrul justiției al Republicii Cipru, Lefkos Clerides, **la solicitarea revistei „Lumea", de aprecierile și recunoștința exprimate de reprezentantul personal al președintelui interimar al statului cipriot față de România.**

— Domnule ministru, ați fost primit de președintele Nicolae Ceaușescu și ați discutat situația din Cipru în timpul șederii în România. Ce ne puteți spune, în urma convorbirilor, despre relațiile dintre cele două țări și popoare, despre preocuparea și contribuția României în vederea unei soluționări echitabile, pe cale politică, a problemei cipriote ?

— Sînt foarte onorat pentru faptul că, în timpul scurtei vizite pe care am făcut-o la București, am fost primit de marele dv. conducător, președintele Nicolae Ceaușescu, căruia, în cursul unei convorbiri foarte cordiale, i-am prezentat problemele cu care este confruntată, în prezent, țara mea. Am părăsit această convorbire cu un sentiment de mare satisfacție.

Am discutat, de asemenea, la Ministerul dv. de Externe, problemele Ciprului. Pot să vă asigur că vederile celor două țări ale noastre sînt aproape identice. Ambele țări sînt în favoarea unui stat independent și suveran al Ciprului și se opun oricărei soluții care ar putea să ducă la împărțirea insulei și să pună în pericol integritatea ei teritorială. În timpul vizitei la București, am avut contacte foarte fructuoase cu președintele sindicatelor, dl Dalea, care este și președinte al Comisiei de politică externă a M.A.N. Am folosit acest prilej pentru a prezenta problemele țării mele. De asemenea, am vizitat Ministerul Justiției, unde am avut convorbiri asupra acelorași chestiuni.

Relațiile dintre Cipru și România sînt la un nivel excelent. După convorbirile cu marele dv. conducător, președintele Nicolae Ceaușescu, și după convorbirile la Ministerul de Externe, sînt satisfăcut că, încă din primul moment, guvernul român a depus toate eforturile ce i-au stat în putință pentru a ajuta Ciprul. Aceste eforturi se referă la contacte pe plan diplomatic și la ajutorul acordat. Pot spune cu certitudine că poporul român și guvernul său au ajutat foarte mult țara mea. Vreau să subliniez nu doar sentimentele mele personale, ci și ale guvernului meu, că s-a făcut tot posibilul din partea guvernului român. Fără îndoială că e dorința celor două țări de a continua contactele începute cu vizita mea aici, pentru că e în interesul reciproc ca acestea să fie continuate. Vă asigur că vom păstra un strîns contact diplomatic și pe alte căi. Vor fi, de asemenea, continuate contactele în alte domenii, inclusiv în ce privește ajutorul din partea României, care, fără a fi fost cerut, ni s-a oferit în mod generos.

— Ce semnificație acordați, domnule ministru, înscrierii situației din Cipru pe agenda actualei sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. ?

— Problema cipriotă este una dintre cele mai importante probleme ale agendei actualei sesiuni a O.N.U. Întrucît nu există nici un indiciu că cei 40 000 de soldați turci ar urma să părăsească insula, guvernul meu a hotărît să se adreseze Adunării Generale. Problema Ciprului este un test pentru eficacitatea Organizației mondiale. Sîntem recunoscători guvernului român pentru că reprezentantul său la O.N.U. a propus un proiect de rezoluție care prevede că Organizația trebuie să găsească mijloace, căi și proceduri care să ducă la îndeplinirea rezoluțiilor adoptate anterior de Consiliul de Securitate. Acest proiect găsește în țara mea și în orice țară democratică un deplin acord.

— Considerați că actualele convorbiri între președintele interimar Glafkos Clerides și Rauf Denktaș ar putea să se extindă și asupra altor aspecte și să faciliteze reluarea negocierilor pentru o soluție globală ?

— Țara mea e întru totul de acord că problema cipriotă, ca și orice altă problemă, trebuie să fie soluționată pe calea negocierilor, nu a armelor. Deși primele întîlniri între președintele Clerides și Rauf Denktaș au fost consacrate unor prebleme umanitare, ei găsesc, de fiecare dată, un prilej pentru a aborda și substanța problemei. Credem că problema cipriotă trebuie să constituie preocuparea ciprioților înșiși, că o soluție poate fi găsită prin bunăvoință și moderație. La guvernul cipriot, un asemenea spirit există. Sîntem împotriva soluțiilor extreme. Vom acorda turcilor drepturile care li se cuvin, egală reprezentare ca cetățeni și autonomia, dar nu acceptăm o separare geografică a insulei, care ar duce la împărțirea ei și la anexarea unei părți la Turcia. Aceasta ar avea ca rezultat nefericit pătrunderea N.A.T.O. în Cipru. Politica externă a Ciprului a fost dintotdeauna nealinierea și vrem să păstrăm această politică. Vrem ca țara noastră să fie o punte de legătură între Est și Vest.

Poziția pe care guvernul nostru a adoptat-o prevede că noi nu vom negocia pînă la aplicarea rezoluțiilor Consiliului de Securitate. Dacă am începe să discutăm substanța problemei în timp ce 40 000 de soldați turci se află în Cipru, aceasta ar însemna să negociem sub forța armelor. Vrem să negociem după ce refugiații se întorc la căminele lor. Nu vrem ca problema Ciprului să fie nerezolvată, deoarece ea reprezintă un pericol la adresa securității și păcii internaționale.

Vom aborda negocierile, dacă acestea vor începe, cu seriozitate, realism și moderație. Dar vă asigur că nu vom accepta soluțiile extreme, cum ar fi împărțirea geografică și divizarea insulei. Nici un guvern responsabil nu va semna vreun acord care să ducă la împărțirea insulei, la distrugerea suveranității și integrității sale teritoriale. Există, de altfel, și un alt factor împotriva unei asemenea soluții. Aceasta ar însemna mișcarea forțată de populații, ceea ce este împotriva oricăror norme internaționale. Aceasta ar implica dezrădăcinarea familiilor, pierderi de proprietăți de către țăranii care și-au cultivat pămîntul de mulți ani. Nu vom accepta asemenea propuneri. Vrem, dimpotrivă, ca refugiații să revină la căminele lor. Sînt de acord că o federalizare administrativă este o soluție posibilă.

În încheierea convorbirii pe care am avut-o cu ministrul cipriot, acesta ne-a declarat :

— Sînt atît de mișcat de solidaritatea, prietenia și căldura pe care le-am găsit în România, încît mă gîndesc că, dacă am avea mulți prieteni ca dv., problemele noastre ar fi foarte simple. Din păcate, multe țări urmăresc interesul și nu dreptatea. Apreciez, însă, foarte mult opinia publică internațională, care ne este favorabilă. Atît timp cît există țări care cred în dreptate, și România este un exemplu strălucit în această privință, avem toate motivele să sperăm.

Interviu realizat de Ion Madoșa și Tudor Prelipceanu

NEW YORK

Probleme economice în dezbaterea O. N. U.

Corespondență de la Victor Martalogu

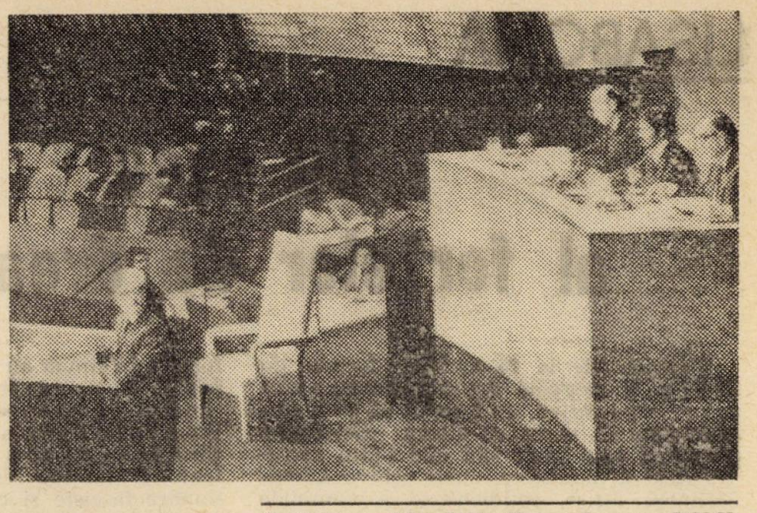

Sesiunea Adunării Generale a O.N.U. La tribună, Giovanni Leone, președintele Italiei

Actuala sesiune a Adunării Generale prezintă cîteva elemente distincte, specifice comparativ cu cea precedentă. Și aceasta, fără a vorbi despre numărul mare al punctelor de pe ordinea de zi (110). Din punct de vedere al naturii, al substanței lor, unele dintre problemele înscrise pot fi înregistrate la capitolul realizărilor calitative. Avem în vedere, între altele, înscrierea problemei palestiniene, interzicerea acțiunilor de influențare a mediului înconjurător și climatului în scopuri militare și de altă natură, incompatibile cu menținerea securității internaționale, bunăstării și sănătății umane etc. Avem, totodată, în vedere creșterea la 138 a numărului membrilor O.N.U. prin admiterea statelor Bangladesh, Grenada și Guineea-Bissau, unde aspectul cantitativ este doar formal ; semnificația actului e cu mult mai largă : Organizația se află, acum, la numai un pas de realizarea obiectivului său de universalitate. Acest lucru nu a rămas, de altfel, nemarcat de vorbitorii din prima săptămînă a dezbaterilor.

Continuînd această evaluare comparativă, observăm că, la fiecare sesiune, există una sau mai multe probleme abordate sau analizate mai pregnant, am zice chiar ridicate cu predilecție de vorbitori. Anul acesta, una din temele plasate pe primele locuri în lista punctelor oricărui vorbitor este aceea a instituirii unei noi ordini economice internaționale. Cu deosebită satisfacție sînt, pe de altă parte, menționate și aprobate elementele noi intervenite, în acest an, în procesul decolonizării în Africa, în urma schimbărilor din Portugalia.

Aflată sub forma importantei probleme a decalajelor economice dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare sau inserată în capitolul cu titlu generic de probleme economice sau în cel al cooperării economice, această chestiune — de o profundă și generală însemnătate —a instituirii unei noi ordini economice internaționale apare în toate discursurile rostite săptămîna trecută. Desigur, privită din unghiuri diferite.

Dar, în afara amănuntului — nu lipsit de semnificație — că nu am întîlnit măcar o singură luare de poziție în această chestiune care să se refere la aspecte strict singulare, ci, de fiecare dată, se vorbește de „problemele noastre, ale națiunilor, ale globului", sînt numeroase alte elemente care fac din problema pe care o discutăm una mondială.

Reținînd argumentele sau explicațiile furnizate de unii specialiști din diverse state cu privire la rădăcinile actualelor relații economice, mai mulți miniștri de externe au precizat explicit că, la baza lor, se află, în primul rînd, vechile raporturi dintre state.

Actualele probleme economice și monetare nu au fost generate de războiul din octombrie 1973 din Orientul Apropiat, nici de restricțiile aplicate la producția de petrol, nici de reașezarea prețurilor la acest produs sau la altele, ci ele sînt vechi și cronice — aprecia un vorbitor. Potrivit altei păreri, actuala insecuritate economică a fost provocată de risipirea falsei iluzii a dezvoltării industriale pe baza prețului scăzut al materiilor prime și sărăciei statelor producătoare ale acestor materii.

O caracteristică comună tuturor sugestiilor și propunerilor făcute pentru remedierea actualei stări de lucruri a fost caracterul mai radical al măsurilor înaintate. Toată lumea e de acord că problema trebuie atacată frontal. Jumătățile de măsură nu pot duce la rezultatele așteptate. Ajutoarele de urgență, de exemplu, nu sînt decît simple paliative, care nu pot substitui schimbările fundamentale ce se impun pentru a preveni deteriorarea situației economice. Se impune, așadar, reorganizarea, pe baze noi, a sistemului economic internațional, instituirea unuia care să nu mai asigure țărilor industriale prosperitate pe temeiul unor condiții de schimb inechitabile, ci să garanteze o distribuire mai justă a actualelor bunuri, care să ducă la o lume mai bună, lipsită de actualele dificultăți economice și sociale, cum sînt foametea, șomajul, sărăcia și tot felul de privațiuni, lipsa de resurse și de bunuri. „Marile cutremure economice — declara primul ministru al Republicii Bangladesh, Mujibur Rahman, — trebuie să genereze un semnal de urgență în legătură cu stabilirea unei ordini economice internaționale juste. Sesiunea specială a Adunării, de la începutul acestui an, a luat notă de gravele implicații ale actualei situații economice mondiale. Vă vorbesc din partea unei țări care se află în fruntea listei celor descrise ca fiind cel mai sever afectate de prezenta situație economică. Noua ordine economică trebuie să asigure nu numai suveranitatea fiecărui stat asupra resurselor sale naturale, dar trebuie, de asemenea, să stabilească un cadru de cooperare internațională bazată pe recunoașterea interesului comun al țărilor lumii într-un sistem economic just și stabil. Este momentul să afirmăm, în termeni neechivoci, că avem o responsabilitate internațională de a garanta ca fiecare, oriunde, să se bucure de drepturi economice, sociale și culturale, indispensabile pentru demnitatea și libera sa dezvoltare, conform cu garanțiile conținute în Declarația universală a drepturilor omului".

Inițiativele ce trebuie întreprinse, măsurile ce trebuie adoptate sînt de naturi diferite. Unele — se precizează — pot fi realizate la nivel național, altele numai prin cooperare internațională. Se pune, astfel, problema deplinei utilizări a resurselor naturale, a suveranității asupra acestor resurse, inclusiv a dreptului de naționalizare și de transfer al proprietății. Mai mulți reprezentanți ai unor țări în curs de dezvoltare au pledat pentru dezvoltarea cooperării economice și tehnice între aceste țări, au vorbit despre necesitatea unei acțiuni unite — inclusiv prin instituirea unor asociații de producători pe un anumit produs — pentru a se ajunge, astfel, la situația firească în care prețul mărfii este stabilit de vînzător și nu invers. A fost, de asemenea, subliniată necesitatea lărgirii orizontului, în privința schimburilor, cu absolut toate statele, indiferent de orientarea lor politică, cu condiția respectării principiilor neamestecului în treburile interne ale partenerului comercial și avantajului reciproc. Desigur, aici nu este suficientă voința unui singur stat. Trebuie îmbunătățite condițiile comerțului cu țările în curs de dezvoltare, să li se acorde un acces mai mare pe piețele țărilor dezvoltate, să se pună la punct un sistem monetar care să asigure transferul resurselor de care au nevoie țările în curs de dezvoltare.

Este nevoie, așadar — au subliniat numeroși vorbitori — de asumarea unor responsabilități colective, întrucît problemele au un caracter mondial. Nici un guvern și nici un popor nu ar putea face față de unul singur problemelor economice pe care le întîmpină comunitatea internațională și nimeni nu ar putea fi imun, dacă o politică îngustă și egoistă ar determina repercusiuni mai grave — remarca un ministru de externe. De altfel, criza energiei și criza sistemului relațiilor economice internaționale au confirmat, încă o dată, interdependența statelor, nici o zonă neputînd rămîne izolată în prosperitate sau în criză. Pe de altă parte, este nevoie de un mai mare spirit de înțelegere din partea statelor care se bucură de condiții mai bune, în special în privința relațiilor comerciale.

Reducerea cheltuielilor militare — care reprezintă peste 6 la sută din valoarea produsului național brut al tuturor statelor din lume — ar constitui o altă contribuție la realizarea obiectivelor propuse.

Multe din inițiativele și propunerile făcute privesc cadrul organizat al O.N.U., diversele sale organe. Astfel, s-a propus ca E.C.O.S.O.C. (Consiliul economic și social) să fie transformat în organism cu activitate permanentă, iar activitatea Adunării Generale în domeniul economic ar trebui îndreptată spre aplicarea cît mai rapidă și mai completă a declarației privind instituirea unei noi ordini economice internaționale și a programului de acțiune legat de aceasta, o bună bază pentru reglementarea noilor raporturi între state pe plan economic oferind-o Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor.

LISABONA

Un eșec al forțelor de dreapta

Divizate de la 25 aprilie, forțele de dreapta și extremă dreaptă, rămase o vreme în expectativă, au început să se regrupeze abia în urmă cu cîteva săptămîni. Reuniuni mai mult sau mai puțin secrete, afișe și manifeste, unele echivoce, majoritatea fățișe, cotidiene și săptămînale — iată numai cîteva forme de manifestare ale nostalgiei pentru regimul lui Salazar. Se aștepta numai pretextul. L-au găsit în discursul de la 10 septembrie al generalului Antonio de Spinola care, condamnînd extremismul, apela la sprijinul „majorității tăcute" a poporului portughez.

Partizanii vechiului regim au interpretat în mod denaturat acest apel ca un cuvînt de ordine. Cîteva zile mai tîrziu, pe zidurile Lisabonei aveau să apară sute de mii de afișe purtînd semnătura „majoritatea tăcută". Ele cereau convocarea unei manifestații, în speranța de a se reuși o demonstrație de forță, ca și marcarea unui punct decisiv în fața puternicei atracții de care se bucură în rîndurile maselor portugheze forțele de stînga. Se încerca „dacă nu o veritabilă lovitură de stat, cel puțin crearea confuziei în țară" (France Presse). Armele confiscate de la posesorii autoturismelor ce se îndreptau vineri și sîmbătă dimineața spre Lisabona pentru a participa la manifestația așa-zisei „majorități tăcute" vorbesc de la sine.

Un fel de „repetiție generală" a ceea ce ar fi urmat să aibă loc în „Plaça do Imperio" la 28 septembrie, ora 15, a avut loc cu două zile mai devreme, la corrida organizată în arenele „Campo pequeño" unde participa și generalul Spinola.

Atribuind de la început paternitatea afișelor elementelor provocatoare fasciste, forțele de stînga au declanșat o vastă campanie împotriva manifestației proiectate, ridicînd baricade pe străzile Lisabonei, în timp ce la Porto, al doilea mare oraș al țării, se desfășurau incidente tot mai violente. Denunțînd reînvierea „forțelor reacționare fasciste și colonialiste", Mișcarea democratică portugheză (M.D.P.), care grupează un larg evantai al forțelor de stînga, afirma, încă de la 21 septembrie, că „majoritatea tăcută nu este decît o minoritate tenebroasă, care dispune de mulți bani și este gata să folosească toate mijloacele pentru a-i combate pe democrați".

Sîmbătă dimineața, sub presiunea elementelor celor mai progresiste din cadrul Mișcării forțelor armate și în fața demonstrației organizațiilor de stînga, în frunte cu partidul comunist, situația se răstoarnă. Comunicatul Mișcării forțelor armate sublinia fără echivoc : „1) Cercurile cele mai reacționare, care nu înțeleg scopurile Mișcării de la 25 aprilie, încearcă să reînvie un trecut condamnat foarte clar de poporul portughez și de lumea întreagă; 2) aceste activități sînt activități de răzvrătire vizînd crearea unui climat de agitație, sabotajul economic și traficul de arme; 3) în vederea garantării înaintării spre noua societate democratică, definită de programul Mișcării forțelor armate, s-a procedat la arestarea mai multor zeci de persoane, în primele ore ale zilei de 23 septembrie ; 4) operațiunea despre care este vorba, înfăptuită de către forțele armate, evident, nu a fost anunțată în prealabil, ceea ce a provocat o anumită neliniște. Dar, Mișcarea forțelor armate, care este hotărîtă să-și îndeplinească programul, cere poporului să-și păstreze calmul și să fie vigilent, pentru a răspunde oricărei manevre a reacțiunii".

Cîteva ore mai tîrziu, manifestația prevăzută să aibă loc în „Plaça do Imperio" era interzisă.

În tot acest răstimp, președintele Spinola avea să fie partizanul desfășurării manifestației. Cînd, în sfîrșit, s-a hotărît să o anuleze, la mai puțin de două ore de la începerea ei, a precizat că o face numai din teama de o eventuală confruntare ce ar putea avea loc.

În cadrul dezbaterilor desfășurate aproape fără întrerupere la Palatul Belem (palatul prezidențial), „arbitrul" situației — cum se exprima un ziarist aflat la fața locului — a fost generalul Costa Gomes, șeful Statului Major al forțelor armate, care „se bucură de un mare prestigiu în rîndurile militarilor, ca și de simpatia forțelor de stînga". Se aștepta de la aceste dezbateri o eventuală schimbare în cadrul aparatului politic. Schimbarea s-a produs, luni, prin demisia generalului Spinola din funcția de președinte al Republicii și numirea, de către junta, în acest post, a generalului Francisco da Costa

Filmul evenimentelor 26-30 septembrie

26 septembrie. *La sfîrșitul corridei organizate la arenele „Campo pequeño" în beneficiul Ligii combatanților, la care a asistat generalul Spinola, se produc ciocniri violente între spectatori. Intervine poliția călare. Momentul este considerat drept o „repetiție generală" a ceea ce ar urma să se petreacă la 28 septembrie, orele 15, în Piața Imperiului, unde ar fi trebuit să aibă loc manifestația „majorității tăcute".*

27 septembrie. *Sindicatele căilor ferate și transporturilor își anunță refuzul de a pune la dispoziția manifestanților trenuri speciale sau autocare.*

— 18h—23h15' G.M.T. — reuniune extraordinară a Consiliului de Miniștri pentru studierea „conjuncturii politice actuale".

— Prin hotărîre guvernamentală, este interzisă apariția ziarelor în ziua de 28 septembrie.

28 septembrie

— 1h G.M.T. — Postul de radio național își încetează emisiunea.

— Se anunță, la sfîrșitul reuniunii ministeriale de patru ore, că generalul de Spinola și-a asumat depline puteri. Știrea nu este confirmată oficial.

— Toate intrările în capitală sînt controlate, începînd de vineri seara, de forțele armate și grupuri de civili.

— Imobilul radioteleviziunii portugheze și cel al „Radio Clube" sînt puse sub protecția armatei, ca urmare a amenințărilor din partea simpatizanților „majorității tăcute".

— Comunicat guvernamental avertizînd populația împotriva incidentelor ce ar putea să se producă cu prilejul manifestației din Piața „Do Imperio" și care prezintă „riscul de a provoca o vărsare de sînge și un climat de război civil". Este cerută înlăturarea imediată a baricadelor ce fuseseră ridicate pe drumurile spre Lisabona pentru a împiedica vehiculele transportînd manifestanți să ajungă în capitală.

— Reședința primului ministru, generalul Vasco Gonçalves, care se află în grădinile Palatului Sao Bento, este apărată de cîțiva pușcași marini și nu de garda republicană, așa cum se procedează de obicei. Accesul în sala presei de la Palatul Sao Bento, unde ziariștii așteaptă în mod obișnuit comunicatele la încheierea ședințelor guvernului, a fost interzis. Potrivit unui funcționar, primul ministru se află singur la reședința sa, ceea ce face pe unii să afirme că acesta s-ar afla sub supraveghere militară. Acest zvon se bazează și pe faptul că apărarea reședinței nu este un lucru obișnuit.

— 7h40' G.M.T. — „Emițătorul național" portughez difuzează un comunicat al Mișcării forțelor armate în care se declară că mișcarea este vigilentă și că își va continua acțiunea. Este anunțată arestarea cîtorva persoane, fără a se preciza despre cine este vorba.

— Primele baricade încep să fie înlăturate, toate intrările în capitală sînt păzite de civili și militari. Automobilele sînt minuțios cercetate, iar ocupanții mașinilor în care se găsesc arme sînt predați armatei.

— 9h. La Palatul Belem ar avea loc o ședință a Consiliului de Miniștri.

— Strasbourg. Ministrul de externe portughez, Mario Soares, care participă la o dezbatere în cadrul Adunării parlamentare a Consiliului Europei occidentale, declară ziariștilor: „La Lisabona a eșuat o lovitură de stat a extremei drepte. Forțele armate controlează pe deplin situația".

— Forțele armate au arestat zeci de

Generalul Costa Gomes, noul președinte al Portugaliei

←

→

Supraveghere militară pe străzile Lisabonei

Gomes, precum și prin anunțarea demiterii a trei membri ai juntei de salvare națională : generalii Manuel Diego Neto, Jaine Silverio Marques și Carlos Galvao de Melo.

În alocuțiunea de investitură rostită la Palatul Belem, noul președinte al Portugaliei, generalul Costa Gomes — aducînd un vibrant omagiu predecesorului său, generalul Antonio de Spinola, „marele meu prieten și camarad de arme , a cărui carte «Portugalia și viitorul» a fost o piatră unghiulară în trezirea conștiinței colective a unei națiuni care fusese deviată de la adevăratul său destin" — definea, totodată, principalele linii ale viitoarei sale atitudini : „Vom ști să interpretăm legile constituționale, în care programul Mișcării forțelor armate este esențial. Trebuie să creăm instituții politice în spiritul unei democrații pluraliste."

Ieșirea din criză se va traduce la nivelul guvernului provizoriu printr-o restrînsă remaniere care nu va afecta decît ministerele comunicărilor sociale și apărării — anunța, luni seara, în cadrul unei conferințe de presă, premierul Vasco Dos Santos Gonçalves. „Noi nu trăim în anarhie. Viața — arăta Vasco Gonçalves — continuă normal, fără stare de asediu, fără violențe". Totuși, sublinia el, moștenirea pe care ne-a lăsat-o regimul precedent pune o serie de probleme care nu vor putea fi rezolvate de la o zi la alta. Din punct de vedere economic — a subliniat premierul — se impune tuturor să muncească cît mai mult posibil și să evite revendicări nemăsurate. Politic — afirma premierul Gonçalves — Portugalia nu se află încă în faza instituționalizării democrației. „25 aprilie a adus, însă, o schimbare a spiritelor și, acolo unde spiritul nu s-a schimbat, trebuie să se încerce o operă de recuperare". Guvernul provizoriu — conchidea primul ministru — este hotărît să conducă țara la alegeri, la data fixată, iar regimul, „dotat cu o legalitate revoluționară care respectă persoana umană, merită încrederea". În ce privește decolonizarea, Vasco Gonçalves preciza că procesul angajat va fi continuat așa cum a fost el definit, iar, pe plan internațional, Portugalia își va deschide larg ferestrele „spre toate țările lumii", va respecta tratatele semnate și angajamentele luate.

În ce privește dreapta și extrema dreaptă, ele au suferit o serioasă înfrîngere, iar aceasta la numai cîteva luni de la alegerile din martie pentru Adunarea Constituantă. Mișcări politice ca Partidul progresului, Partidul liberal sau Partidul laburist democratic care i-au sprijinit, moral și material, pe organizatorii manifestației „majorității tăcute" au fost clar compromise în fața opiniei publice portugheze. „Ar fi, totuși, o eroare — arată Partidul Comunist Portughez — să se considere că această victorie înlătură complet și definitiv amenințarea din partea reacțiunii. Ea rămîne puternică și dispune de multe mijloace și de protecție. Dacă nu ne întărim victoria, reacțiunea ar putea trece, în scurt timp, la o nouă ofensivă". Cerînd „continuarea acțiunii de epurare, reorganizarea forțelor armate, interzicerea activității partidelor și a organizațiilor contrarevoluționare, dezmembrarea organizațiilor fasciste clandestine și pedepsirea responsabililor acestora", comuniștii portughezi reafirmă „necesitatea alianței mișcării populare cu Mișcarea forțelor armate".

„În aceste momente — arăta, într-un mesaj adresat națiunii, generalul Otelo Saraiva de Carvalho, comandant adjunct al Comandamentului operațional continental (COPCON) — liniștea și calmul constituie pentru populație singurul mijloc de a-și manifesta încrederea în acțiunea pe care Mișcarea forțelor armate este pe cale să o ducă la bun sfîrșit, astfel ca procesul democratizării în Portugalia să fie ireversibil. Nimeni nu poate nutri vreo îndoială că dușmanii libertății sînt conspiratori reacționari. Orice încercare de a ne face să deviem de la obiectivul nostru, care este și al Mișcării forțelor armate și al forțelor patriotice, va fi interpretată ca o manevră reacționară, chiar dacă este întreprinsă inconștient. Mișcarea forțelor armate este pe deplin conștientă că lipsa de informare poate crea un climat de incertitudine și neliniște, susceptibil a fi exploatat de agenți provocatori. Orice s-ar întîmpla, Mișcarea forțelor armate poate garanta țării că viitorul său nu va fi hotărît pe ascuns. Mișcarea forțelor armate reafirmă în fața țării voința sa de a îndeplini cu rigurozitate programul său de democratizare a țării".

Cea mai serioasă criză politică pe care a cunoscut-o Portugalia de la răsturnarea regimului fascist, la 25 aprilie, a demonstrat eșecul forțelor de dreapta și extremă dreaptă, dar, mai ales, forța, gradul de organizare și maturitate al maselor populare, al Mișcării forțelor armate, al tuturor forțelor democratice progresiste și patriotice.

Rodica Dumitrescu

---

persoane, acuzîndu-i pe adepții fostului regim fascist de a fi încercat să provoace tulburări în Portugalia. Un purtător de cuvînt al partidului socialist declară că, printre persoanele arestate se află înalte oficialități ale regimului Caetano, eliberate recent din închisoare. Purtătorul de cuvînt precizează că forțele armate controlează pe deplin situația.

— Președintele Spinola anulează demonstrația „majorității tăcute".

— Aproximativ 1 000 de membri ai partidului comunist se reunesc în fața Palatului Belem, scandînd : „Poporul va învinge" și „Moarte reacțiunii".

— 19h40' G.M.T. — Postul „Radio Clube Portugues" își reia emisiunile. Observatorii văd, în acest fapt, un semn de normalizare a situației. „Radio Clube" salută „victoria repurtată de Mișcarea forțelor armate, forțele progresiste și populația țării împotriva reacțiunii care a încercat, o dată în plus, să înlănțuiască poporul portughez". Este transmis imnul mișcării de la 25 aprilie, „Grandola Vila Morena".

29 septembrie

— Posturile de radio dau citire numeroaselor comunicate ale partidelor politice și sindicatelor referitoare la evenimentele petrecute și la victoria forțelor democratice și a Mișcării forțelor armate.

— La Palatul Belem se reunește Consiliul de Stat, compus din șapte membri ai juntei, șapte reprezentanți ai forțelor armate și șapte personalități desemnate de președintele republicii.

— 12h30'. Comunicat al Mișcării forțelor armate prin care se cere civililor să respecte ordinele date de militari, menționîndu-se, totodată, sprijinul acordat de civili Mișcării forțelor armate.

— 14h. Singurul dușman al democrației și Mișcării forțelor armate este reacțiunea — se spune într-un nou comunicat dat publicității de președintele republicii și Mișcarea forțelor armate.

— Comunicatul reuniunii la care au participat președintele Spinola, generalul Costa Gomes, șeful Statului Major al forțelor armate, și Comisia de coordonare a Mișcării forțelor armate subliniază că „măsuri concrete au fost hotărîte pentru a întări și garanta continuarea democratizării țării în spiritul programului Mișcării forțelor armate".

— Primul ministru portughez, generalul Vasco Gonçalves, a anunțat, într-un discurs radiodifuzat, că, pentru a se „sărbători victoria cucerită asupra reacțiunii, duminica viitoare va fi o zi de lucru pe plan național". Generalul Gonçalves a adăugat că evenimentele prin care a trecut Portugalia în ultimele zile au dus la o „întărire a unității poporului, a Mișcării forțelor armate și a forțelor democratice". Premierul a făcut apel la popor să evite cu orice preț izbucnirea unui război civil în Portugalia.

30 septembrie

— 10h, ora locală. Generalul Antonio de Spinola anunță că renunță la însărcinarea de președinte provizoriu al Republicii Portugalia.

— După anunțarea demisiei generalului Spinola, Consiliul de Stat se întrunește la Palatul Belem.

— Generalul Costa Gomes este numit președintele Portugaliei de către junta salvării naționale.

— Președintele Costa Gomes îl confirmă pe Vasco Dos Santos Gonçalves în funcția de prim-ministru al guvernului provizoriu.

— 19h. Cîteva zeci de mii de persoane s-au grupat în jurul Palatului Sao Bento, sediul președinției Consiliului de Miniștri, pentru a se îndrepta spre Palatul Belem, unde avea loc ceremonia de investitură a președintelui Francisco da Costa Gomes. Manifestația a fost organizată la apelul partidelor socialist și comunist care au cerut populației să-și exprime sprijinul pentru Mișcarea forțelor armate, primul ministru și noul președinte al Portugaliei.

Extinderea și adîncirea continuă a relațiilor româno-chineze

Romulus Ioan Budura

Salutînd proclamarea Republicii Populare Chineze, guvernul României își anunța, la 3 octombrie 1949, hotărîrea de a stabili relații diplomatice între cele două țări. În telegrama adresată ministrului afacerilor externe al guvernului popular central chinez se exprima, totodată, convingerea că aceste legături vor contribui la întărirea păcii și socialismului, la lupta împotriva imperialismului, pentru pace, independență națională, democrație.

Actul stabilirii relațiilor diplomatice între cele două republici populare ridica pe o treaptă superioară legăturile de prietenie și solidaritate dintre poporul român și poporul chinez. Deja, în a doua jumătate a secolului trecut, aceste legături se manifestaseră cu vigoare pe linia sprijinului reciproc în lupta de eliberare națională și socială. **Poporul român** — se afirma în publicația socialistă „Lumea nouă", din 9 aprilie 1897 — **care, în cursul vremii a avut de suferit atîta de pe urma asupririi dinafară și dinăuntru, nu poate să nu resimtă profundă simpatie pentru un popor care luptă cu arma în mînă pentru a-și hotărî viața așa cum dorește.** Recunoscînd independența și suveranitatea de stat a României, oficialitățile chineze adresau, în 1880, felicitări și urări de **„prosperitate și bunăstare a țării și a poporului român".** Presa socialistă din România a adus calde elogii revoluției chineze din 1911, care a instaurat republica în China. Comuniști, socialiști, democrați români au pledat cu căldură pentru cauza dreaptă a poporului chinez angajat în lupta împotriva puterilor imperialiste și forțelor feudale, au salutat cu bucurie instituirea „puterii roșii" în bazele revoluționare, sub conducerea Partidului Comunist Chinez ; cercuri largi progresiste din România au condamnat cu tărie agresiunea militarismului japonez în China și, prin mitinguri, demonstrații, colecte de medicamente și prezența unor medici români alături de trupele chineze, și-au manifestat totala solidaritate cu lupta eroică a națiunii chineze ; poporul român a urmărit cu vie însuflețire ofensiva victorioasă a Armatei chineze populare de eliberare și a împărtășit cu bucurie entuziasmul poporului chinez, prilejuit de triumful revoluției populare. Marea răscoală a țăranilor români din 1907 și-a găsit ecoul și în presa chineză a vremii, acțiunea răsculaților fiind motivată cu simpatie ; revoluționarii chinezi și-au manifestat solidaritatea cu muncitorii ceferiști și petroliști, care, în 1933, s-au ridicat la lupta împotriva exploatării și asupririi, împotriva ascensiunii fascismului ; insurecția armată antifascistă din august 1944 și intrarea României în războiul antihitlerist au fost apreciate în China drept un eveniment de seamă, ce a favorizat considerabil operațiile forțelor aliate împotriva Germaniei hitleriste.

Încununînd cu succes lupta revoluționară, plină de eroism și sacrificii, dusă timp îndelungat de masele populare din China împotriva imperialismului și reacțiunii interne, pentru eliberare națională și socială, proclamarea, la 1 octombrie 1949, a Republicii Populare Chineze a marcat un moment de răscruce în destinele poporului chinez, a deschis o eră nouă în multimilenara istorie a Chinei. Victoria revoluției populare și făurirea primului stat socialist chinez se înscriu, pe drumul deschis de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, ca un eveniment care a zdruncinat din temelii pozițiile imperialismului în întreaga lume și a adus o contribuție de seamă la schimbarea radicală a raportului de forțe în favoarea socialismului și comunismului, la întărirea întregului front antiimperialist. **„O însemnătate internațională istorică** — se arată în Programul Partidului Comunist Român — **a avut victoria revoluției socialiste în China. Progresele Republicii Populare Chineze în economie și știință, în construirea noii societăți, obținute sub conducerea Partidului Comunist Chinez, rolul ei activ pe arena mondială aduc o mare contribuție la accentuarea superiorității forțelor socialismului în lume".**

În octombrie 1949, două popoare, stăpîne pe soarta țărilor lor — poporul român și poporul chinez — stabileau, prin guvernele lor, relații diplomatice în deplină egalitate în drepturi, hotărîte să se sprijine în transformarea revoluționară a societății, în construirea socialismului, în lupta împotriva imperialismului, pentru pace.

Un rol hotărîtor în consolidarea relațiilor de colaborare frățească au avut contactele între conducerile de partid și de stat ale celor două țări. Vizitele conducătorilor români în China, ca și vizitele conducătorilor chinezi în România au reprezentat acte bogate în semnificații și consecințe. Ele au constituit tot atîtea dovezi ale solidarității româno-chineze, manifestări ale interesului reciproc pentru opera de construire a socialismului în cele două țări ; convorbirile prilejuite de aceste vizite au permis un larg schimb de informații, opinii și experiență, evidențiindu-se identitatea și similitudinea punctelor de vedere ; ele au condus la reafirmarea hotărîrii părților de a acționa în vederea dezvoltării multilaterale a relațiilor de prietenie și colaborare româno-chineze.

O pagină de referință istorică în cronica relațiilor româno-chineze a înscris vizita delegației de partid și guvernamentale conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Republica Populară Chineză. Întîlnirea cordială a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu tovarășul Mao Tzedun, cu alți conducători de partid și de stat ai Republicii Populare Chineze, convorbirile purtate cu acest prilej, precum și discuțiile conducătorilor de partid și de stat români cu tovarășul Ciu En-lai, cu alți conducători de partid și de stat chinezi au reliefat dezvoltarea continuă a relațiilor de prietenie și colaborare dintre partidele și țările noastre. Extinderea și adîncirea relațiilor de prietenie și colaborare româno-chineze își găsesc premisele în faptul că acestea au fost așezate — după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — **„pe temelia de neclintit a principiilor marxism-leninismului și internaționalismului socialist, a respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi și întrajutorării tovărășești".**

Odată cu stabilirea relațiilor diplomatice între cele două țări socialiste, Partidul Comunist Român, guvernul României și poporul român, pe de o parte, și Partidul Comunist Chinez, guvernul chinez și poporul chinez, pe de altă parte, au înțeles să-și acorde reciproc sprijin material, politic și moral în înfăptuirea idealurilor comune.

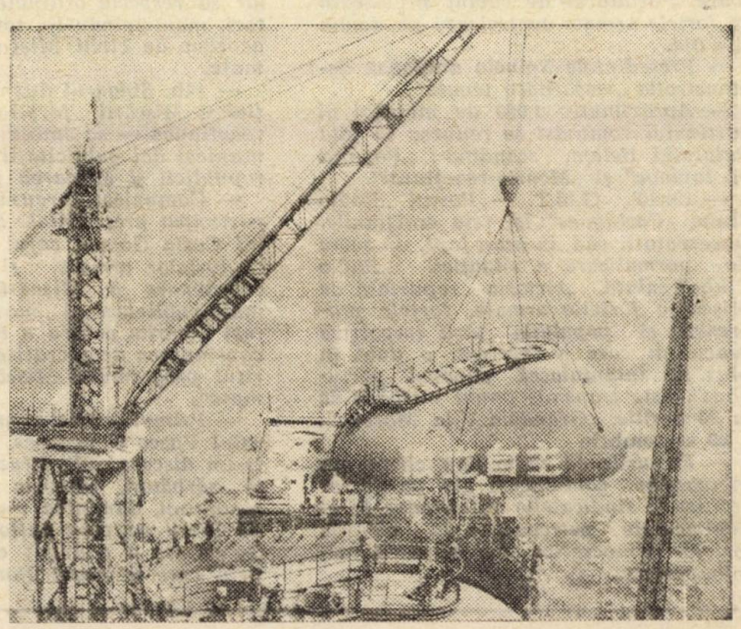

Vedere de ansamblu a modernei Uzine siderurgice nr. 2 din Penhsi

România a militat consecvent pentru recunoașterea drepturilor legitime ale Republicii Populare Chineze în Organizația Națiunilor Unite și în alte organisme internaționale, a pledat pentru cauza eliberării Taivanului, parte inalienabilă a Republicii Populare Chineze.

În împrejurările dificile, pricinuite de inundațiile ce s-au abătut asupra României în primăvara anului 1970, China a dat expresie spiritului de solidaritate, acordînd Republicii Socialiste România un generos ajutor material.

De-a lungul anilor, numeroase delegații de partid, de stat, obștești, militare ș.a. s-au deplasat în China și, respectiv, în România, procedînd la un larg și competent schimb de informații și experiență, ceea ce a favorizat cunoașterea reciprocă, întărirea prieteniei și promovarea colaborării româno-chineze.

Schimburile româno-chineze fac obiectul a numeroase înțelegeri, între care acorduri de schimburi de mărfuri și plăți, contracte comerciale de lungă durată, acordul cu privire la acordarea de către Republica Populară Chineză a unui credit, pe termen lung, fără dobîndă, acordul cu privire la deconturile comerciale curente și la plăți necomerciale, acordul cu privire la colaborarea tehnico-științifică, acordul de colaborare culturală, convenția de colaborare între academiile de științe, acordul de colaborare între instituțiile de radio-televiziune, contractele între întreprinderile de difuzare a filmelor etc.

Potrivit acordurilor, schimburile comerciale au înregistrat o creștere însemnată, valoarea acestora atingînd 1315,6 milioane lei valută, în anul 1973 ; nomenclatorul mărfurilor s-a extins continuu, pe lista exporturilor României figurînd produse petroliere, utilaj și instalații de foraj, utilaj energetic, produse chimice, linii de ciment, tractoare, vagoane, camioane, turbosuflante, cargouri maritime, mașini-unelte etc., iar pe lista exporturilor Chinei figurînd produse ale industriei miniere, produse agroalimentare, textile, laminate, produse chimice, mașini-unelte, feroaliaje, instalații complete etc.

În ceea ce privește colaborarea tehnico-științifică, se constată, concomitent cu sporirea temelor, o preocupare pronunțată pentru transmitere reciprocă de documentații și instruirea de specialiști în domeniile industriei constructoare de mașini, industriei chimice, industriei petroliere, industriei petrochimice, metalurgiei, industriei ușoare și alimentare, agriculturii.

Schimburile culturale, ale căror beneficiari direcți sînt publicul larg, au cuprins turnee ale unor renumite formații artistice, recitaluri ale artiștilor de frunte ai celor două țări, expoziții de artă și fotografice, traduceri și editări de lucrări științifice și beletristice, gale de filme, cicluri de conferințe științifice etc. ; la București, funcționează o catedră de limba chineză, iar la Pekin — o catedră de limba română ; studenți bursieri români și chinezi au absolvit institute de învățămînt superior din China, respectiv România ; echipe sportive române și chineze s-au întrecut pe terenuri din China, respectiv România.

Convingerea că progresul celor două țări pe calea construcției socialiste va dezvălui noi posibilități de dezvoltare a colaborării multilaterale româno-chineze este pe deplin întemeiată. Această perspectivă, reafirmată cu prilejul convorbirilor tovarășului Nicolae Ceaușescu și a celorlalți conducători români cu delegația de partid și guvernamentală chineză, condusă de tovarășul Li Sien-nien, care a participat la festivitățile prilejuite de a 30-a aniversare a eliberării României de sub dominația fascistă, corespunde intereselor celor două popoare, cauzei socialismului și păcii în lume.

ATENA

Cu fața spre alegeri

Corespondență de la Ion Badea

Mai întîi, purtătorul de cuvînt guvernamental, Panayotis Lambrias, și, apoi, ministrul de externe interimar, Averoff Tositsa, au confirmat că, în prima jumătate a lunii noiembrie, electoratul din Grecia va fi chemat în fața urnelor. Data exactă — 3 sau 10 noiembrie — va fi anunțată de premierul Constantin Caramanlis, dar, în contextul general al intențiilor guvernamentale, făcute publice, precizările existente au fost suficiente pentru declanșarea de facto a campaniei electorale. O campanie care, după toate indiciile, nu este lipsită de controversele specifice, dar care se desfășoară, totuși, în condiții speciale, rezultate, în primul rînd, din urmările celor șapte ani și jumătate de dictatură militară, de la a cărei schimbare nu au trecut decît nouă săptămîni.

În acest scurt interval, guvernul „salvării naționale" — pentru a cărui formare și reușită și-au exprimat sprijinul majoritatea tendințelor politice — a urmat metodic, în planul situației interne, o linie al cărei scop declarat a fost pregătirea premiselor pentru restabilirea autorității parlamentare, imediat ce faza acută a crizei cipriote va fi depășită. Deși, chiar oficial se recunoaște că mai sînt încă măsuri majore de adoptat pînă a se putea proclama momentul bilanțului, la Atena se consideră, totuși, că, în ciuda rezervelor și reproșurilor ce se formulează, balanța activităților guvernamentale este incontestabil pozitivă. Un pas important și curajos, care ilustrează realism politic și care va avea consecințe hotărîtoare în opera națională asumată, de asanare a atmosferei politice de resturile juntiste și restabilire a unui climat politic normal și de democrație, îl constituie, desigur, legalizarea Partidului Comunist din Grecia, după aproape 30 de ani de interdicție.

Actului semnificativ al reintrării P.C.G. pe scena politică legală i-au urmat evoluții importante în direcția realizării unității de acțiune a tuturor forțelor de stînga, democratice și progresiste din Grecia.

S-au putut, astfel, observa progrese pe linia colaborării între cele două partide comuniste : Partidul Comunist din Grecia, condus de Harilaos Florakis, și P.C.G. (interior), condus de Haralambos Dracopoulos. Se subliniază, în acest sens, importanța hotărîrii P.C.G. de a încheia un acord de colaborare cu E.D.A. (Uniunea democratică de stînga). În urma discuțiilor purtate între E.D.A. și Partidul Comunist din Grecia, un comunicat comun anunța acordul la care ajunseseră delegațiile celor două partide, prin care acestea au decis să-și coordoneze activitatea pentru democratizarea vieții naționale și pregătirea alegerilor (publicăm alăturat textul integral).

La rîndul său, P.C.G. (interior) a precizat, prin intermediul Biroului său de presă, că participă la E.D.A. și la eforturile de reconstituire a acestei mari organizații politice, democratice și populare, sprijinind eforturile pentru realizarea unității de acțiune a tuturor forțelor stîngii. Biroul C.C. al P.C.G. (interior), care participă oficial la E.D.A., a salutat acordul E.D.A.—P.C.G. drept „rod al voinței de unitate a maselor și un pas spre activitatea comună a forțelor de stînga în viața politică a Greciei".

Restabilirea dreptului de asociere și de activitate politică pentru toate partidele, reinstaurarea regimului constituțional, votat în 1952, începutul normalizării vieții și legislației sindicale, adăugate amnistiei politice generale, repunerii, prin lege, a conducerilor armatei și corpurilor de siguranță în subordinea puterii politice și inițierii epurării aparatului de stat și corpului didactic de elementele instalate de regimul militar sînt, de asemenea, acte cu rezonanță, care exprimă tendința dominantă actuală a vieții politice grecești. Observatorii de la Atena, care au fost martorii fenomenelor de stagnare și incertitudine permanente în ultimii ani, relevă, totodată, ca trăsături specifice, tempo-ul susținut, intensitatea și multitudinea manifestărilor politice care s-au succedat de la sucombarea juntei și formarea cabinetului Caramanlis. Reconstituirii partidelor tradiționale — Uniunea democratică de

Acord E. D. A.—P. C. G.
— text integral —

„O delegație a E.D.A., în frunte cu președintele E.D.A., Ilias Iliou, și o delegație a P.C.G., condusă de primul secretar al C.C., Harilaos Florakis, au ajuns la următorul acord :

— E.D.A. și P.C.G. hotărăsc să-și coordoneze activitatea pentru democratizarea vieții noastre naționale, pentru ca Grecia să pornească pe calea adevăratei democrații și pentru a desfășura o luptă serioasă la viitoarele alegeri ;

— obiectivul principal este unirea eforturilor tuturor forțelor și tendințelor stîngii, al tuturor oamenilor progresiști care năzuiesc spre instaurarea unui regim democratic adevărat, pentru ca oamenii muncii să dezvolte cu succes lupta lor pentru independența națională și eliberarea Greciei din lanțurile monopolurilor și dependenței imperialiste ;

— E.D.A. și P.C.G. adresează un mesaj de unitate către toți cei de stînga de la orașe și sate și îi cheamă să acționeze pentru a promova cu succes cauza poporului și democrației".

ILIAS ILIOU
HARILAOS FLORAKIS

O declarație a P. C. G. (interior)

Biroul de presă al P.C.G. (interior) anunță că, după depunerea de către Ilias Iliou a declarației prevăzute de legea privind partidele, P.C.G. (interior) repetă că participă la E.D.A. și la eforturile de reconstituire a acestei mari organizații politice, democratice și populare.

P.C.G. din interior, păstrîndu-și deplina autonomie organizatorică și inițiativa sa politică, sprijină eforturile lui Ilias Iliou pentru realizarea unității de acțiune a tuturor forțelor stîngii.

stînga — E.D.A. și Uniunea de Centru, care au jucat un rol major în viața publică a Greciei dinaintea loviturii de stat de la 21 aprilie 1967 —, i-au urmat înființarea unor formațiuni politice noi, îndeosebi în rîndurile forțelor care s-au afirmat în rezistența împotriva regimului dictatorial, cum sînt „Noua democrație", „Mișcarea socialistă panelenă — P.A.S.O.K.", „Apărarea democratică", „Noua stîngă", „Mișcarea noilor forțe politice — K.N.P.D." etc. Într-o abordare proprie a momentului politic actual și a problemelor evoluțiilor viitoare, toate aceste formațiuni și-au făcut cunoscute principiile programatice, din care se desprind, ca elemente comune, decizia de a milita pentru instaurarea unui regim parlamentar cu adevărat democratic, de a se promova cu fermitate măsuri pentru bararea oricărei tentative de revenire a forțelor reacționare, pentru afirmarea consecventă a intereselor naționale fundamentale ale Greciei. O evoluție evidentă în tonul și modul de participare se observă în paginile ziarelor, îndeosebi în cotidienele reapărute după formarea guvernului Caramanlis — „Avghi", „Rizospastis", „Nea Elada", „Kathimerini" etc. — care se fac ecoul și promotorii acestor principii, contribuind intens la dezbaterea și formularea soluțiilor pentru marile probleme ce confruntă țara și care formează, de fapt, obiectul campaniei electorale încă neoficiale, dar în plină desfășurare.

Prima dintre aceste probleme este data ținerii alegerilor. Factorii guvernamentali au îmbrățișat teza urgentării scrutinului, argumentînd că toate condițiile au fost create și că sarcinile actualului cabinet sînt și nu pot fi decît limitate la aplanarea conflictului cipriot și pregătirea țării pentru viața parlamentară. Numai un guvern ieșit din alegeri — susțin declarațiile oficiale — va avea dreptul elaborării unui program de dezvoltare pe termen lung, imperios necesar, și va putea reprezenta și apăra competent interesele naționale pe plan extern.

Formațiunile politice din afara guvernului susțin, dimpotrivă, că nu au fost create încă premisele exprimării libere a voinței populare, pentru că, în toate sectoarele aparatului de stat, îndeosebi în provincie, continuă să fie menținute elementele instalate de juntă. În plus, declanșarea campaniei electorale în condițiile actuale ar risca să impieteze asupra tendințelor de unitate națională manifestate de toate partidele prin sprijinul declarat pentru guvernul Caramanlis, incitînd, în schimb, tendințele de revenire ale reacțiunii.

Discuții aprinse au loc, de asemenea, în legătură cu sistemul electoral proporțional întărit, adoptat de guvern, care — după cum se știe — exclude, de la a doua fază a împărțirii mandatelor, partidele și coalițiile care n-au întrunit un procentaj cuprins între 17 și 30 la sută din totalul sufragiilor valid exprimate. Guvernul motivează că acest sistem permite atît participarea la alegeri a tuturor formațiunilor politice, cît și constituirea, după aceea, a majorității parlamentare necesare unui cabinet stabil, în timp ce grupările din afara guvernului consideră sistemul nedrept, pentru că dezavantajează partidele mici.

Dar, tema principală a dezbaterilor electorale din Grecia rămîne epurarea tuturor sectoarelor aparatului de stat de elementele juntiste. Toate partidele din afara guvernului cer ca acest proces să fie desăvîrșit înaintea ținerii alegerilor și să cuprindă : destituirea tuturor funcționarilor numiți de regimul militar, judecarea și pedepsirea exemplară a principalilor responsabili pentru dictatura militară și lovitura de stat din Cipru, abrogarea tuturor legilor excepționale, antidemocratice și discriminatorii, adoptate în timpul sau înaintea regimului militar, restabilirea tuturor persoanelor destituite și persecutate de juntă și înaintea acesteia pe baza legislației excepționale. Guvernul Constantin Caramanlis a inițiat deja măsuri, încă parțiale, în aceste direcții. Problema care se ridică însă, în principal, este de a se merge în profunzime, pînă la capăt, și de a fi restabiliți în drepturile lor toți cei care au suferit prigoana dictaturii militare, indiferent cărei tendințe politice aparțin. Îndeosebi, se reproșează primului ministru că nu-și precizează public intențiile cu privire la judecarea și condamnarea principalilor responsabili ai juntei.

Evoluții importante se așteaptă să intervină în cursul acestei săptămîni, după revenirea de la New York, unde participă la sesiunea Adunării Generale a O.N.U., a vicepremierului și ministrului de externe, Gheorghios Mavros. Date din surse oficiale, apărute în presa ateniană, semnalează, astfel, că, după revenirea lui Gheorghios Mavros, vor fi hotărîte și anunțate data oficială a alegerilor și ridicarea legii militare. De asemenea, se va proceda la o remaniere guvernamentală. Miniștrii care doresc să participe la viitoarea viață politică, prin revendicarea unui mandat de deputat, vor părăsi cabinetul, pentru a se forma un altul, de serviciu, condus tot de Constantin Caramanlis. Se prevede că actualul prim-ministru și vicepremierul Gheorghios Mavros să fie incluși pe lista celor 12 deputați care vor fi desemnați pe întreaga țară și nu într-o circumscripție electorală.

BEIRUT

După demisia guvernului

Corespondență de la Crăciun Ionescu

La jumătatea săptămînii trecute, după o guvernare neîntreruptă de 443 zile, cabinetul libanez prezidat de Takieddine Solh și-a prezentat oficial demisia, deschizînd, astfel, calea unei crize ministeriale pe care observatorii de la Beirut sînt înclinați s-o considere dificilă și de durată.

Cadrul în care s-a desfășurat actul de demisie l-a constituit istoricul palat de la Beiteddin, construit de emirul Bechir cel Mare, la începutul secolului trecut, o aripă a acestuia servind, în mod tradițional, drept reședință de vară pentru președintele republicii. Aici, în salonul de lucru, cu ornamentații în stil clasic arab, a avut loc, la 25 septembrie, ședința Consiliului de Miniștri, prezidată de șeful statului, în cursul căreia premierul Takieddine Solh a înmînat președintelui Suleiman Frangieh scrisoarea de demisie a cabinetului său, aflat la putere de la 9 iulie 1973.

Președintele Frangieh n-a acceptat pe loc demisia, dar nici n-a refuzat scrisoarea premierului Solh, hotărînd să-și rezerve un răgaz de reflectare înainte de a adopta decizia adecvată în lumina atribuțiilor sale constituționale. Șeful statului a cerut, totodată, primului ministru și celorlalți miniștri demisionari să asigure continuitatea, girînd activitatea curentă și rezolvarea problemelor ce le stau în atribuțiuni. La 30 septembrie, s-a anunțat că șeful statului a hotărît să accepte demisia premierului Takieddine Solh și să înceapă consultările oficiale în vederea desemnării persoanei însărcinate cu formarea unui nou guvern.

Format cu peste 14 luni în urmă, în situația complexă și gravă ce a urmat

În capitala R.P.D. Coreene au avut loc convorbiri între delegația de partid și guvernamentală a Republicii Arabe Siriene, condusă de Hafez El Assad, și delegația de partid și guvernamentală a R.P.D. Coreene, condusă de Kim Ir Sen. În imagine, aspect de la sosirea pe aeroportul din Phenian

Paris. Întîlnire, la Hotel Matignon, între premierul francez Jacques Chirac (dreapta), și premierul Luxemburgului, Gaston Thorn

evenimentelor din aprilie și mai 1973 (raidul israelian de la Beirut, cu consecințele sale, precum și ciocnirile dintre forțele armate libaneze și palestinienii aflați pe teritoriul Libanului), guvernul „celor 22" — cabinet lărgit, reunind în rîndurile sale cele mai diverse curente, bucurîndu-se de cauțiunea principalelor formațiuni politice, inclusiv a parlamentului — a reușit să echilibreze situația de moment și să consolideze substanțial relațiile cu celelalte țări arabe. Cu timpul însă, larga coaliție care chezășuia stabilitatea guvernului a început să fie fisurată de contradicțiile dintre diferitele formațiuni componente, prevestind, de mai multe săptămîni, sfîrșitul carierei acestui cabinet.

Din acest punct de vedere, demisia guvernului Solh n-a fost o surpriză pentru observatorii politici, însăși data exactă fiind cunoscută în prealabil, mai cu seamă după ce primul ministru anunțase reprezentanților presei, la 23 septembrie, intenția sa de a înmîna scrisoarea de demisie în cursul primei ședințe a Consiliului de Miniștri. De altfel, primele semne ale acestei evoluții apăruseră cu o săptămînă înainte de prezentarea scrisorii respective, cînd miniștrii economiei și afacerilor sociale își dăduseră demisia, urmați, la cîteva zile, de miniștrii de interne, industriei și petrolului. Cei patru miniștri demisionari aparțineau a trei grupuri politice distincte — blocul fostului premier Saeb Salam, blocul democrat al lui Raymond Edde și Frontul național de eliberare, formațiune grupînd partidele de stînga, dirijată de liderul Partidului Socialist Progresist, Kamal Joumblatt.

Problema succesiunii este complicată și nu pare ușor de rezolvat în mod rapid, condițiile avansate de unele formațiuni politice referindu-se, în primul rînd, nu atît la persoane propriu-zise, ci la necesitatea de schimbări în structuri, în momentul cînd o parte din populație se află într-o situație economică dificilă, îndeosebi după creșterea prețurilor la bunurile de larg consum survenită în decursul ultimului an. Mai sînt și alte multe probleme care își cer o rezolvare.

Lista candidaților posibili cuprinde, după opinia observatorilor politici, o serie de personalități din rîndurile comunității musulmane sunite (dat fiind că, după cutumă, președintele republicii aparține întotdeauna unei comunități creștine, șeful guvernului este desemnat din rîndurile celei mai puternice comunități musulmane, respectiv cea sunită). Pe primul loc se află Rachid Karame, lider sunit din Tripoli, de mai multe ori prim-ministru, urmat de fostul premier, pînă în aprilie 1973, Saeb Salam, lider sunit din Beirut. Lista posibilităților conține și alte nume, printre care Abdalah Yafi, președintele grupării „renașterea beirutiană", de asemenea fost premier, dr. Amine El-Hafez, președintele Comisiei parlamentare pentru politică externă, fost prim-ministru. Nu este exclusă nici posibilitatea ca premierul demisionar Takieddine Solh să primească din nou însărcinarea de a alcătui formațiunea ministerială. Există și părerea că o persoană politică mai puțin cunoscută ar putea fi desemnată în fruntea guvernului, avansîndu-se ca posibili Rafic Naja, dr. Mohamed Knio, Kebee Kebbe și alții.

Consultările neoficiale dintre liderii politici în vederea succesiunii au început odată cu prezentarea scrisorii de demisie de către Solh și poate chiar mai înainte. Urmează acum consultările oficiale ale șefului statului, care, de la 1 octombrie, s-a reîntors la reședința sa obișnuită de la Palatul Babda, din marginea Beirutului. Pînă la încheierea consultărilor oficiale, pronosticurile privind persoana viitorului premier și a structurii cabinetului sînt încă dificile.

R. D. GERMANĂ

Resursele proprii intens valorificate

Corespondență din Berlin de la Constantin Varvara

La 25 de ani de la proclamarea R.D. Germane, cifrele și comparațiile ilustrează convingător dinamismul unei dezvoltări impetuoase.

În 1974, oamenii muncii din industria Republicii Democrate Germane realizează, în numai aproximativ șase săptămîni, producția din 1949. În timp ce astăzi un lucrător permanent în agricultură produce hrană pentru 28 de persoane, în anul întemeierii Republicii asigura hrana numai pentru șase persoane.

Venitul național va fi, la sfîrșitul anului 1974, de șase ori mai mare decît în 1949. Volumul anual al investițiilor, cu ajutorul cărora se pregătesc viitoare creșteri ale producției și productivității, este de zece ori mai mare în 1974 decît în anul întemeierii.

Acest dinamism plasează Republica Democrată Germană printre statele puternic industrializate ale lumii. Cu o economie distrusă de război, cu resurse naturale limitate, primul stat german al muncitorilor și țăranilor a reușit să devină, sub conducerea P.S.U.G., un stat puternic dezvoltat. Realizările sînt remarcabile : o industrie electronică avansată, producții agricole record la hectar dintr-un sol puțin fertil, ca să numim numai cîteva exemple.

Și tot un exemplu, edificator prin el însuși, a ceea ce înseamnă pricepere, folosire cu rigurozitate a posibilităților existente, îl constituie modul în care oamenii muncii din R.D.G. știu să valorifice cu maximum de eficiență resursele proprii de materii prime. Încă de la întemeierea R.D. Germane, și accentuată în ultimii ani de directivele celui de al VIII-lea Congres al P.S.U.G., folosirea resurselor autohtone de materii prime reprezintă o preocupare permanentă. Și, aceasta, cu atît mai mult cu cît natura nu a fost prea darnică. Totuși, ramuri întregi industriale, unele chiar hotărîtoare pentru economia unui stat, precum industria energetică, s-au dezvoltat pe baza a ceea ce există în solul și subsolul țării.

În ceea ce privește materiile prime ale industriei extractive, R.D. Germană dispune de suficiente rezerve în cărbune brun, săruri de potasiu, sare gemă și spat. În anumite cantități există zăcăminte de metale neferoase, îndeosebi cupru și zinc. În afară de acestea, trebuie avute în vedere resursele de nisip, argilă, pietriș, caolin, cretă și roci dure. O importantă materie primă o constituie și gazele naturale autohtone, care însă, în comparație cu zăcămintele din alte țări, au o valoare calorică scăzută.

Cărbunele brun a fost și continuă să fie sursa energetică numărul 1 a Republicii Democrate Germane. Peste 100 000 de oameni ai muncii lucrează în exploatările acestei ramuri, concentrate în regiunile Cottbus, Leipzig și Halle. Ele sînt dotate cu instalații în valoare de 12 miliarde mărci, cu ajutorul cărora se realizează o producție anuală de 250 milioane tone de cărbune brun. Dacă aceste cantități s-ar încărca într-un singur tren de marfă, el ar avea o lungime care ar înconjura de trei ori Pămîntul la Ecuator. Cărbunele, transformat în brichete, constituie principala hrană a termocentralelor electrice din R.D. Germană. Cărbunele brun este extras din exploatări diferite ca mărime, viața medie a unei exploatări fiind de 20 ani.

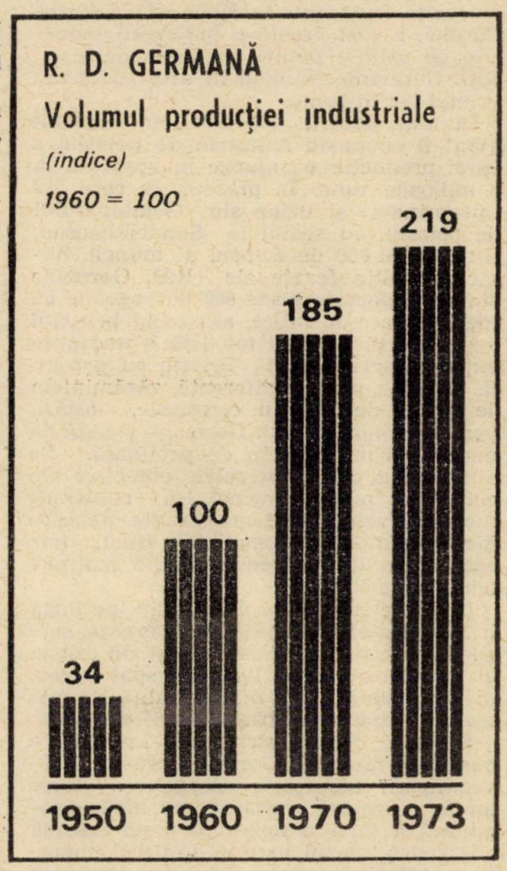

Din cele existente, multe exploatări la zi vor fi epuizate în acest deceniu. În prezent, se lucrează la deschiderea de noi zăcăminte ca Merseburg-Ost, Nochten, Welzow-Süd și Jänschwalde. Sînt necesare enorme pregătiri, sînt cheltuite mijloace materiale considerabile. Între primele foraje de explorare și primele tone de cărbune extras dintr-o exploatare la zi trec cam zece ani.

Mai întîi, apar echipele de forare geologică. Se începe cu forarea stratului din 800 în 800 de metri, la o adîncime de 100 de metri. Perimetrul apoi se îngustează, forările se fac din 150 în 150 de metri, întreaga zonă este cercetată cu radiosonde pentru a se stabili cu precizie dimensiunile zăcămîntului, cantitatea și calitatea cărbunelui, proprietățile rocilor care îl acoperă. De exactitatea acestor cercetări depinde mai tîrziu folosirea eficientă a

instalațiilor. Forările pentru exploatarea Jänschwalde au durat peste cinci ani.

Uneori, deasupra terenurilor carbonifere se află localități. După cercetări profunde se hotărăște dacă localitatea trebuie să fie parțial ori total evacuată. Numai în raionul Niederlausitz, în ultimii ani au fost mutate parțial sau total aproape 20 de localități. Pentru a face loc noilor exploatări, multe șosele principale și secundare, căi ferate de zeci de kilometri lungime sînt deviate, sînt abătute cursuri de apă.

Pînă în 1980, vor fi deschise încă zece exploatări. Ele primesc în dotare instalații moderne, cu comandă programată. Un exemplu în acest sens îl constituie podul rulant de transport din Welzow-Süd, cu un front de 60 de metri și cu o capacitate de 100 milioane metri cubi anual. Această nouă instalație este de 3,5 ori mai productivă, în comparație cu cele existente în regiunile Halle și Leipzig. Paralel, a fost creată o puternică industrie de utilaje pentru exploatările la zi. R.D. Germană deținînd în acest domeniu primul loc în lume.

În anii puterii populare, un deosebit avînt îl cunoaște industria de potasiu, a cărei producție va ajunge în acest an la 3 milioane tone. În prezent, în cele 12 întreprinderi și uzine ale Combinatului de potasiu, cu sediul la Sondershausen, lucrează 31 000 de oameni ai muncii. Zilnic, pe căile ferate ale R.D. Germane sînt transportate peste 600 de vagoane cu îngrășăminte fosfatice, asigurînd belșugul ogoarelor țării, fiind totodată o marfă de export foarte căutată. Privite cu decenii în urmă cu mare indiferență, zăcămintele de săruri de potasiu constituie, astăzi, pentru economia R.D. Germane o bază de materii prime extrem de prețioasă. De altfel, unul din principalele obiective ale actualului plan cincinal l-a constituit moderna uzină de îngrășăminte potasice Zielitz, complet automatizată, fiind, totodată, una dintre remarcabilele realizări tehnice ale R.D.G.

Unitățile industriei de potasiu, pe lîngă îngrășămintele chimice, recuperează sare gemă, sare de bucătărie, sulfat de calciu, brom, potasiu, spat lichid și spat greu, ultimele două avînd o importanță tot mai mare pentru industria oțelurilor.

Procesul de industrializare intensă a pus economiei R.D. Germane problema diversificării resurselor energetice. După ample cercetări geologice, pe harta economică a țării a apărut o nouă resursă energetică : gazul natural. Cel mai important zăcămînt provine din zona denumită Salzwedel-Pakkensen. Creșterea producției de gaze a cunoscut ritmuri remarcabile : în 1969 — 200 milioane metri cubi, în 1970 — un miliard, iar în anul acesta — 8 miliarde metri cubi.

Paralel cu aceasta, s-a extins și folosirea gazului natural în industrie. În regiunile industriale Halle și Magdeburg, trecerea la folosirea gazului natural a dus la o remarcabilă îmbunătățire a gospodăririi energetice. Astfel, în regiunea Halle, care consumă aproximativ 50 la sută din întreaga cantitate de gaz natural extrasă, s-au economisit 850 locuri de muncă, iar economiile la transport reprezintă 8,5 milioane tone.

Minereurile de cupru și zinc existente în subsolul R.D. Germane au un conținut de metal extrem de mic. Totuși, cele două combinate miniere ale R.D.G. reușesc să acopere, de pildă la cupru, o treime din necesitățile economiei naționale. Cercetătorii Institutului de cercetări miniere din Freital au pus la punct tehnologii care să permită o separare a metalelor cît mai eficientă și cu pierderi cît mai mici.

Rügen, uriașa platformă de cretă din Marea Baltică, și-a dobîndit denumirea de „Insula comorilor albe". O uzină complet automatizată, construită acum zece ani, valorifică cel mai important zăcămînt de cretă din Europa, cu o structură neobișnuit de fină și cu un mare procent de carbonat de potasiu. Ea servește nu numai ca material de bază pentru culori, lacuri, tapete și hîrtie, dar nu poate lipsi din producția de mase plastice, cabluri, ceramică, electrozi, pudre, tablete, unguente etc.

În ciuda eforturilor geologilor, cu excepția zăcămintelor de săruri de potasiu — încă neexploatabile în condițiile de astăzi — nu au fost descoperite foarte mari bogății în Marea Baltică. Și totuși, cu cîțiva ani în urmă, unele întreprinderi de construcții care erau obligate să aducă materiale de construcții (nisip, pietriș) tocmai din nordul țării, au început să folosească experimental materialele pe care le oferă din belșug Marea Baltică. Utilizate inițial la consolidarea șoselelor și la fabricarea asfaltului, materialele de construcții ale mării sînt astăzi o materie primă de bază pentru constructorii din regiunea Rostock. Producția materialelor de construcții recuperate din mare a crescut de la 180 000 de tone în 1972, la 400 000 de tone în 1974. Și se consideră doar un început.

Rocile de cuarț se găsesc în cantități incomensurabile în toată lumea. Pentru industria chimică ele constituie materia primă a viitorului, care stă la baza producerii siliconului și care, potrivit specialiștilor, va avea 500 000 de întrebuințări. În R.D. Germană, uzina Nünchritz a început să producă silicon din 1954, capacitatea ei fiind astăzi de zece ori mai mare decît cea inițială.

Folosirea judicioasă a resurselor proprii de materii prime este numai una din multele dovezi ale hărniciei și talentului oamenilor muncii din Republica Democrată Germană care, sub conducerea P.S.U.G., au obținut, în cei 25 de ani de existență a Republicii, realizări remarcabile.

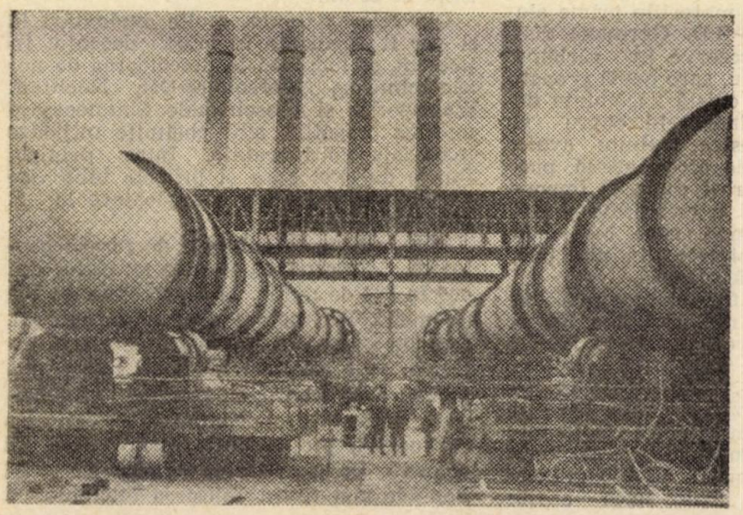

Noi și importante capacități productive la Uzina Karsdorf, regiunea Halle

CAIRO

Sarcinile prioritare: reconstrucția și pacea

Eforturile susținute depuse de poporul egiptean pentru înlăturarea urmărilor războiului, în cadrul planurilor generale de reconstrucție și dezvoltare economico-socială a Republicii Arabe Egipt, rolul Uniunii Socialiste Arabe — partid de guvernămînt — în acțiunea de descătușare a energiilor creatoare ale întregii națiuni au fost temele principale abordate în discuția dintre dr. Mohamed Hafez Ghanem, prim-secretar al C.C. al U.S.A., și grupul de ziariști români — printre care și autorul acestor însemnări — în timpul unei recente călătorii în Egipt.

Convorbirea a avut loc la începutul lunii iunie, deci la foarte scurtă vreme după referendumul de la 15 mai, prin care peste 8 milioane de electori aprobaseră Documentul din octombrie, program de acțiune politică, economică și socială pentru următoarele decenii.

„Adoptat în unanimitate, în aprilie, de Parlament și de partidul nostru — ne declara dr. Hafez Ghanem — Documentul din octombrie s-a adăugat Cartei naționale din 1962 și Constituției din 1971 și reprezintă expresia filozofiei politice a regimului, dar și un program de proiecte precise. După ce evocă trecerea Canalului Suez de către trupele egiptene, documentul face un istoric al evoluției țării noastre de la revoluția din iulie 1952. Bilanțul acestei perioade este apreciat pozitiv: pe plan industrial, de pildă, au fost create o serie de noi industrii și am realizat o reformă agrară radicală, cu urmări benefice pentru creșterea producției agricole și averea obștească a cooperatorilor. Chiar și în condițiile războiului, producția economică a reușit să obțină o creștere de 6 la sută".

Ulterior, aveam să aflu, dintr-un raport dat publicității de Ministerul Industriei, că totalul investițiilor industriale în perioada de după 1952 se ridică la 2 024 milioane lire egiptene, cărora li se adaugă 205 milioane, reprezentînd valoarea echipamentului importat pentru o serie de mari obiective. Potrivit raportului, valoarea producției industriale a Egiptului a fost, anul trecut, de cinci ori mai mare decît cea realizată înaintea revoluției din 1952.

„Dacă în 1952 — sublinia, în continuare, primul secretar al Uniunii Socialiste Arabe — țara noastră nu avea decît o industrie ușoară, astăzi avem complexul de fier și oțel de la Heluan, uzina de sodă de la El Mex, construită în cooperare cu România, uzina de aluminiu de la Nag Hamadi și altele, care fac ca Egiptul să intre în sfera țărilor care încep să se industrializeze într-un ritm sporit. În etapa actuală, important este să ne mobilizăm pentru un vast program de pace și aceasta în toate direcțiile, atît pe plan politic, cît și economic. Programul de pace cuprinde, înainte de toate, reconstrucția Sinaiului, a întregii regiuni a Canalului

Suez, nu numai a orașelor de pe mal, dar și a satelor, a sistemului de irigații, pentru a face în așa fel încît locuitorii regiunii să se poată reîntoarce, în cît mai scurtă vreme, la casele lor".

În timpul ședерii noastre în Egipt, am vizitat Sinaiul pînă la trecătoarea Mittla și zona Canalului, mai precis orașele Suez și Port Tewfik, aproape complet distruse de luptele din anii 1967 și 1973, și am putut constata la fața locului primele rezultate ale acțiunilor de refacere a acestor localități, de reintegrare a lor în ritmul normal al activității, paralel cu operațiunile de deblocare a Canalului. Cu cîteva zile înainte, președintele Sadat făcuse un turneu în orașele din zona Canalului, prilej cu care subliniase importanța acordată operațiunilor de reconstrucție și dezvoltare a zonei, ca și măsurile ce urmau a fi luate în acest sens. „Operațiunea Suez", declanșată în dimineața zilei de 24 aprilie, cînd s-a început curățarea căii de navigație, se va încheia în martie 1975. Obiectivul imediat al lucrărilor în curs este de a face ca adîncimea să fie de 11 metri și jumătate, adîncime necesară pentru a permite trecerea navelor pînă la 700 000 tone. Vor fi realizate, apoi, proiecte mult mai ambițioase, menite să asigure Canalului o capacitate concurențională suficientă în comparație cu calea maritimă ce trece pe la Capul Bunei Speranțe.

Într-un discurs rostit la 27 iulie la Alexandria, șeful statului egiptean anunța lansarea „unui plan de urgență" de dezvoltare economică, ce va fi urmat de un plan cincinal care va duce la relansarea economiei țării. Acest „plan de urgență", cu o durată de 18 luni, va permite revenirea la o viață normală a „emigranților de pe cele două maluri ale Canalului Suez" și reconstruirea celor trei orașe principale din această regiune — Suez, Port Said și Ismailia — înainte de sfîrșitul anului 1974. În perioada amintită, va fi pregătit planul cincinal și se va menține ritmul actual de creștere economică, prin întărirea eforturilor pentru utilizarea deplină a capacităților economice existente. Printre prioritățile acordate în cadrul planului cincinal se situează dezvoltarea agriculturii, pentru asigurarea nevoilor viitoare și necesitatea reducerii importurilor de produse agricole care au cunoscut o creștere a prețurilor în anii din urmă ; dezvoltarea industriei, pentru acoperirea necesităților interne cu produse textile, ciment, fier și oțel, precum și cu prefabricate pentru construcții. O altă atenție prioritară va fi acordată extracției și prelucrării petrolului, ca și extracției de fosfați și alte minereuri. În aceeași perioadă, vor fi create peste 250 000 noi locuri de muncă.

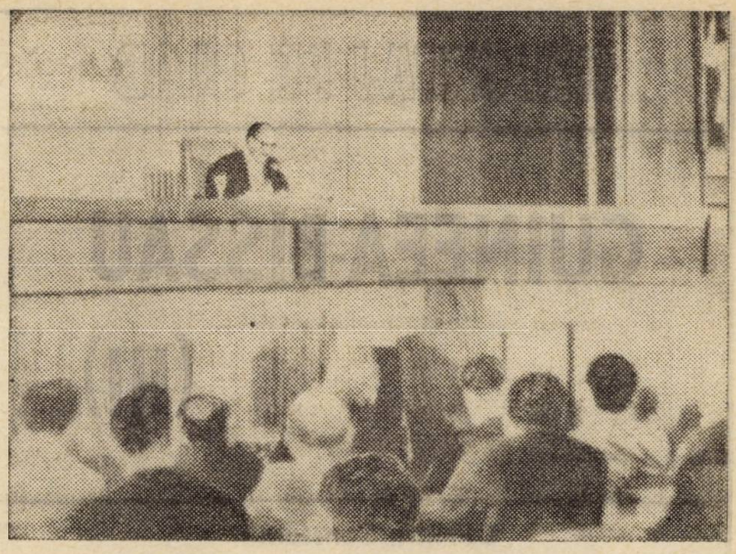

Cairo. Președintele Anwar El Sadat vorbind la mitingul organizat, la 28 septembrie, cu ocazia comemorării a patru ani de la moartea lui Gamal Abdel Nasser

Revenind la convorbirea cu dr. Hafez Ghanem, acesta menționa că „Documentul din octombrie cere 25 de ani pentru stabilirea în Egipt a unui stat și societăți moderne". L-am întrebat ce rol revine Uniunii Socialiste Arabe pentru punerea în aplicare a acestui vast program de propășire a țării, apreciat ca unul din cele mai ample și dinamice de pe continentul african. „Partidului nostru — ne-a răspuns Hafez Ghanem — îi revin, în etapa actuală, sarcini deosebite, derivînd tocmai din importanța prevederilor Documentului din octombrie, în primul rînd pe linia mobilizării tuturor păturilor sociale egiptene — componente ale alianței ce formează forța conducătoare a societății noastre — pentru îndeplinirea lui. Ceea ce este specific Uniunii Socialiste Arabe, cu cei 6 milioane de membri, este că ea reprezintă o alianță a diverselor tendințe naționale progresiste ale țării : felahii, muncitorii, forțele armate, intelectualitatea și micii proprietari de capitaluri, așa-numiții capitaliști naționali. Toate aceste cinci forțe trebuie antrenate plenar la aprofundarea succeselor obținute pe linia socialistă în țara noastră și dezvoltarea rolului conducător al sectorului public. Nu neglijăm, însă, nici rolul sectorului privat în accelerarea procesului de emancipare economică. Pe plan extern, obiectivul Uniunii Socialiste Arabe este acțiunea de desăvîrșire a păcii, căci numai astfel ne vom putea concentra, pe plan intern, operei de construcție pașnică".

O importanță aparte acorda primul secretar al Uniunii Socialiste Arabe solidarității arabe, folosirii diverselor forme de colaborare care să ducă la întărirea unității interarabe. Totodată, sublinia necesitatea pentru Egipt de a lărgi cooperarea cu toate forțele progresiste, cu toate țările lumii. Imperativele modernizării economiei naționale, aspirația la dezvoltarea nestînjenită — arăta interlocutorul nostru — reprezintă resorturi principale ale poziției dinamice, active a Egiptului.

În discuția avută, dr. Hafez Ghanem ne-a vorbit pe larg despre rolul deosebit al dezvoltării continue a colaborării româno-egiptene, concretizată în multiple obiective construite în comun cu partea română, cum ar fi uzina de sodă de la El Mex, complexul siderurgic de la Heluan sau complexul de prelucrare a fosfaților de la Hamrawein.

Relațiile româno-egiptene, relații ce beneficiază de bogate tradiții, au cunoscut, îndeosebi în anii din urmă, o evoluție mereu ascendentă, ca urmare a vizitei întreprinse în Egipt, în primăvara lui 1972, de președintele Nicolae Ceaușescu și, apoi, a recentei vizite în țara noastră a președintelui Anwar El Sadat. Convorbirile dintre cei doi președinți, prin coordonatele lor, s-au finalizat prin rezultate dintre cele mai benefice pentru ambele popoare și țări, cît și pentru menținerea și consolidarea păcii și destinderii internaționale.

Rodica Georgescu

Precizări de poziții

„Într-o declarație dată publicității de Secretariatul general al Uniunii Socialiste Arabe (U.S.A.) după dezbateri în cursul cărora au fost formulate și unele cereri pentru constituirea de partide politice care să înlocuiască U.S.A., se afirmă că poporul egiptean aderă ferm la sistemul socialist și la alianța forțelor muncitoare ale poporului.

În declarație se subliniază că afirmațiile potrivit cărora Egiptul «renunță la relațiile sale cu U.R.S.S. și se aruncă în brațele S.U.A.» sînt cît se poate de departe de adevăr. Egiptul dorește ca U.R.S.S. să joace un rol activ în eforturile pentru rezolvarea crizei din Orientul Apropiat. În ce privește relațiile dintre Egipt și Statele Unite, poziția S.U.A. este aceea care s-a schimbat, cel puțin în mod relativ, și nu poziția Egiptului.

În continuare, în document se afirmă că obiectivul dezbaterilor actuale este analizarea modalităților de dezvoltare a Uniunii Socialiste Arabe, prin eliminarea aspectelor sale negative și consolidarea celor pozitive, astfel încît U.S.A. să devină mai eficientă.

Documentul arată că poporul egiptean a optat pentru sistemul socialist și că rămîne la această opțiune, nu numai din punct de vedere teoretic, al doctrinei, ci și din punct de vedere practic, al poziției sale concrete. «Baza sistemului nostru — se subliniază — o constituie forțele muncitoare ale poporului. Această bază constituie cea mai bună garanție că țara va realiza o dezvoltare socialistă cu mijloace pașnice, fără conflicte sîngeroase. Sectorul public este piatra unghiulară a practicii socialiste. Să corectăm activitatea și administrarea acestuia și să intensificăm controlul poporului asupra administrării sale».

Unii — se arată în document — au crezut că noua politică economică deschisă a Egiptului înseamnă renunțarea la linia socialistă, ceea ce ar fi dus la pătrunderea influenței străine în Egipt prin investirea de capitaluri străine. Esențialul nu este politica porților deschise în sine, ci modul în care ea este aplicată, cu multă chibzuință, echilibrat. Politica porților deschise nu va duce la micșorarea sectorului public, întrucît investițiile străine vor fi supuse controlului, iar sectorul public va fi dezvoltat în continuare".

(După agenția **M.E.N.**)

REPORTAJ PE GLOB

GUINEEA-BISSAU

(III)

Dumitru Constantin

„Sîntem fericiți — declara Luis Cabral — de a fi văzut România printre primele țări care ne-au recunoscut imediat după proclamarea independenței". În imagine : Luis Cabral primește scrisorile de acreditare ale ambasadorului român

Din Venduleid am revenit iarăși la școala Boe și, o zi mai tirziu, aveam să reluăm călătoria noastră spre Casa Cabral, unde am consemnat activități la fel de diverse : plecări și sosiri — spre și din zonele eliberate — discuții înfierbîntate despre evoluția situației din Portugalia etc. Acolo, în Casa Cabral, în după-amiaza zilei de 1 Mai, am ascultat la tranzistoare — toate deschise și cu scala fixată în fața unui singur post — mitingurile de la Lisabona, primele după atîția zeci de ani, în care luau cuvîntul lideri ai partidului socialist și ai partidului comunist. Lozincile, scandate la unison în cunoscuta piață din Lisabona, erau preluate la mii de kilometri, cuvintele „un povu unidu jamais sera vencidu" — un popor unit niciodată nu va fi învins — aveau, și acolo, un puternic erou.

Apoi, am plecat din nou prin țară, numai că, de data aceasta, orele în care călătoream — ale amiezii — aveau să ne dea, pentru prima oară, imaginea Fetei morgana, pe un drum în care parcă totul dispărea, iar noi zăream, în stînga și în dreapta, în locul copacilor sau al craterelor de obuze, ventilatoare puternice, imense umbrele de soare, pahare pline cu suc de mango, de portocale sau de banane — toate reci. Cînd ne-am revenit din acest vis sui-generis, ajunsesem la fluviul Boffa, ascuns de o pădure imensă și ne-am bucurat cu speranța că, măcar acolo, vom găsi apă mai rece decît aveam în gamelele noastre. Dorința avea să rămînă însă neîmplinită, apa fluviului era foarte sărată — ne aflam doar în apropierea oceanului — iar temperatura ei depășea 35—40°C. Pentru a folosi bacul, a trebuit să mai așteptăm, întrucît, la orele prînzului, începuse refluxul. După un timp, am reușit să trecem fluviul și să mergem pe un drum ce abia putea fi zărit. Am ajuns în sudul Guineei-Bissau, la Kandjafra, unde ne-am instalat cartierul general și de aici, timp de aproape două săptămini, aveam să plecăm în diferite părți, după un program riguros stabilit, bucurîndu-ne de atenția și ospitalitatea comandantului Eduardo Santos a cărui vitalitate constituia nu numai pentru noi, neobișnuiți cu căldura și eforturile în asemenea condiții, un miracol. Uneori, simbăta și duminica, tirziu, atunci cînd la București acele ceasului ajungeau spre miezul nopții, iar acolo abia venise brusc noaptea, vedeam și filme în plină brusă.

Într-o duminică, dis-de-dimineață, după alte noi pregătiri, îmbarcați în mașini mari, porneam spre tabăra de la Guiledge, de fapt spre ceea ce fusese această tabără, pentru că, de exact un an, ea fusese distrusă în întregime în cadrul „operațiunii Cabral": Dărîmături, gloanțe trase, multe grămezi de lăzi și, din cînd în cînd, semne care avertizau cu insistență că acolo nu trebuie călcat, pentru că există mine, și o poartă pe care mai spinzurau doar literele metalice ale numelui taberei — atît mai rămăsese din Guiledje. Am vrut, la un moment dat, să ne odihnim la umbra unui imens arbore mango, singurul din toată zona, dar, culmea ironiei, n-am putut ajunge întrucît, și aici, terenul era minat. Nici fructele sale, atît de ademenitoare de obicei, atunci, la orele amiezii, cînd le simțeam cel mai mult lipsa, nu le-am putut gusta. Un fluierat abia perceptibil de noi, o incremenire bruscă, un zgomot surd, abia distinct, și gazdele ne invită precipitat să ne ascundem rapid în brusă. Ne conformăm fără întîrziere, însă dornici să aflăm cauza. Dar, după cîteva minute ne dăm seama că nu mai e nevoie de explicație : în tulburătoarea seninătate a cerului se ivise un avion inamic de recunoaștere. Am răsuflat ușurați, după care, cu o precauție sporită, ne-am reluat drumul spre cartierul nostru general, unde aveam să mai rămînem încă un timp, pînă într-o seară cînd, forfota neobișnuită, pregătirile vizibile sugerau că se pregătește ceva.

De fapt, noi cam știam despre ce era vorba, însă nu excludeam alte ipoteze. Totuși, în noaptea imediat următoare, am fost anunțați să ne pregătim minuțios, pentru că vom face un drum, iarăși lung, și vom asista la un eveniment deosebit : prezentarea scrisorilor de acreditare președintelui Consiliului de Stat al Guineei-Bissau de către ambasadorii Algeriei, Guineei, Uniunii Sovietice, României și Iugoslaviei. Nu voi mai descrie drumul, deoarece, în parte, a fost cel spre Guiledje ; voi consemna doar onorul pe care l-a prezentat, la intrarea pe teritoriul Guineei-Bissau, o unitate militară. Am ajuns în regiunea Balana, aproape în centrul țării. La umbra unor boababi imenși fuseseră construite case noi, se instalaseră mese, scaune și chiar o tribună. Am asistat la o ceremonie inedită — în fapt o premieră mondială —, în cadrul căreia cei cinci ambasadori și-au prezentat scrisorile de acreditare. Drapeluri ale P.A.I.G.C., ale Guineei-Bissau, ale țărilor oaspete — deci și al României —, tineri îmbrăcați cu maiouri pe care erau desenate chipul lui Cabral sau harta țării și, mai ales, grija deosebită cu care gazdele pregătiseră totul — iată numai o parte din ceea ce notam atunci.

Ar trebui poate descris pe larg farmecul inedit al ceremoniei propriu-zise. L-am ascultat pe Luis Cabral, președintele Consiliului de Stat, care, cu vizibila emoție generată de eveniment, rostea o caldă cuvîntare despre lupta poporului țării sale și a partidului său, adresa cuvinte de mulțumire pentru ajutorul constant acordat de România, reliefa momentele semnificative ale relațiilor României cu țara sa : „Sîntem fericiți, spunea el — de a fi văzut România printre primele țări care ne-au recunoscut imediat după proclamarea independenței, de a fi acreditat imediat un ambasador care, azi, și-a prezentat scrisorile de acreditare. Sîntem fericiți de a primi acest important document pe teritoriul nostru liber și de a adresa, la rîndul nostru, un mesaj de prietenie poporului român frate, distinsului său președinte, Nicolae Ceaușescu".

După-amiaza, la orele 17, a avut loc un miting la care au participat numeroși locuitori din zona centrală și sudică, elevi, militanți ai P.A.I.G.C. La început s-a intonat — de către elevi — imnul țării : „Trăiască patria glorioasă, țara noastră nemuritoare, trăiască lupta noastră"... A fost unul din cele mai emoționante momente ce aveam să-l consemnăm în timpul șederii noastre acolo. A luat cuvîntul Nino Vieira — președinte al Adunării Naționale a Guineei-Bissau. Vorbea scurt, își însoțea cuvintele cu un gest al mîinii, desenînd un arc de cerc imaginar cînd vorbea de țară : „...Știm că avem încă multe de făcut, că generațiile viitoare vor continua eforturile și munca noastră. Sînt profund emoționat de a vedea, aici, cinci ambasadori din țări prietene, care ne dau o nouă dovadă de încredere în lupta noastră". A vorbit, apoi, pe larg Luis Cabral, despre ce înseamnă lupta și drumul nou al Guineei-Bissau, s-a referit la schimbările intervenite în Portugalia și a adresat cuvinte de recunoștință țărilor prezente la Balana, printre care și România, „un stat care, azi, e cunoscut de toți, care ne ajută moral, politic, material pentru a contribui la succesul luptei noastre"... Mitingul s-a încheiat. Au urmat noi discuții prietenești. Apoi, seara tîrziu — despărțirea cordială de toate gazdele, și plecarea.

Am reluat drumul spre Kandjafra și Casa Cabral. În aer stăruia un miros puternic de frunze uscate. Adia o boare ciudată și odihnitoare. Va ploua — ne-a spus unul din însoțitori. Cinci minute mai tîrziu, a început o ploaie torențială. În răpăitul picăturilor, cineva ne declara că asta marchează sfîrșitul sezonului secetos și debutul sezonului germinației. Am conferit acestei ploi o valoare simbolică, pentru ce avea ea să însemne pentru pămîntul acestei țări, angajată în înfăptuirea marelui vis al libertății și demnității. ...Am părăsit Guineea-Bissau, cu imaginea stenică, profund convingătoare a unui popor care și-a cucerit cu mari sacrificii independența, a unui popor mîndru și curajos, încrezător în forțele sale creatoare, în viitorul nou al țării. De cînd am plecat, s-au întîmplat însă multe în Guineea-Bissau, s-au desfășurat evenimente de importanță capitală pentru destinele țării, evenimente care confirmă pe deplin evoluțiile politice și sociale pe care le consemnasem atunci. Au debutat și s-au încheiat cu succes negocierile dintre P.A.I.G.C. și Portugalia ; la 10 septembrie,

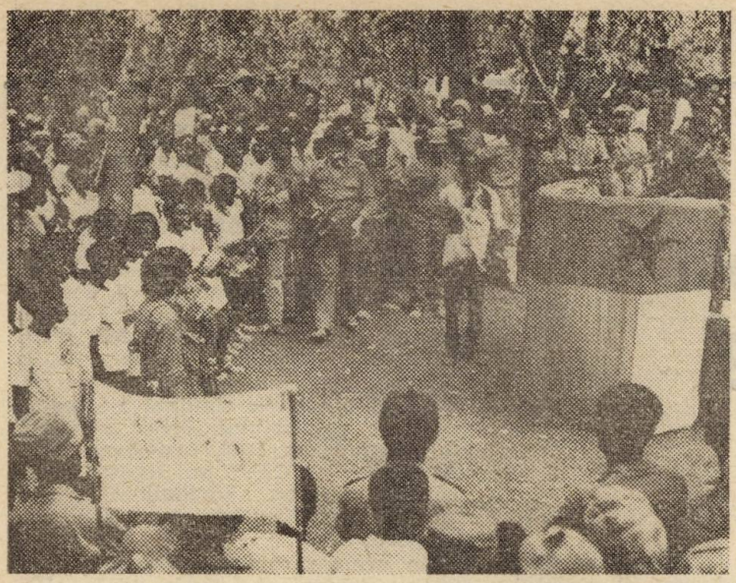

Serbare populară în Sud, cu prilejul prezentării scrisorilor de acreditare a unor ambasadori în Guineea-Bissau. Vorbește Luis Cabral

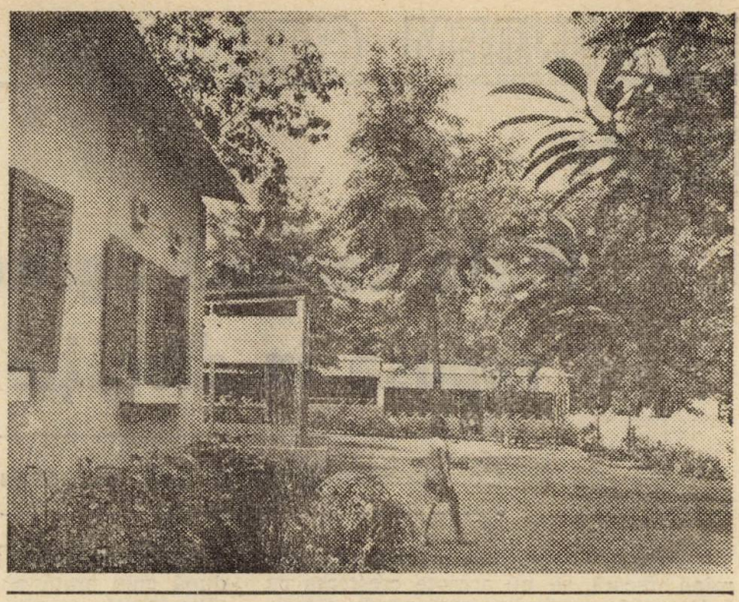

Una din școlile-pilot ale P.A.I.G.C.

Guineea-Bissau a fost recunoscută de Portugalia ca stat suveran. Marți 17 septembrie, pe catargul de la Națiunile Unite a fost înălțat steagul celui de-al 138-lea stat membru, Guineea-Bissau. Pe întregul teritoriu al acestei țări, prigoana împotriva militanților partidului a încetat ; la Bissau este acum primar Juvencio Gomes, cel care, într-o noapte de mai, ne-a cîntat cel mai tulburător cîntec de libertate pe care l-am auzit vreodată ; Aristides Pereira a părăsit cartierul general al P.A.I.G.C. de la Conakry. Și mulți, foarte mulți dintre cei întîlniți și-au revăzut familiile și prietenii, alții poate au evocat cu emoție dispariția glorioasă a unora dintre ei în grelele încleștări ale luptei. Apoi, la 24 septembrie, la Bissau ca și în Venduleid, la Boe ca și în Balana, ca pretutindeni în țară, a fost celebrată prima aniversare a proclamării independenței.

Cu ce am rămas eu ? Pe scurt, cu imagini și gesturi și povestiri din cea mai frumoasă și tentantă călătorie efectuată vreodată. Cu confirmarea unei încrederi potrivit căreia ziua mult așteptată a încetării războiului era aproape. Și am mai rămas cu aceste destăinuiri — răspunsuri la această unică întrebare : **dacă mîine țara dv. devine independentă, la ce v-ați gîndi sau ce ați face prima oară ?** Mi-au răspuns :

ARISTIDES PEREIRA, secretar general al P.A.I.G.C. Îl cunoscusem la București, în noiembrie 1973, cînd i-am solicitat un articol pentru revista „Lumea". L-am reîntîlnit în Boe și, după interviul pe care mi l-a acordat, l-am rugat să-mi răspundă și la întrebarea de mai sus : „Nu vă pot spune că sînt nepregătit pentru a da un răspuns. Dar, cred că atunci mă voi gîndi la foarte multe lucruri, aparent fără legătură, care de fapt vor însemna trecutul meu și lupta dusă ; mă voi îndrepta spre colegi și-i voi îmbrățișa frățește. Ne vom gîndi și la prieteni, precum cei din România, și, așa cum v-am mai spus, sper să-i reîntîlnim fie la București, fie în țara noastră, liberă, independentă".

LUIS CABRAL, președintele Consiliului de Stat. L-am întîlnit în seara zilei de 9 mai, cînd era în trecere spre Balana, acolo unde urma să primească scrisorile de acreditare ale ambasadorilor. „Dacă fratele meu a fost un apropiat prieten al poporului român, al revistei dv., vă rog să mă considerați și pe mine la fel. Vă mulțumesc pentru prezența dv. aici și vă rog să transmiteți un respectuos salut întregului popor român, cititorilor dv. La cine mă voi gîndi ? La marii absenți de la această clipă istorică, la fratele meu, Amilcar, nu numai din cauza legăturilor de familie ci, mai ales, pentru triumful cauzei cu care ne-am identificat, la mîile de luptători căzuți pentru o cauză dreaptă, la drumul nostru viitor".

Spitalul „Solidaridade" al P.A.I.G.C.
Foto.: Aurel Copos

NINO VIEIRA, președintele Adunării Naționale. Are 33 de ani, dar o bogată activitate pe fronturile de luptă și în regiunile eliberate. Este cel care, la 24 septembrie 1973, a dat citire proclamației independenței Guineei-Bissau. „După părerea mea, cînd războiul va lua sfîrșit, cînd independența ne va fi recunoscută de jure, trebuie să ne gîndim la dezvoltarea țării în toate domeniile. În particular, voi face o vizită la închisoarea din Bissau unde, în 1962, am fost deținut și torturat, pentru a vedea dacă lozinca scrisă atunci — Viva P.A.I.G.C. — mai există și i s-au alăturat altele. Libertatea ? Ce frumoasă întrebare mi-ați pus !"

FRANCESCO MENDEZ, comisar principal (primul ministru). Era într-o duminică dimineața, în Casa Cabral domnea o liniște perfectă, iar birou! interlocutorului meu era de o simplitate și o organizare extraordinară. „Primul gînd este egal cu primul pas ce-l vom face și care înseamnă consolidarea statului nostru, strîngerea legăturilor de prietenie și cooperare între partidul nostru și alte partide din țări prietene africane, socialiste și altele. Pe plan interior vom face totul ca populația să-și reia viața normală. Eu mă voi gîndi, desigur, și la faptul că voi putea să-mi văd mai des familia și prietenii".

DR. FIDELIS ALMADA, ministru pentru problemele justiției și populației. „Sînt convins că responsabilitățile noastre vor crește, că vom avea în fața noastră răspunderea supremă în fața poporului și a lumii de a aplica ceea ce ne-am propus și am obținut prin luptă ; că va trebui să muncim pentru a ne îndeplini obiectivele. Am doi copii pe care-i educ în spirit revoluționar. Noi luptăm și pentru fericirea copiilor, iar lupta n-ar avea sens dacă nu ar avea în vedere și generațiile viitoare".

EDUARDO SANTOS, comandantul Frontului de sud. A fost gazda noastră timp de mai multe săptămîni. „Voi înceta să mă gîndesc la niște vorbe ale filozofului Anacarsis — adaptate însă — cum că există trei feluri de oameni : vii, morții și cei din brusă. Voi spune că noi am triumfat și acest triumf trebuie onorat".

OLEGARIO NOSALINO LUCIANO, de la spitalul „Solidariedade" — absolvent al liceului sanitar din Galați, care ne-a vorbit, firesc, în limba română. „Voi transmite salutul meu colegilor, prietenilor și profesorilor din România — oameni de care sînt atît de legat și care, cu siguranță, în acel moment se vor gîndi mult la mine. Apoi, mă voi gîndi cum să-mi continui studiile, poate chiar în România, țara de care sînt atît de legat".

DANIEL FERNANDEZ, șoferul Land-Roverului FF635 CN, care ne-a condus în timpul șederii noastre acolo. „Știți, se spune că eroii necunoscuți ai luptei noastre sînt șoferii. Nu știu dacă e așa. Oricum, la 45 de ani pe care îi am, nu credeam să ajung să trăiesc o asemenea clipă. Cînd ea va veni, îmi voi cumpăra o pipă nouă și, la Zeghinshor, orașul natal, mă voi plimba pe stradă cu cei patru copii".

Acum, cînd apar aceste rînduri, speranța lui Daniel a devenit realitate, ca și altele, mult mai importante. Acum, cînd dialogurile noastre, multe și diverse, cu mulți și diverși oameni, — și transcrise fugar sau în liniște — au văzut lumina tiparului, mă gîndesc, la rîndul meu, că am petrecut clipe adevărate, în mijlocul unui popor eroic, demn și curajos, care a știut să-și împlinească voința de a fi stăpînul propriului destin.

BONN

Piaţa comună agricolă repusă în discuţie?

Corespondenţă de la N.S. Stănescu

Guvernul vest-german a hotărît, săptămîna trecută, să nu accepte creşterea cu 5 la sută a preţurilor comune de achiziţionare a produselor agricole, aşa cum stabilea compromisul realizat între „cei nouă" la Bruxelles, cu numai 5 zile înainte. Pentru majoritatea cercurilor politice şi economice din capitalele ţărilor membre ale Pieţei comune, inclusiv pentru cei din capitala R.F.G., această decizie a avut efectul unui „trăznet din senin". Surpriza a fost, în mod evident, prima reacţie. Şi aceasta, pentru că se cunoştea că partenerii Germaniei federale solicitaseră o sporire cu 8 la sută a preţurilor, în vreme ce ministrul vest-german al agriculturii, Josef Ertl, avea mandat să accepte o creştere de numai 4 la sută, dar că, în final, se ajunsese la concesii reciproc acceptate. Se cunoştea, de asemenea, că ministrul vest-german acceptase creşterea de 5 procente numai în urma consultării telefonice cu cancelarul Helmut Schmidt.

Uniunea agricultorilor din Republica Federală Germania, care organizase, în zilele precedente, ample mişcări de revendicare a creşterii preţurilor produselor agricole, declarase că numai din considerente de politică antiinflaţionistă ar putea fi acceptată o sporire de numai 5 la sută, dar că ea îşi rezervă dreptul de a lupta în continuare.

Or, după cum relata ziarul „Frankfurter Rundschau", cabinetul vest-german, dezbătînd compromisul de la Bruxelles, a fost informat de către ministrul federal de finanţe, Hans Apel, că procentul de creştere peste nivelul de 4 la sută echivalează cu o sporire de 60 milioane mărci a cheltuielilor bugetare anuale, respectiv a vărsămintelor R.F.G. în casa comună a fondului agrar al C.E.E. În cele din urmă, compromisul a fost respins, iar acest lucru a fost făcut „la modul constituţional" : anterior, R.F.G. anunţase că nu-l acceptă decît dacă statele membre ale C.E.E. renunţă la măsurile naţionale de protejare şi subvenţionare a producătorilor agricoli proprii. S-a adăugat, totodată, că guvernul vest-german consideră necesar să fie efectuată o „reformă generală" a pieţei agricole comune. În declaraţiile sale publice ulterioare, cancelarul Schmidt a precizat poziţia guvernului său în această problemă : R.F.G. nu înţelege să cheltuiască bani pentru ca alte ţări ale comunităţii să-şi subvenţioneze agricultorii în vederea producerii unor excedente importante de produse agroalimentare, care apoi să fie vîndute la preţuri scăzute, subvenţionate, la rîndul lor, cu bani vest-germani.

Presa vest-germană a publicat unele materiale ce au adus amănunte în această problemă, din care reiese că, deşi R.F.G. contribuie, în prezent, cu circa 28 la sută la fondul agricol comun, producătorii săi agricoli sînt, la rîndu-le, şi ei beneficiari ai respectivului fond. În plus, după cum arată un editorial al ziarului „Die Welt", „partenerii din C.E.E. nu beneficiază în mod unilateral de pe urma aportului financiar vest-german către comunitate, ci sînt, totodată, cei mai importanţi cumpărători ai produselor noastre industriale. Cît de însemnat este pentru noi comerţul exterior se vede tocmai acum, într-o perioadă conjuncturală proastă, cum este cea prezentă".

Problemele sînt, de fapt, foarte complexe. Nu se poate trece cu vederea, în acest sens, faptul că, aşa cum arată statisticile oficiale vest-germane, agricultura R.F.G. şi-a sporit aportul la acoperirea necesităţilor de produse agroalimentare ale pieţei interne şi, în acelaşi timp, a devenit un participant tot mai important la exporturile Germaniei federale. În ultimul deceniu, acest grad de „autosatisfacere" a trecut de la 50 la sută la 80 la sută. În ce priveşte exporturile vest-germane de produse agroalimentare, îndeosebi lactate şi carne, acestea au crescut de 6 ori în deceniul 1963/1973, la o sporire de numai 1,4 ori a producţiei agricole vest-germane. Aşadar, la adăpostul preţurilor comune înalte din cadrul C.E.E., însăşi agricultura vest-germană a ajuns la crearea unei producţii agroalimentare suplimentare, depăşind la unele produse necesităţile interne. Unii economişti vest-germani nu ezită să prevadă că, dacă lucrurile evoluează în acelaşi sens, din importator net de produse agricole R.F.G. va deveni exportator net de astfel de produse.

În fapt, o evoluţie similară a urmat agricultura ansamblului ţărilor comunităţii. Începînd din 1968, exporturile agricole ale ţărilor C.E.E. au depăşit importurile lor agricole, ajungîndu-se, în prezent, la un excedent de peste 22 la sută al exporturilor.

Prin urmare, contradicţiile agrare — care au determinat actuala criză a Pieţei comune şi care stau, în momentul de faţă, pe primul plan al relaţiilor comunitare — îşi au izvorul în problemele de substanţă ale politicii agrare a C.E.E., care nu au putut fi rezolvate, pînă în prezent, în interesul tuturor partenerilor.

Există însă indicii că, actualmente, este pusă sub semnul întrebării nu numai politica agrară : recentul refuz al guvernului vest-german survine la scurt timp după ce R.F.G. a respins fondul regional comunitar, după ce guvernul laburist britanic s-a exprimat pentru renegocierea generală a condiţiilor aderării ţării la Piaţa comună, după ce divergenţe acute s-au manifestat între membrii C.E.E. cu privire la problemele energetice şi după ce acute confruntări întîrzie de mai mult timp realizarea preconizatei „uniuni economice şi monetare" a Pieţei comune. Întregul ansamblu al structurilor şi politicilor comunitare pare a fi astăzi repus în discuţie.

Activităţi ale C. I. A. în Chile

O anchetă a Comisiei pentru relaţii externe a Senatului S.U.A., precum şi articole publicate în presa americană au adus unele clarificări asupra intervenţiei Agenţiei Centrale de Investigaţii (C.I.A.) în Chile, în perioada guvernării preşedintelui Allende. Punctul de pornire al dezvăluirilor l-au constituit anchetele Congresului în legătură cu activitatea anumitor corporaţii multinaţionale cu sediul în S.U.A.

Conform unor depoziţii ale actualului director al C.I.A., William Colby, C.I.A. a dispus, pentru activităţile desfăşurate în Chile, de o sumă de 8 milioane de dolari, utilizată în intervalul 1970—1973. Conform mărturiei lui Colby, prima tranşă a acestei sume — aproximativ 350 000 de dolari — a fost destinată „influenţării" unor parlamentari chilieni, înainte ca parlamentul să fi ratificat alegerea ca preşedinte a lui Salvador Allende.

O intensificare a activităţilor „menite să reducă stabilitatea guvernului Allende" — afirma, în „New York Times", ziaristul Seymour Hersh, citînd surse apropiate C.I.A. — a survenit în octombrie 1971, la scurtă vreme după ce guvernul chilian anunţase că nu vor fi plătite compensaţii firmelor americane ale căror mine de cupru fuseseră naţionalizate. Trecerea la o atitudine „mai dură" faţă de guvernul Allende fusese explicit notificată noului ambasador al S.U.A., sosit la Santiago, la jumătatea lunii octombrie 1971 ; cu şase săptămîni mai tîrziu, în capitala chiliană survenea prima „demonstraţie a gospodinelor", ducînd la incidente soldate cu rănirea a peste 100 de persoane.

În faţa recentelor dezvăluiri ale presei, autorităţile de la Washington au recunoscut că Agenţia Centrală de Informaţii a utilizat anumite sume în activităţile sale în Chile, afirmînd, însă, că obiectivul a fost exclusiv sprijinirea presei şi grupărilor politice de opoziţie, a căror situaţie ar fi devenit, în perioada 1970—1973, dificilă. Relatările presei americane, citînd surse apropiate C.I.A., arată, totodată, că partea cea mai mare a sumei de 8 milioane de dolari a fost destinată finanţării grevelor şi altor tulburări. Astfel, cea dintîi grevă a proprietarilor de camioane, în 1972, cu o durată de 26 de zile şi consecinţe serioase pentru economia statului chilian, a fost posibilă — relata „New York Times" — datorită sprijinului financiar al agenţilor C.I.A. În 1973, greve la care au participat 250 000 de proprietari de camioane au fost subsidiate din aceeaşi sursă ; în acest context, s-a produs şi subsidierea presei de opoziţie, întrucît — potrivit unui funcţionar al C.I.A. care a preferat să rămînă anonim — „ar fi fost inutil să se organizeze greve dacă nimeni nu ar fi aflat acest lucru". Sursele apropiate C.I.A., citate de presa americană, afirmă că finanţarea unor asemenea acţiuni nu a fost aprobată în august 1973, cu cîteva săptămîni înainte de lovitura

de stat militară, dar ele precizează că nu exista, practic, nici un control asupra sumelor lichide aflate deja în posesia unor agenți din Chile. S-a stabilit, de asemenea, că agenții C.I.A. își schimbau dolarii la bursa neagră, adică la cursuri uneori de opt ori mai mari decît cele oficiale, astfel încît ei au dispus, de fapt, de echivalentul a peste 40 de milioane de dolari.

Președintele Ford a afirmat că acțiunile C.I.A. au urmărit exclusiv să contribuie la menținerea presei de opoziție și a partidelor politice care se opuneau guvernului Allende. „Statele Unite — a declarat secretarul de stat Kissinger — au desfășurat diverse feluri de operațiuni secrete în perioada postbelică. Dificultatea este că, prin însăși definiția operațiunilor secrete, nu este ușor ca ele să fie discutate în mod public".

Explicațiile oficiale au contestat orice implicare a C.I.A. în lovitura de stat din toamna anului trecut, purtătorii de cuvînt ai agenției afirmînd că obiectivul acțiunilor întreprinse îl constituia menținerea pozițiilor deținute de adversarii guvernului Allende, iar nu lovitura de stat militară. S-au înregistrat, însă, o serie de luări de atitudine critice față de intervenția în viața politică internă chiliană și chiar față de explicațiile oferite. „Apărarea acțiunilor secrete ale serviciilor de informații împotriva unor guverne străine este greșită și în raport cu Chile, și ca practică generală în relațiile externe" — arăta un editorial din „New York Times", observînd absența „oricărui interes similar pentru opoziția democratică din Grecia, în perioada juntei militare, sau din Vietnamul de Sud, sau din Coreea de sud — sau, de fapt, din Chile, după înlăturarea lui Allende". Atitudini critice au fost exprimate și în Congres, speakerul Camerei Reprezentanților, Carl Albert, exprimînd nemulțumirea mai veche a parlamentarilor americani față de inițierea unor astfel de acțiuni fără știința corpului legislativ. „Cum poate fi compatibilă o asemenea politică cu principiul la care aderăm în mod tradițional, al determinării de către fiecare popor a evoluției sale ?" — a întrebat senatorul Frank Church, membru al Comisiei pentru relații externe a Senatului S.U.A. Apreciind că „actualul guvern militar din Chile este acela care încearcă să elimine opoziția", senatorul Church a caracterizat acțiunile C.I.A. ca reprezentînd „o intervenție dezlănțuită în Chile, urmărind destabilizarea unui guvern care fusese ales în mod liber".

M. M.

Uraganul „Fifi"

Cîțiva dintre puținii supraviețuitori din localitatea Choloma (Honduras), salvați cu o barcă improvizată

Statele în care timp de o săptămînă uraganul „Fifi" a produs imense pagube. (Harta a fost reprodusă după Le Monde)

Știrile soseau în flux continuu, dezvăluind tragismul situației. 12 mii, pînă la 15 mii de morți într-o singură țară ; pagube economice incalculabile ; amenință spectrul foametei și al epidemiilor.

Timp de o săptămînă, cîteva țări ale Americii Centrale au fost devastate cu o furie oarbă de uraganul „Fifi", care a provocat cea mai mare catastrofă naturală din istoria acestei părți a continentului american. Năpustindu-se asupra coastei lor atlantice cu o viteză de peste 200 kilometri pe oră și cu o putere de cîteva ori mai mare decît a unei bombe atomice de tipul celei de la Hiroșima, ciclonul a măturat în calea sa zeci de așezări, a ucis mii de oameni și a lăsat alte cîteva sute de mii fără adăpost. Pagubele pe care le-a pricinuit nu se pot compara decît cu cele provocate de cutremurul care a zguduit cu doi ani în urmă Managua (Nicaragua).

Cel mai crunt lovit a fost Hondurasul, îndeosebi în regiunea de nord, aproape în întregime distrusă. Relatările provenite din aceste locuri sînt cutremurătoare. La Choloma, puhoaiele de apă, măsurînd în înălțime cinci metri, au năvălit într-un muget asurzitor, surprinzîndu-i pe locuitori în timp ce dormeau. O femeie povestea corespondentului agenției Associated Press că șuvoiul a străpuns drept prin mijlocul casei sale, omorîndu-i tatăl, în vîrstă de 60 de ani, și aruncîndu-i trupul la 300 de metri depărtare. Un alt locuitor povestea că, atunci cînd, în miezul nopții, au năvălit apele, el a reușit să scape refugiindu-se pe o colină mai înaltă. „Cînd m-am întors, membrii familiei mele dispăruseră, iar din casă rămăsese doar un morman de moloz".

Numeroase alte localități au fost, de asemenea, greu atinse — Ceiba, El Progresso, Tocoa, Omoa, Cortes —, iar unele distruse în întregime. Așa s-a întîmplat cu Trujillo, un orășel de 3 000 de locuitori, și Cruz Laguna, acoperit de apă și ai cărui locuitori au pierit cu toții. În Colon, 2 700 de oameni au murit, iar 5 000 au dispărut.

Apele rîului Ulua, rupînd zăgazurile malurilor, au făcut din valea cuprinsă între San Pedro Azula și coasta Mării Caraibilor un lac de 32 km lățime. Valurile de noroi, de pietre și de apă au devastat o arie de 50 000 kmp, adică aproape jumătate din întreaga suprafață a țării.

Numărul total al victimelor s-a putut cu greu stabili în primul moment, dar aprecierile au cunoscut un îngrijorător crescendo, ajungîndu-se la aproape 12 000 de morți. Relatări oficiale considerau că poate fi vorba chiar de 15 000. Iar 600 000 de persoane sînt sinistrate. La o populație de 2,5 milioane de locuitori cît numără Hondurasul, aceste cifre dau nota cea mai dramatică ravagiilor produse de uraganul „Fifi". Lipsa de apă potabilă, de alimente, imposibilitatea de a se procura medicamentele necesare au atras, inevitabil, amenințarea epidemiilor, semnalîndu-se deja numeroase cazuri de febră tifoidă și gastroenterită.

Potrivit aprecierilor Comitetului național de urgență, creat în aceste zile în Honduras, 80 000 pînă la 100 000 de oameni erau în pericol să moară de foame. În regiunile greu atinse, însă, numai elicopterele puteau ajunge, dar cele 7 aparate și 12 avioane ale forțelor armate hondurane erau insuficiente. S.U.A. și Cuba au anunțat trimiterea mai multor aparate de zbor pentru salvarea sinistraților. S-au găsit oameni, izolați de ape, care au fost lipsiți de hrană și apă potabilă timp de 3 și chiar 6 zile.

Dacă, din punct de vedere uman, consecințele sînt cu totul tragice, în ceea ce privește economia, uraganul „Fifi" a produs în Honduras pierderi irecuperabile pentru mai mulți ani de aici înainte. Cel mai important oraș industrial al țării, San Pedro Azula, aflat în centrul regiunii devastate, a fost complet izolat, iar cea mai mare parte a instalațiilor sale distruse. Zona din

împrejurul acestei localități, de deosebită importanță economică, a fost, la rîndul ei, distrusă în proporție de 70 la sută. Trei sferturi din flota de pescuit aflată în porturile nord-estice au pierit. Recolta de banane, care asigură partea cea mai mare a exportului țării, a fost pierdută pentru doi ani, iar 90 la sută din producția agricolă, nimicită.

Aflat în drum spre New York, pentru a lansa un apel la ajutorul mondial în cadrul Adunării Generale a O.N.U., ministrul afacerilor externe al Hondurasului, Cesar A. Batres, aprecia că 60 la sută din potențialul economic este distrus. La 3 zile după ce ciclonul și-a făcut apariția în Honduras, s-a crezut că pagubele produse sînt în valoare de 500 de milioane de dolari. S-a constatat că, în realitate, este vorba de 1 miliard de dolari, ceea ce depășește cu mult produsul național al țării (771 milioane de dolari în 1972). Un purtător de cuvînt al guvernului honduran, arătînd că este cel mai greu moment pe care poporul său îl trăiește de 150 de ani încoace, a apreciat că vor trebui aproape zece ani pentru ca daunele provocate de această dezlănțuire a naturii să fie reparate. Pe întreg teritoriul țării a fost declarată „stare de dezastru național".

Deși pe teritoriul celorlalte țări ale Americii Centrale uraganul „Fifi" a pătruns cu o viteză mai redusă (50—70 km pe oră), ravagiile provocate s-au făcut și aici crunt resimțite.

În urma ploilor puternice și a revărsării rîurilor, un bilanț provizoriu preciza că în Mexic sînt cel puțin 30 de morți și 10 000 de sinistrați. Culturile agricole au fost inundate pe mii de hectare. Îngrijorătoare este și situația creată de apariția unui al doilea uragan, „Orlene", care se apropie dinspre Oceanul Pacific cu o viteză de 90 km pe oră.

În Costa Rica, ploi abundente au provocat serioase pagube materiale în nordul țării. Inundațiile din Nicaragua au făcut numeroase victime. 7 persoane și-au pierdut viața într-un accident de avion, în timp ce se îndreptau spre locurile sinistrate pentru a acorda ajutor. În Salvador s-au înregistrat 30 de victime.

Marcel Negreanu

Alimente, îmbrăcăminte și echipament medical sosesc din întreaga lume pentru ajutorarea sutelor de mii de sinistrați din Honduras

INTERVIUL NOSTRU

Eugene Cernan (în primul plan) și Ronald Evans își iau rămas bun de la soții, înainte de a porni spre Lună

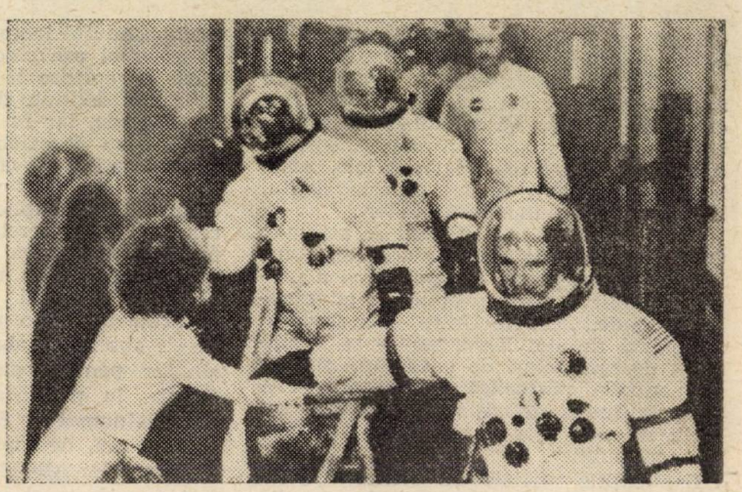

Eugene A. Cernan

„Să faci aproape totul nu e suficient..."

42 de ani, 1,83 metri înălțime, 77 de kilograme, păr castaniu, acum ușor încărunțit, ochi albaștri cu privirea vag surizătoare, tată al unei fiice de 11 ani, amator de sport și grădinărie, posesor de nenumărate titluri și distincții, pilot în misiunile Gemini-9 și Apollo-10, comandant în Apollo-17, astronautul american Eugene A. Cernan a fost oaspetele Bucureștiului.

— V-aș ruga să-mi spuneți dacă ați regretat vreodată că nu ați debarcat pe Lună cu Apollo-10. A fost un zbor despre care un reporter ireverențios spunea că a ajuns aproape oriunde în afară de istorie, ceea ce e, fără îndoială, exagerat. Ați fi fost tentat să coborîți atunci, în mai 1969 ?

— Da. M-am gîndit la asta de multe ori, mi-ar fi plăcut să parcurg și cei 15 mii de metri care mai rămăseseră pînă la suprafața Lunii, dar nu regret că nu am făcut-o. De altfel, ar fi fost un drum fără întoarcere, modulul lunar al misiunii Apollo-10 nu avea decît jumătate din cantitatea totală de combustibil și nici instalația de radar completă pentru aselenizare. Inițial, misiunea în care am zburat cu Stafford și Young ar fi trebuit să fie prima pe Lună, dar o serie de probleme legate de propulsie, navigație și ghidaj pe ultima porțiune de zbor au făcut necesar un zbor parțial, repetiție generală, cu decoruri și costume, pentru debarcarea lui Apollo-11. Cu toate acestea, emoțiile, entuziasmul, sentimentul de contribuție la o mare întreprindere tehnico-științifică au fost cît se poate de intense. Nu am regretat nici o clipă că nu am coborît. Cu toată nervozitatea din momentele în care „Snoopy" se reîntorcea spre „Charlie Brown", întoarcere nu lipsită de dificultăți, nu am regretat nimic, îmi dădeam seama că scopul zborului nostru e să demonstreze capacitatea navei Apollo de a atinge Luna și de a reveni în siguranță pe Pămînt. („Snoopy" și „Charlie Brown", nume de cod pentru modulul lunar și cel de comandă al misiunii Apollo-10, personaje ale unei benzi desenate pentru care lumea înconjurătoare e plină de surprize și pericole, prilej de permanentă uimire ; cățelul Snoopy se visează de multe ori aviator, iar imaginea lui împodobită cu o cască de astronaut e un fel de laitmotiv al sălilor în care se ansamblează navele spațiale — n.n.).

— Credeți că programul Apollo și-a atins țelurile fixate ?

— Nimeni nu poate fi vreodată complet satisfăcut atunci cînd e în căutarea noului. Oamenii au foarte multe de învățat pe Lună și în spațiul cosmic și poate că e momentul să ne oprim pentru a arunca o privire asupra cunoștințelor acumulate în anii care s-au scurs de la începerea epocii explorării spațiale. Înainte de a reveni pe Lună, fiindcă sînt sigur că nu peste multă vreme oamenii vor păși din nou pe suprafața satelitului nostru natural, va trebui să încercăm să organizăm și descifrăm o bună parte din imensa cantitate de informație științifică acumulată. Vorbeam cu o clipă înainte de Apollo-10, un zbor care a făcut aproape totul. În explorare, în cercetare, în orice domeniu care înseamnă un pas înainte spre cunoaștere, să faci aproape totul nu e suficient.

Programul Apollo și-a îndeplinit cea mai mare parte din scopurile propuse, a adus la îndemîna oamenilor tehnologii noi, date științifice, a avut unele rezultate surprinzătoare, nebănuite chiar de către cei ce l-au conceput. Mai mult decît atît, am convingerea că explorarea Lunii i-a apropiat pe oameni. Neil Armstrong a pășit pe Lună împreună cu întreaga omenire care-i urmărea pașii, iar, mai tîrziu, accidentul aproape catastrofal din Apollo-13, deloc planificat, a unit o planetă întreagă în emoții și speranțe.

— Ați folosit cuvîntul neplanificat pentru explozia care a compromis parțial misiunea 13 din seria Apollo. Totuși, manualul de zbor Apollo prevede o astfel de situație sub numele misterios, în aparență, de DSA-TLC-IV.

— Perfect adevărat. S-a încercat să se prevadă orice, absolut orice s-ar putea întîmpla în timpul unui zbor spre Lună și înapoi, începînd cu cea mai gravă situație, nefuncționarea motorului treptei ascendente a modulului lunar, cel care asigură decolarea de pe Lună, situație echivalentă cu imposibilitatea reîntoarcerii, s-a studiat cazul teoretic al rămînerii navei pe orbita lunară și așa mai departe. Accidentele aduc situații noi. În cazul lui Apollo-13, explozia unui rezervor de oxigen a însemnat pierderea parțială a acestui gaz

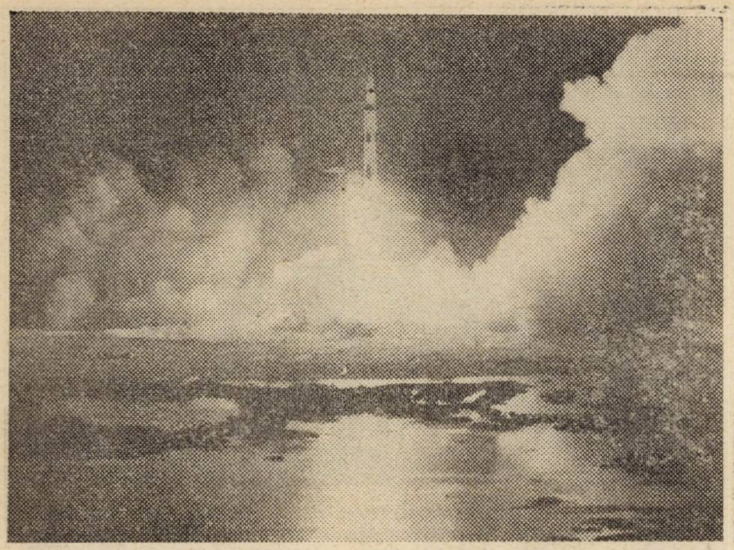

Prima lansare nocturnă la Cape Kennedy: nava Apollo-17, comandată de Eugene Cernan

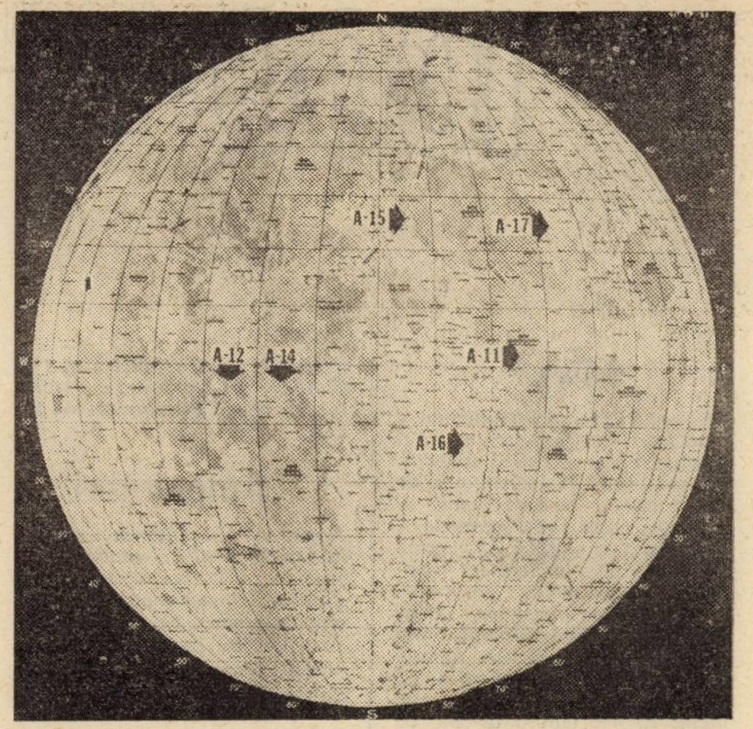

Hartă a Lunii, marcînd punctele în care au aselenizat misiunile Apollo

indispensabil supraviețuirii, la care s-au adăugat pierderea de energie electrică (pilele de combustie care asigură energia au nevoie de oxigen) și pierderea parțială a capacității de funcționare a motoarelor (e nevoie de energie pentru pomparea combustibilului) — situația era aproape la fel de gravă ca o eșuare pe Lună. Problemele ridicate erau noi pentru toată lumea și, chiar dacă unele soluții erau parțial prevăzute, asta nu înseamnă că erau și planificate. Dar, cu mult spirit de improvizație, ingeniozitate și calm, totul s-a terminat cu bine.

— Se vorbește mult, în momentul de față, despre efectul pe care îl vor avea reducerile de buget asupra viitorului cercetării spațiului. Cum vedeți acest viitor ?

— Faptul că va trebui să strîngem puțin cureaua nu va avea un efect apreciabil, cel puțin pentru deceniul următor. Programele aflate acum în desfășurare, mai cu seamă naveta spațială, proiect de zbor pilotat mult mai eficient economic decît lansarea, să spunem clasică, cu rachete nerecuperabile, au început în urmă cu cîțiva ani și vor continua fără întreruperi, poate doar într-un ritm ceva mai lent. De asemenea, misiunile automate, și aș cita doar debarcarea unei nave fără echipaj, **Viking,** pe suprafața planetei Marte, debarcare prevăzută pentru luna iulie 1976, vor continua fără pauze. Fără a mai menționa lansările de sateliți artificiali sau de sonde interplanetare, automate, care ne-au clarificat imaginea despre planeta noastră, despre sistemul solar, despre Univers. Încetinirea, fie ea și substanțială, a ritmului explorării nu mi se pare prea importantă. Dacă o vom privi, dacă am putea-o privi, de la o distanță apreciabilă, să spunem un secol, ea ne-ar apare mai degrabă nesemnificativă.

— Credeți că se mai poate vorbi, în momentul de față, despre o rivalitate sau măcar o disociere între oameni și automate în cercetarea Cosmosului ?

— În nici un caz. Omul și instrumentele create de el se completează reciproc în explorarea necunoscutului ; dorința omului de a ști din ce în ce mai mult, de a descifra misterele lumii înconjurătoare este un factor de primă importanță în continuarea cercetării și explorării.

— Mulți comentatori de specialitate au insistat asupra unei rivalități, mai mult sau mai puțin mărturisite, între piloți și savanți în cadrul programului Apollo. Un savant dezamăgit, care s-a retras din grupul astronauților, Brian O'Leary, a scris și o carte pe această temă : „Cum se poate deveni fost astronaut ?" A existat sau există o asemenea rivalitate ?

— Aș vrea să precizez, în primul rînd, că O'Leary nu a fost niciodată astronaut, așa că nu avea cum să devină fost astronaut, iar afirmația lui că programul de zboruri pilotate a fost o simplă „acrobație tehnică fără prea mare valoare științifică" e contrazisă de rezultatele evidente ale programului încheiat în decembrie 1972. De altfel, misiunea Apollo-17 pe care am comandat-o a avut în echipaj, și pe Lună, un savant de indiscutabilă competență, doctorul în geologie Jack Schmitt, pilotul modulului lunar. Încrederea reciprocă, faptul că ne-am încredințat viața unul altuia, recolta de date și materiale pe care am adus-o pe Pămînt demonstrează cît se poate de bine că piloții și savanții pot lucra excelent împreună. Dacă credeți că mai sînt necesare alte argumente, v-aș menționa activitatea celor trei echipaje de pe Skylab, care au cuprins, fără excepție, cîte un savant. Și acesta este doar începutul — atît naveta spațială, cît și laboratoarele orbitale din viitorul apropiat vor include, fără excepție, savanți în echipaj. De altfel, numărul savanților care vor zbura în spațiu va depăși în curînd numărul piloților ; evident, vor zbura savanți antrenați și relativ tineri, pînă cînd un zbor dincolo de limitele atmosferei terestre nu va reprezenta o solicitare fizică mai importantă decît un zbor cu un banal avion de pasageri. Și nu mai e mult pînă atunci !

— Se mai pregătesc în momentul de față astronauții ?

— Desigur. Și eu îmi continui antrenamentele și sînt considerat apt de zbor, fără a mă pregăti în mod specific pentru o misiune, alături de un grup de 35 de astronauți care lucrează pentru constituirea echipajelor primare, secundare și de rezervă pentru zborurile navetei spațiale, care vor începe peste cîțiva ani și, bineînțeles, pentru ASTP, în 1975. ASTP ! În zborurile spațiale nu se poate trăi fără prescurtări ! Este vorba de Proiectul Test Soiuz-Apollo ale cărui antrenamente comune sînt în plină desfășurare, la centrele spațiale din Uniunea Sovietică și din Statele Unite.

— Ce semnificație acordați zborului comun Soiuz-Apollo ?

— Misiunea va cuprinde o evoluție în formație cuplată de 48 de ore a celor două nave și un schimb de echipaje în zbor. Din punct de vedere pur tehnic, principalele probleme au fost rezolvate și zborul acesta, ca și cele care, probabil, vor avea loc în viitor, va contribui, printre altele, la realizarea unor proceduri comune de salvare în spațiu. Mai important însă decît aspectul tehnologic mi se pare faptul că asemenea misiuni vor contribui la o mai bună cunoaștere și înțelegere la nivelul uman, a celor care le realizează.

— Ce a însemnat pentru dumneavoastră, nu ca pilot spațial, ci ca om, zborul în spațiu ?

— Foarte mult. În primul rînd, posibilitatea de a înțelege mai bine ce înseamnă o altă lume, Luna, situată doar la ceva mai mult de o secundă-lumină de Pămînt și, totuși, atît de puțin cunoscută încă. Mai mult decît atît — satisfacția de a participa direct, nemijlocit la una din marile aventuri ale cunoașterii, posibilitatea de a realiza unul dintre cele mai vechi și mai îndrăznețe visuri ale ființei umane, zborul pe un alt corp ceresc. Nu aș vrea să nu pomenesc emoția de neuitat pe care mi-a oferit-o imaginea planetei noastre văzută din spațiu și de pe Lună, una dintre cele mai frumoase priveliști posibile.

— Ați stat relativ puțină vreme în București. Cu ce imagine plecați de aici ?

— A fost o vizită extrem de plăcută și de interesantă, deși foarte scurtă. Mi-au plăcut foarte multe lucruri, dar mai ales căldura cu care am fost întîmpinat, entuziasmul unui grup de copii pe care i-am întîlnit astăzi dimineață la vizita de la Muzeul Tehnic, veselia, exuberanța oamenilor.

Acum puțină vreme am fost primit de președintele Nicolae Ceaușescu și aș vrea să vă spun că am fost sincer impresionat de profunzimea gîndirii și de sinceritatea conducătorului dumneavoastră, un om care are în inimă poporul și țara sa.

Voi pleca din România cu o amintire mai mult decît plăcută.

Interviu consemnat de Andrei Bacalu

1000 +1

Mărci

Cabinetul federal vest-german a aprobat, la propunerea lui Georg Leber, ministrul apărării, un nou credit de 1,2 miliarde de mărci pentru crearea noului avion de luptă vest-germano – italo–britanic „M.R.C.A.", construit de către societatea vest-germano—britanică „Panavia", cu cooperarea firmelor „Messerschmitt-Boelkow-Blohm", din R.F. Germania, „British Aircraft Corporation" din Anglia și „Aeritalia". Acest aparat este menit să înlocuiască avionul de tip „Starfighter", american.

Tratament

La recomandarea medicilor, președintele Iosip Broz Tito se va afla pentru o scurtă perioadă de timp la tratament, din cauza unei forme ușoare de sciatică, anunță agenția Taniug.

Vatican

Președintele Consiliului de Miniștri al R.P. Polone l-a numit pe Kazimierz Szablewski conducător al grupului pentru problemele relațiilor permanente cu Vaticanul, pe lîngă Ambasada R. P. Polone de la Roma — anunță agenția P.A.P. Ca urmare a tratativelor din 4—6 iulie 1974, dintre reprezentanții guvernului R. P. Polone și Vaticanului, părțile au considerat necesară adîncirea acțiunilor reciproce, îndreptate spre destindere și colaborare pașnică între state cu orînduiri sociale diferite. Considerînd, de asemenea, că aceasta va servi cauzei normalizării relațiilor dintre stat și biserică, au hotărît să stabilească relații permanente de lucru.

Amenințări

Agenți ai serviciilor secrete au fost însărcinați cu protecția a șase din cei 11 copii ai defunctului senator Robert Kennedy, în urma amenințărilor de răpire — a dezvăluit un purtător de cuvînt al Departamentului Trezoreriei, de care depind serviciile secrete.

Julie Eisenhower, fiica lui Richard Nixon, a fost invitată de societatea de televiziune N.B.C. din New York să fie gazda unei emisiuni intitulată : „Nu numai pentru femei", prima dintr-o serie de cinci, ce se vor transmite între 30 septembrie — 4 octombrie sub titlul : „Personalități publice, viață particulară".

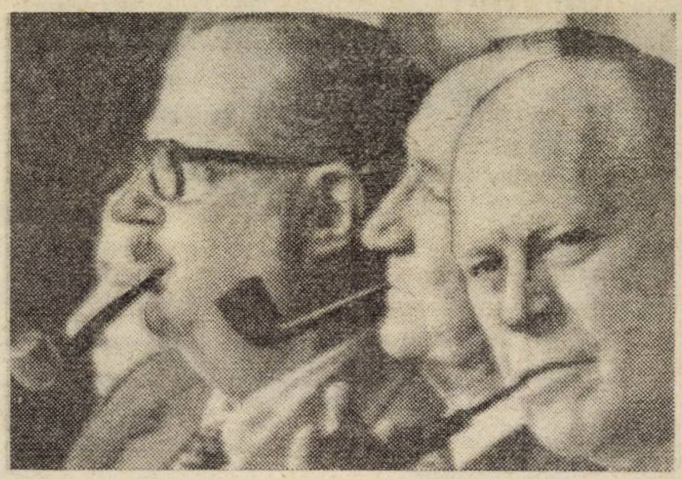

Fumători de pipă : președintele Ford, alături de senatorii Hugh Scott (stînga) și Mike Mansfield (centru), în așteptarea deschiderii sesiunii Conferinței pe probleme economice americane, convocată la Washington la 27 septembrie

Incendiu

În noaptea de 23 spre 24 septembrie, a ars o mare parte din Palatul Regal din Lisabona, din cartierul Ajuda. În timpul incendiului, au ars circa 500 de tablouri, precum și piese de mobilier de o valoare inestimabilă. Palatul, construit în secolul al XIX-lea, în stil clasic, era utilizat frecvent pentru recepții de stat. Într-o aripă a clădirii se află birouri ale Statului Major general și ale guvernului.

Pacient

Medicul personal al lui Richard Nixon, dr. John Lungren, a declarat că un cheag de sînge s-a oprit în plămînul drept al pacientului său. Situația poate să devină periculoasă, dar, pentru moment, nu este critică.

Sărbătoarea tradițională a berei, de la München

Premierul britanic Harold Wilson petrece cîteva zile împreună cu familia (înainte de a se avînta în campania electorală): Joy (nora), Mary (soția) și Robin (fiul)

La bordul unui elicopter, Papa Paul al VI-lea părăsește reședința de vară de la Castel Gandolfo, pentru a se îndrepta spre Cetatea Vaticanului. Pilotul îi fixează centura de siguranță